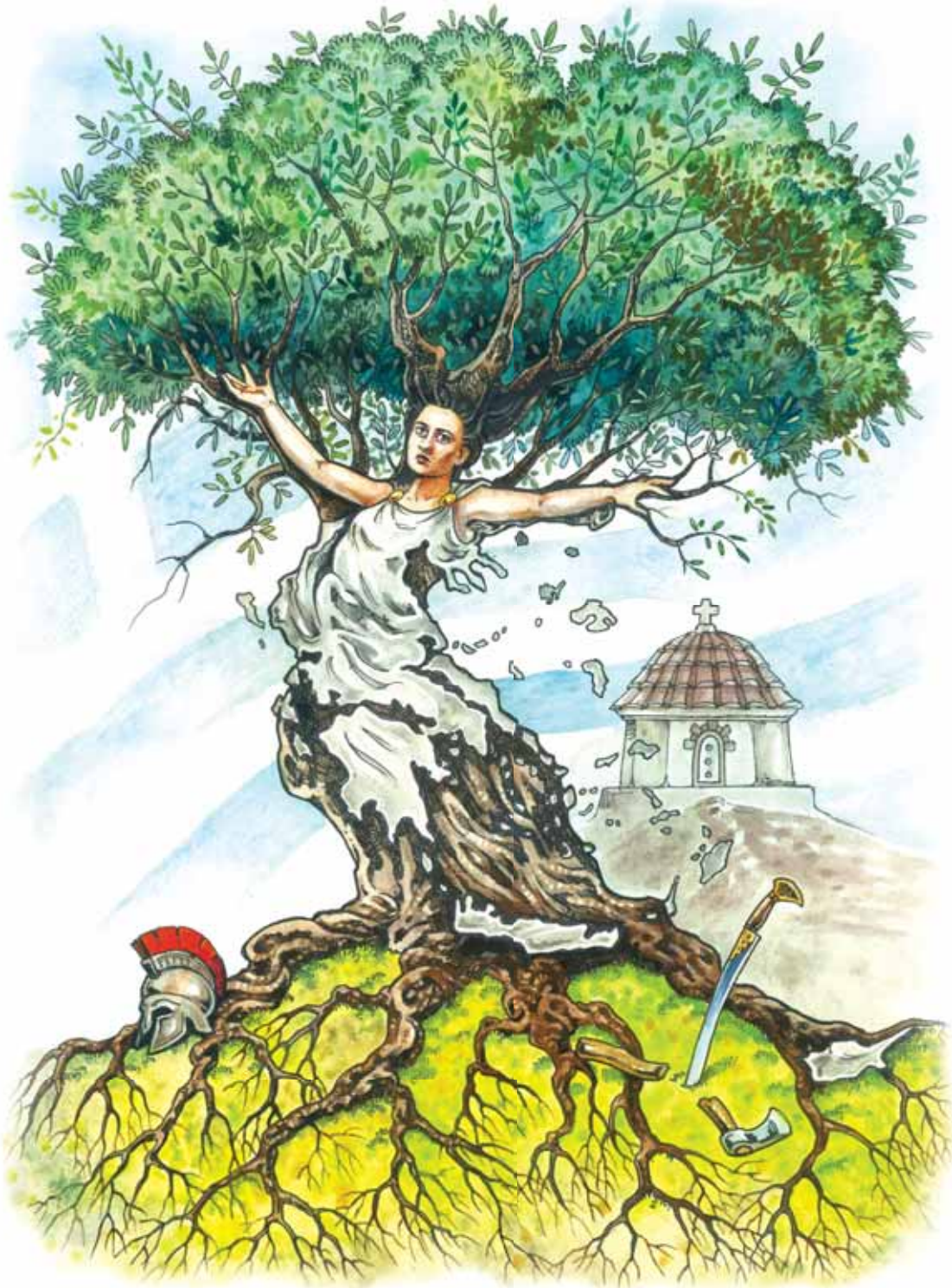

GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF AMERICA
DEPARTEMENT OF GREEK EDUCATION

Οι Ρίζες μου

Αγγελική Μαστρομιχαλάκη - Παντελής Ζούρας
Εικονογράφηση: Σπύρος Ζαχαρόπουλος

Commemorative Edition

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγόρευσης των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι, κατά τον Ν. 2121/1993 και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση και, γενικά, η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

©Greek Orthodox Archdiocese of America - Office of Greek Education
Αγγελική Μαστρομιχαλάκη, Παντελής Ζούρας

Επιμέλεια - Εποπτεία

Αναστάσιος Κουλαρμάνης
Διευθυντής Γραφείου Ελληνικής Εκπαίδευσης Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής
Π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος
Βοηθός Διευθυντή Γραφείου Ελληνικής Εκπαίδευσης Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής
Αθηνά Κρομμύδα
Πρόεδρος Ανωτάτου Συμβουλίου Ελληνικής Εκπαίδευσης Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής

Συγγραφή

Αγγελική Μαστρομιχαλάκη, Παντελής Ζούρας

Εικονογράφηση

Σπύρος Ζαχαρόπουλος

Επιμέλεια κειμένου - Διορθώσεις

Ευγενία Γάλλου

Γραφιστική επιμέλεια - Σχεδιασμός - Μοντάζ - Εκτύπωση - Παραγωγή

Νικόλαος Κραψίτης

Άδεια Creative Commons

Η εν λόγω άδεια επιτρέπει στους χρήστες να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του έργου, χωρίς να τα διαθέτουν για εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση να αναγράφεται το όνομα του δημιουργού και να αναδιαθέτουν το έργο με τους ίδιους ακριβώς όρους.

Υποστηρικτής έκδοσης

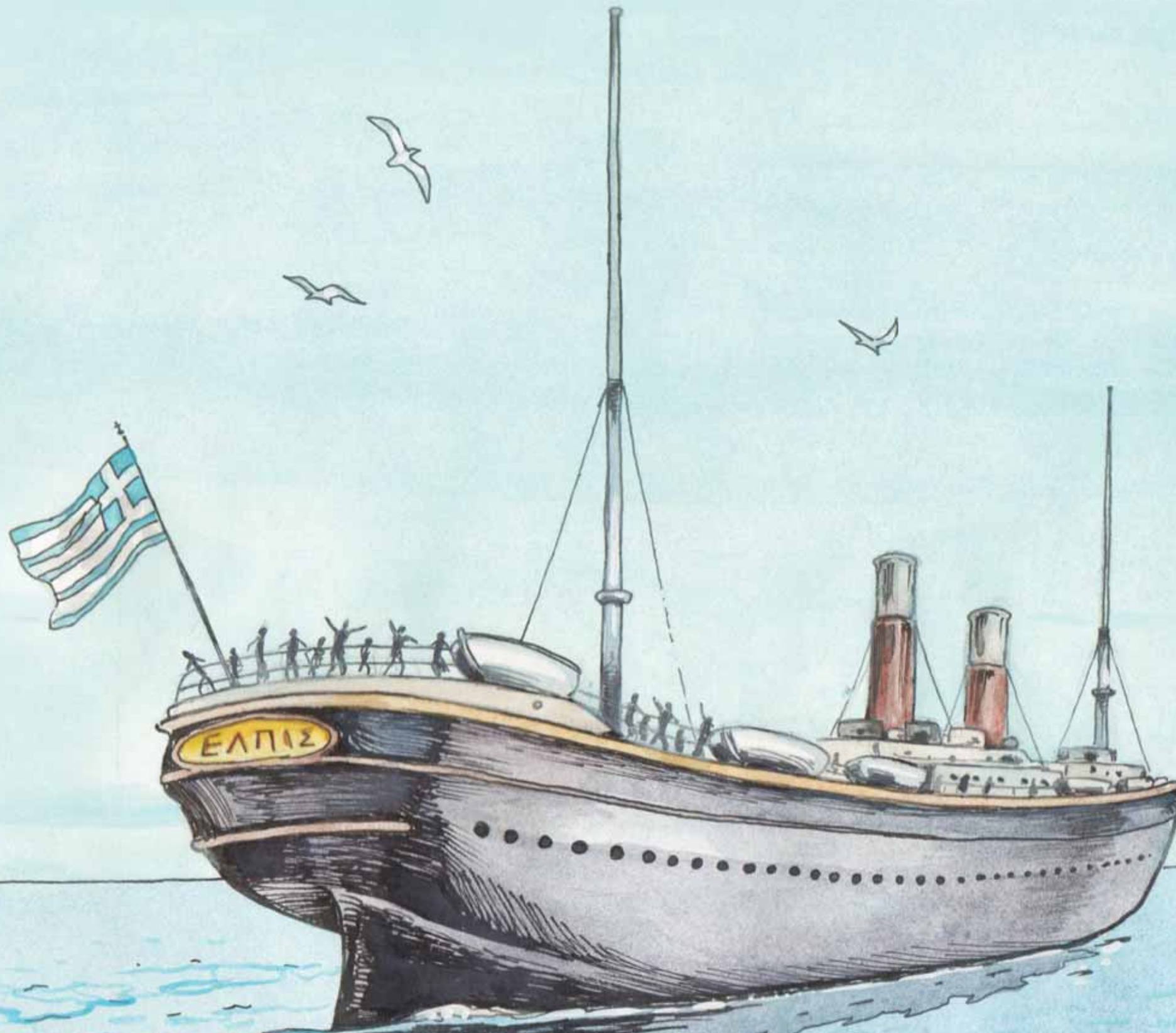
ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ | STAVROS NIARCHOS FOUNDATION

ISBN: 978-0-86687-207-2

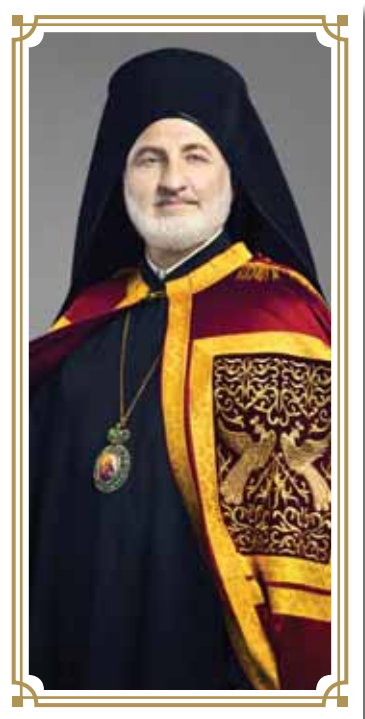

Σε όλους τους Έλληνες
που αναζήτησαν νέα Πατρίδα,
αλλά δεν ξέχασαν τις Ρίζες τους.

Χαιρετισμός Αρχιεπισκόπου Αμερικής

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς
Ἑλπιδοφόρος

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Σὲ κάποιο σημεῖο τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης βρίσκεται μία μικρὴ ἀλλὰ πανέμορφη χώρα. Μία χώρα μὲ μοναδική ἱστορία, ποὺ χάνεται μέσα στοὺς αἰῶνες. Μία χώρα ποὺ ὁ λαὸς της ἔδωσε στὸν κόσμον τὴ δημοκρατία καὶ ἔδωσε μάχες γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν αὐτοδιάθεση. Σὲ αὐτὴ τὴ χώρα ὑπάρχει ἕνας λαὸς μὲ πίστη στὸ Θεό, ποὺ ἡ φιλοσοφία εἶναι τρόπος ζωῆς. Αὐτὴ ἡ χώρα, ὅπως πιθανὸν νὰ ἀντιληφθῆκατε εἶναι ἡ Ἑλλάδα μας καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς εἶναι οἱ Ἕλληνες. Οἱ Ἕλληνες εἶναι γνωστοὶ γιὰ τὴ βαθειὰ τους πίστη καὶ τὴ σύνδεσή τους μὲ τὴν ἐκκλησία. Εἶναι περήφανοι γιὰ τὶς πανάρχαιες παραδόσεις τους καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν προγόνων τους. Πιστεύουν ὅτι ἡ πίστη, ἡ φιλοσοφία καὶ ὁ πολιτισμὸς ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας μας.

Γιὰ αὐτὸ τὸ λόγο εἶμαι περήφανος, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὡς Ἕλληνας, ποὺ σᾶς παρουσιάζω τὸ βιβλίο «Οἱ Ρίζες μου». Τὸ ὁμορφο εἰκονογραφημένο αὐτὸ βιβλίο ἀπευθύνεται στὰ παιδιά μας, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς λάτρεις τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἐλπίζουμε μὲ αὐτὸ τὸ βιβλίο νὰ δώσουμε μία γεύση γιὰ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὸν πλοῦτο τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ νὰ ἀντιληφθοῦμε γιατί αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς εἶναι τόσο σημαντικός, ὅχι μόνο γιὰ τὴν ἱστορικὴ συνέχεια τοῦ ἔθνους μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρο τὸν κόσμον. Αὐτὸ τὸ βιβλίο εἶναι ἕνα ἀκόμη ἀντίδωρο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς στὸ ποίμνιό της στὰ πλαίσια τῶν ἐορτασμῶν τῆς ἑκατονταετηρίδας μας.

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς συντελεστὲς τοῦ βιβλίου καὶ φυσικὰ τὸ Ἰδρυμα Σταῦρος Νιάρχος γιὰ τὴν ὑποστήριξή του στὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Σᾶς καλῶ, λοιπόν, νὰ τὸ διαβάσουμε καὶ νὰ ἐξερευνήσουμε μαζὶ τὶς ρίζες τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς πίστεως καὶ τῶν παραδόσεών μας.

Καλὴ Ἀνάγνωση.

Μετὰ πατρικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ εὐχῶν,

Ἡ Ἀμερικὴ Ἑλπιδοφόρος

† ὁ Ἀμερικῆς Ἑλπιδοφόρος

Μήνυμα Γραφείου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής

Όταν ξέρουμε πόσο πολύτιμες είναι οι ρίζες μας, αναγνωρίζουμε ένα θεμελιώδες, πολύ σημαντικό κομμάτι της ταυτότητάς μας. Οι ρίζες μας διαμορφώνουν τις πεποιθήσεις, τις ιδέες και τις αξίες μας. Σταδιακά, αυτά τα στοιχεία γίνονται όλο και πιο σημαντικά στο διάβα της ζωής, καθώς συναναστρεφόμαστε με τους άλλους και "χτίζουμε" την προσωπικότητά μας. Η Ελληνική μας κληρονομιά είναι βαθιά ριζωμένη στο μυαλό και την καρδιά όλων των Ελληνοαμερικανών. Ανεξάρτητα από το πού έχουμε μεγαλώσει σε όλο τον κόσμο, οι πολιτιστικές μας ρίζες είναι γερές και ταξιθεύουν μαζί μας.

Οι ρίζες είναι σημαντικές για την Ελληνοαμερικανική κοινότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μας συνδέουν, μας διδάσκουν, μας ενδυναμώνουν και μας ενώνουν. Οι ρίζες μάς θυμίζουν το παρελθόν, ενώ μας μεταφέρουν μπροστά στο μέλλον. Για μένα "Ρίζες" σημαίνει να μην ξεχνάμε ποτέ την πλούσια κληρονομιά μας. Έχω πολλές όμορφες αναμνήσεις από όσα έζησα με την οικογένειά μου, που όλοι τους ήρθαν σε αυτή τη χώρα ως μετανάστες και βλέποντας πώς κατάφεραν να πετύχουν διατηρώντας τις ρίζες τους. Αυτό με ενέπνευσε να μάθω περισσότερα για τους προγόνους μου και να "αγκαλιάσω" τον Ελληνικό πολιτισμό, ενώ παράλληλα χαράζω τη δική μου πορεία προς τα εμπρός. Στόχος μου ήταν πάντα να μαθαίνω και να μεταλαμπαδεύω μέσα από την Εκπαίδευση στους άλλους τον πολιτισμό, την κληρονομιά και τις παραδόσεις μας, ώστε να διασφαλίσω ότι αυτά τα πολύτιμα δώρα θα παραμείνουν ανεξίτηλα και ανόθευτα στις επόμενες γενιές.

Με την ανάγνωση αυτού του βιβλίου, ελπίζω κι εύχομαι όλοι μας, μικροί και μεγάλοι, να συνεχίσουμε μέσα στη ζωή μας να γνωρίζουμε και να τηρούμε με σεβασμό τις παραδόσεις και τις αξίες που μας χαρακτηρίζουν ως λαό. Αυτό απαιτεί αφοσίωση, υπομονή και δέσμευση. Ωστόσο, αυτά αξίζουν πραγματικά τον κόπο. Οι πλούσιοι καρποί του μόχθου που έσπειραν οι πρόγονοί μας πρέπει να μοιραστούν, να γιορταστούν και να αγκαλιαστούν. Είμαι βέβαιος ότι η χαρά των ενωτικών δεσμών που θα βιώσετε εσείς και η οικογένειά σας, ενώ μοιράζεστε αυτές τις παραδόσεις, θα σας ανταμείψει.

Με θερμότητας Χαιρετισμούς,

Αναστάσιος Κουλαρμάνης, Ed.D

Διευθυντής Γραφείου Ελληνικής Παιδείας
Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής

Μήνυμα Ανωτάτου Συμβουλίου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής

Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση, επ' ευκαιρία της έκδοσης του βιβλίου «Οι Ρίζες μου», μοιραζόμαστε μαζί σας τις σκέψεις μας, πεπεισμένοι ότι το βιβλίο τούτο θα είναι πηγή πολύτιμων πληροφοριών για τη μακραίωνη Ιστορία μας, την Πίστη μας, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα της φυλής μας.

Το πόνημα αυτό με πηγαίο ενθουσιασμό, εξαιρετική επιμέλεια και πολλή αγάπη συνέγραψαν οι καθηγητές Αγγελική Μαστρομιχαλάκη και Παντελής Ζούρας, συγγραφείς παιδικών βιβλίων και σχολικών εγχειριδίων. Σκοπός της συγγραφής του είναι να δώσει στα παιδιά μας να γευθούν την Ελληνορθόδοξη κληρονομιά μας, προσφέροντάς τους με ευχάριστο τρόπο τις γνώσεις που θα δυναμώσουν την ταυτότητά τους. Ταυτόχρονα, θα τους κάνει να αγαπήσουν τον πολιτισμό μας και θα τους δείξει πώς να σκύψουν βαθιά, να ανακαλύψουν τις ρίζες της φυλής μας!!! Και αναμφίβολα, οι ρίζες αυτές πηγαίνουν πολύ βαθιά μες στους αιώνες! Είναι δικό μας προνόμιο αλλά και χρέος μας, να δείξουμε στα παιδιά μας το μεγαλείο της κληρονομιάς μας! Να τα καταστήσουμε κοινωνούς αυτής της μοναδικής, της αθάνατης κληρονομιάς, που χιλιάδες χρόνια τώρα τρέφει την Ελληνική ψυχή και την καθιστά σύμβολο μεγαλωσύνης, αρχοντίας, γενναιότητας, πνευματικής ανάτασης και ήθους!

Περήφανοι γι' αυτή την κληρονομιά, για τα γραπτά και τα άγραφα «φυλαχτά», τους θησαυρούς, που μας παρέδωσαν οι πρόγονοί μας, με τη σειρά μας θέλουμε να τα χαρίσουμε στα παιδιά μας. Γιατί αυτή θα είναι η πολύτιμη προίκα τους! Η Γλώσσα μας! Η Ιστορία μας! Η Πίστη μας! Οι παραδόσεις μας!

Για την υλοποίηση του σοβαρού τούτου εγχειρήματος της έκδοσης του βιβλίου «Οι Ρίζες μου» εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας στον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ. Ελπιδοφόρο, για την αμέριστη συμπαράστασή του, στους συγγραφείς του βιβλίου, καθηγητές Αγγελική Μαστρομιχαλάκη και Παντελή Ζούρα και στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος για τη χρηματοδότησή του.

Ευχόμαστε ολόψυχα, το πόνημα αυτό να φανεί χρήσιμο και σωστό εργαλείο και πυξίδα για τις διδακτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών μας και αστείρευτη πηγή πληροφοριών για τα παιδιά μας!

Αθηνά Κρομμύδα

Πρόεδρος Ανωτάτου Συμβουλίου Ελληνικής Παιδείας
Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής

Πρόλογος Συγγραφέων

Αισθανόμαστε ιδιαίτερη χαρά, τιμή και υπερηφάνεια που παραδίδουμε ολοκληρωμένο μετά από μακροχρόνια μελέτη και συγγραφή το βιβλίο «ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΜΟΥ».

Η ανάθεση του πονήματος αυτού από το Γραφείο Ελληνικής Παιδείας και το Ανώτατο Συμβούλιο Ελληνικής Παιδείας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής αποτελεί μια από τις πιο ξεχωριστές στιγμές της συγγραφικής μας πορείας.

Το βιβλίο «ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΜΟΥ» γράφτηκε για να μεταλαμπαδεύσει στα Ελληνόπουλα της ομογένειας στην Αμερική όλες εκείνες τις αξίες, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα που χαρακτηρίζουν τον Ελληνισμό.

Η Πατρίδα μας, η ΕΛΛΑΔΑ, είναι σαν ένα μεγάλο δέντρο με κλαδιά και ρίζες:

- την Εθνική Ιστορία
- την Εθνική Γλώσσα
- τους τάφους και τη μνήμη των Προγόνων μας
- την Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη
- την Οικογένειά μας
- τη Θάλασσα που κολυμπάμε
- τον Αέρα που αναπνέουμε
- το Σπίτι που γεννηθήκαμε.

Στόχος μας είναι το βιβλίο αυτό να ενισχύσει τη δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε Ελληνικά σχολεία της ομογένειας και ταυτόχρονα να γίνει ένας οδηγός για γονείς που θέλουν να γνωρίσουν στα παιδιά τους τον Ελληνισμό, ως αξία, ως ιδέα, ως τρόπο ζωής. Κάθε βιβλίο που λειτουργεί ως εγχειρίδιο για παιδιά στοχεύει και στην αντίστοιχη γλωσσική τους επάρκεια. Το συγκεκριμένο όμως βιβλίο, επειδή καλύπτει ένα μεγάλο εύρος ηλικιών (από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού μέχρι το Γυμνάσιο), σίγουρα μοιάζει να είναι δύσκολο για παιδιά, ιδιαίτερα για παιδιά που δεν έχουν καλή γνώση της Ελληνικής γλώσσας. Για τον λόγο αυτό οι δάσκαλοι, οι δασκάλες και οι γονείς καλούνται να αξιοποιήσουν το περιεχόμενο του βιβλίου, ώστε να εξηγήσουν απευθυνόμενοι στην αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα τις αξίες του Ελληνισμού. Παράλληλα, όμως, οι σελίδες εκτύπωσης και οι χρωμοσελίδες που δημιουργήσαμε αποκλειστικά για παιδιά, τούς δίνουν τη δυνατότητα να έρθουν πιο κοντά στο περιεχόμενο του βιβλίου. Στο έργο μας εξάλλου επιχειρήσαμε να αξιοποιήσουμε την προηγούμενή μας εμπειρία από την συγγραφή σχολικών βιβλίων στην Ελλάδα.

Ευχαριστούμε από καρδιάς τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ. Ελπιδοφόρο και το Γραφείο Παιδείας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής για την τιμή που μας έκαναν να μας εμπιστευτούν ένα τόσο μεγάλο εγχείρημα. Δεν θα μπορούσαμε όμως να μην εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας σε δύο ξεχωριστούς ανθρώπους που αγωνίζονται καθημερινά για τη διάδοση των Ελληνικών Γραμμάτων στην Αμερική και που στάθηκαν δίπλα μας σε όλο το διάστημα της συγγραφής: την οραματίστρια Αθηνά Κρομμύδα και τον ευρηματικό Αναστάσιο Κουλαρμάνη.

«Πρόσεξις», κατά τον Πλάτωνα, είναι η προσπάθεια της ψυχής να μάθει. Το βιβλίο αυτό γράφτηκε με βαθιά «πρόσεξη».

Ευχόμαστε, με την ίδια «πρόσεξη» οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς να αγκαλιάσουν το βιβλίο «ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΜΟΥ», ώστε να αποτελέσει ένα λειτουργικό και εύχρηστο οδηγό που θα σπείρει στις ψυχές των παιδιών την ελληνομάθεια και την αγάπη για την μακρινή πατρίδα, την Ελλάδα.

Αγγελική Μαστρομιχαλάκη - Παντελής Ζούρας

Συγγραφείς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Αφιέρωση	
	Χαιρετισμός Αρχιεπισκόπου Αμερικής κ. Ελπιδοφόρου	
	Πρόλογος Διευθυντή Γραφείου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής Α. Κουλαρμάνη	
	Πρόλογος Πρόεδρου Ανωτάτου Συμβουλίου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής Α. Κρομμύδα	
	Πρόλογος συγγραφέων	
	Οι Ρίζες μου είναι Ελληνικές (Εισαγωγή σαν παραμύθι)	
17	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η Ελλάδα μέσα στους αιώνες	
18	• Ιστορικός Χάρτης Ελλάδας	
20	• Μια Ελλάδα γεμάτη Ιστορία	
26	• Σύγχρονη Ελλάδα- Η Ελλάδα σήμερα	
29	• Νέα αρχή σε έναν μακρινό τόπο	
32	• Αρχιεπισκοπή Αμερικής - 100 χρόνια	
37	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Ελληνική Κληρονομιά	
38	• Η Ελληνική Γλώσσα	
39	• Η εξέλιξη της Ελληνικής Γλώσσας	
42	• Παγκόσμιες Ελληνικές λέξεις - Εθνικά σύμβολα	
50	• Λαϊκός Πολιτισμός	
53	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ορθόδοξη Χριστιανική Κληρονομιά	
54	• Οι βαθιές Ρίζες της Πίστης και της Λατρείας μας - Η Θεία Λειτουργία	
59	• Τα Μυστήρια της Εκκλησίας	
61	• Το Τριώδιο	
62	• Οι Κυριακές του Τριωδίου	
64	• Κάνω τον Σταυρό μου - Κάθε μέρα μια Γιορτή	
66	• Γιορτές της Ορθόδοξης Εκκλησίας	
69	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Ελληνική Οικογένεια και Παραδόσεις	
70	• Ο Γάμος, συμβολισμοί	
73	• Η Γέννηση του παιδιού	
74	• Η Βάπτιση	
76	• Ο θάνατος - τα Μνημόσυνα	
78	• Το εικονοστάσι στο σπίτι	
79	• Τραπέζι γιορτινό οικογενειακό	
81	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Σχολικές Γιορτές: Εθνικές - Θρησκευτικές	
82	• 28 ^η Οκτωβρίου 1940	
84	• 25 ^η Μαρτίου 1821	
88	• Εορτή Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)	
91	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Άγιο Δωδεκαήμερο	
92	• Χριστούγεννα	
97	• Πρωτοχρονιά	
102	• Θεοφάνια	
107	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 Σαρακοστή - Μεγάλη Εβδομάδα - Ανάσταση	
108	• Σαρακοστή	
111	• Μεγάλη Εβδομάδα	
115	• Η Ανάσταση	
117	• Κυριακή του Πάσχα - Ανάληψη - Πεντηκοστή	
118	• "Πάσχα του καλοκαιριού" - Δεκαπενταύγουστος	
120	Βιογραφικά Συγγραφέων	
122	Βιβλιογραφία	
125	Φύλλα Εργασίας – Printables	
155	Χρωμοσελίδες - Colouring Pages	

Οι Ρίζες μου είναι Ελληνικές

Ήταν κάποτε ένα μικρό κουκούτσι ελιάς που το παρέσυρε ο άνεμος κι έπεσε σε μια βουνοπλαγιά. Αντίκρυ απλωνόταν ολόκληρο το Αιγαίο πέλαγος γεμάτο από πανέμορφα νησιά κι ακρογιάλια με κρυστάλλινα νερά.

- Μα τι υπέροχο μέρος! είπε το μικρό κουκούτσι. Εδώ θα μείνω να βλαστήσω και να βλέπω αυτή την ομορφιά κάθε μέρα!

Έτσι κι έκανε και χώθηκε σιγά σιγά στο χώμα αρχίζοντας να βγάζει ρίζες, μετά κορμό και φύλλα, και καθώς περνούσε ο καιρός έγινε ένα μεγάλο και δυνατό δέντρο.

Άλλαζαν οι εποχές, έφευγαν τα χρόνια, γίνονταν αιώνες και η ελιά βρισκόταν πάντα εκεί να βλέπει όλα αυτά που έκαναν τον ευλογημένο εκείνο τόπο μια γεμάτη φως πατρίδα. Ελλάδα άκουσε η ελιά πως την έλεγαν και γνώρισε ένδοξες στιγμές αλλά και μεγάλες δυσκολίες. Στα χώματά της γεννήθηκε η δημοκρατία, η φιλοσοφία, άνθισαν οι τέχνες, τα γράμματα, με λίγα λόγια η ανθρωπότητα γνώρισε έναν σπουδαίο πολιτισμό. Και όταν ο πολιτισμός αυτός ντύθηκε την ορθόδοξη χριστιανική πίστη, τότε έγινε τόσο λαμπρός που φώτισε τον κόσμο ολόκληρο.

Ήρθαν όμως και οι σκοτεινές εποχές, οι πόλεμοι, οι κατακτητές που όσο κι αν προσπάθησαν δεν μπόρεσαν να σβήσουν τίποτα από το ένδοξο παρελθόν αυτού του τόπου. Και ξέρετε γιατί; Γιατί οι ρίζες του πολιτισμού του ήταν τόσο βαθιές όσο και της ελιάς που στεκόταν μια αιωνιότητα στην βουνοπλαγιά κι έβλεπε όλα αυτά τα σπουδαία και μεγάλα! Ο κάθε άνθρωπος του τόπου αυτού ήταν κι ένας σπόρος που όπου πήγαινε έβγαζε ρίζες και γινόταν δέντρο με μνήμες και ιστορία, γινόταν δέντρο που έδινε καρπούς γεμάτους φως από το παρελθόν κι ελπίδα για το μέλλον.

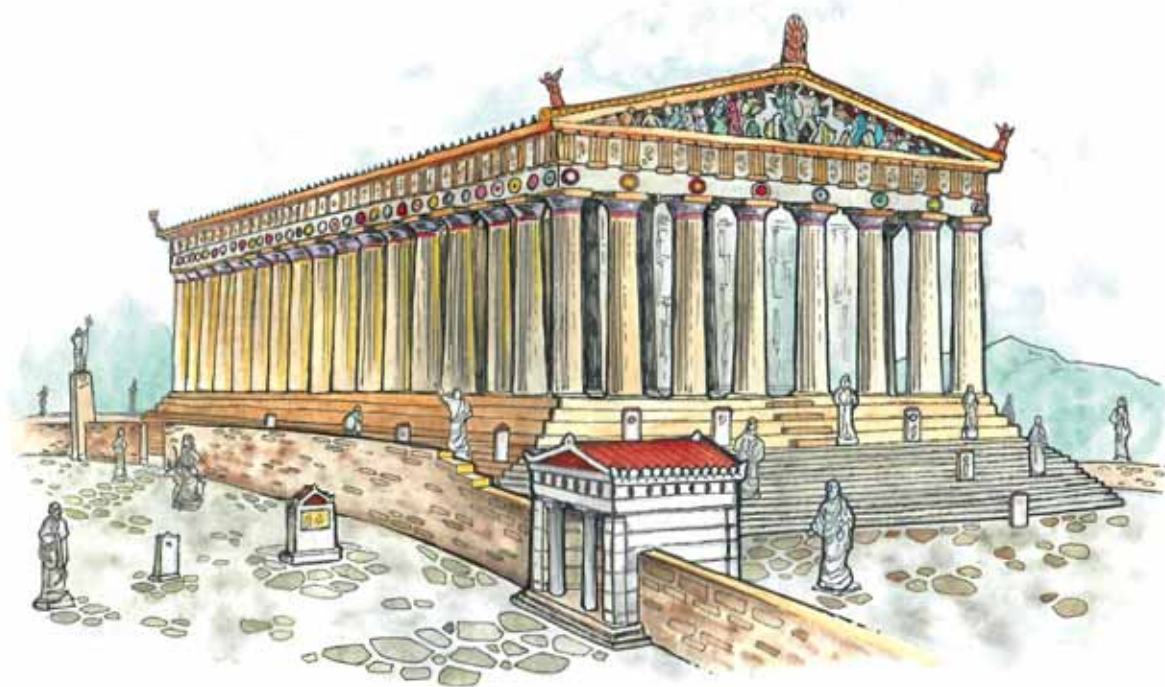
Ένα τέτοιος σπόρος είσαι κι εσύ που διαβάζεις αυτό το βιβλίο. Να θυμάσαι πως όσα γνωρίζεις για την μακρινή σου πατρίδα, την Ελλάδα, γίνονται ρίζες. Είναι οι ρίζες σου που θα σε κάνουν δυνατό σαν «δέντρο» δίνοντας ακόμη περισσότερους καρπούς.

Και η ελιά που ακόμη υπάρχει σε εκείνη την ελληνική βουνοπλαγιά θα σε βλέπει και θα είναι υπερήφανη για σένα!

Κεφάλαιο 1

Η Ελλάδα μέσα στους αιώνες

- Ιστορικός Χάρτης Ελλάδας
- Μια Ελλάδα γεμάτη Ιστορία
- Σύγχρονη Ελλάδα - Η Ελλάδα σήμερα
- Νέα αρχή σε έναν μακρινό τόπο
- Αρχιεπισκοπή Αμερικής - 100 Χρόνια (1922-2022)

Ιστορικός Χάρτης Ελλάδας

Μια Ελλάδα γεμάτη Ιστορία

Η Ελληνική Ιστορία
φωτίζει
τον κόσμο όλο.

Η γη μας μοιάζει με ένα πανέμορφο μαργαριτάρι που λάμπει μέσα στο απέραντο σύμπαν. Είναι γεμάτη ομορφιές απ' άκρη σ' άκρη, σε θάλασσες και σε στεριές, σε βουνά και σε πεδιάδες, παντού βλέπουμε την τελειότητα, την αρμονία αλλά και την αγάπη και σοφία με τις οποίες ο Θεός δημιούργησε αυτό το κόσμημα. Και μέσα σ' αυτόν τον κόσμο τον μικρό, τον μέγα, τη γη μας, ξεχωρίζει μια χώρα με μακραίωνη ιστορία: η Ελλάδα μας!

Η χώρα της Δημοκρατίας, της Φιλοσοφίας, της Τέχνης, του Πολιτισμού, της Ορθοδοξίας, της Παράδοσης, των ποιτών. Σαν ένα δέντρο με γερές ρίζες που παλεύει μέσα στους αιώνες να μείνει όρθιο, γερό, γεμάτο άνθη και καρπούς και να συνεχίσει να προσφέρει όλα αυτά τα σπουδαία και μεγάλα που φώτισαν τον κόσμο μας. Οι ρίζες αυτές είναι και δικές σου ρίζες. Είσαι κι εσύ ένα μπουμπούκι του δέντρου αυτού που περιμένει να ανθίσεις και να δώσεις καρπούς

που θα ανεβάσουν ακόμη πιο ψηλά την Ελλάδα μας.

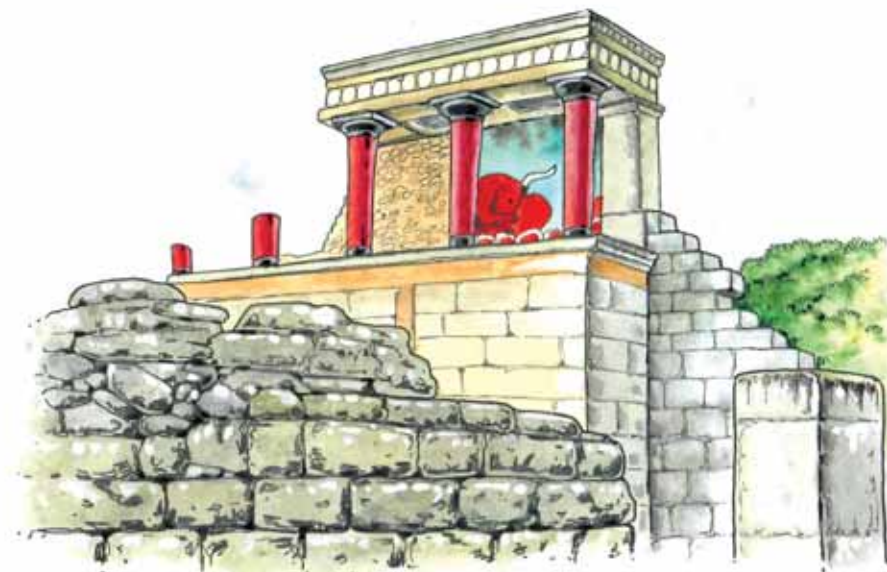
Ελάτε, όμως, να σας πούμε με λίγα λόγια πώς μεγάλωσε το δέντρο αυτό και πώς δυνάμωσαν οι ρίζες του μέσα στα χρόνια. Ελάτε να σας πούμε μια ιστορία. Αληθινή ιστορία που μοιάζει με παραμύθι γιατί ακούγεται τόσο μακρινή αλλά και τόσο απίστευτη. Ας γυρίσουμε πίσω στον χρόνο.

Κατά την **Παλαιολιθική περίοδο** μεταξύ του 120.000 και 10.000 π.Χ. βλέπουμε τα πρώτα σημάδια ανθρώπινης παρουσίας στην περιοχή της σημερινής Ελλάδας. Αν όμως θέλουμε να μιλήσουμε για πολιτισμό, τότε θα πάμε λίγο πιο μετά, γύρω στο 7000 - 3000 π.Χ. περίπου. Είναι η **Νεολιθική περίοδος** όπου οι ανασκαφές ανέδειξαν τάφους και οικισμούς στη Θεσσαλία, την Πελοπόννησο και τη Μακεδονία. Κατά την **Εποχή του Χαλκού** (3000 - 1100 π.Χ.) αναπτύσσονται τα πρώτα αστικά κέντρα στις Κυκλάδες, την Κρήτη, τα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου και την ηπειρωτική Ελλάδα. Την εποχή αυτή στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν τρεις μεγάλοι πολιτισμοί:

α. Ο **Κυκλαδικός πολιτισμός**, στις Κυκλάδες, με τα περίφημα και γνωστά σε όλο τον κόσμο ειδώλιά του, είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του σπουδαίου αυτού πολιτισμού.

β. Γύρω στο 2000 - 1500 π.Χ. άκμασε στην Κρήτη ένας επίσης σπουδαίος πολιτισμός, ο **Μινωικός**. Οι Μινωίτες ήταν οι πρώτοι από τους κατοίκους της Ελλάδας που χρησιμοποίησαν τη γραφή. Με την ανακάλυψη της πρώτης γραφής (ιερογλυφική) αλλά και με την ανάπτυξη της ναυτιλίας οι Μινωίτες γνωρίστηκαν με τους γύρω λαούς και διέδωσαν όσα είχαν μάθει.

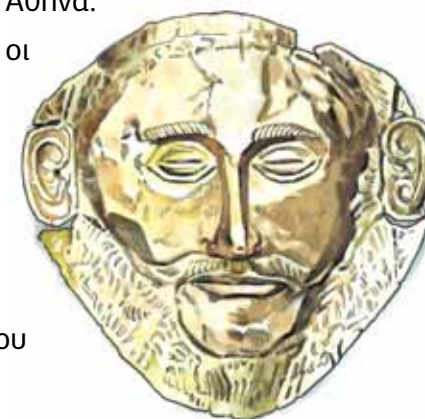

Δυστυχώς, όμως, ένα τυχαίο γεγονός, η έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης (Θήρας) σταμάτησε και κατέστρεψε τον πολιτισμό αυτό.

γ. Μετά το 1500 π.Χ. τον διαδέχεται ο **Μυκηναϊκός πολιτισμός** που έγραψε σπουδαία ιστορία για 400 περίπου χρόνια μέσα από τα κέντρα του, τις Μυκήνες, τη Θήβα, την Πύλο, την Ιωλκό, την Τίρυνθα, την Αθήνα.

Είναι η εποχή που γεννιούνται οι αρχαίοι θεοί, οι ημίθεοι και οι ήρωες.

Οι Μυκηναίοι βασιλείς μέσα από τις πόλεις αυτές αποκτούν μεγάλη δύναμη μέχρι το 1200 π.Χ. περίπου, χρονολογία που οι Δωριείς εισβάλλουν από τη βόρεια Ελλάδα και οδηγούν τις πόλεις σε μια οικονομική και πολιτιστική σταθερότητα που κράτησε μέχρι το 900 π.Χ. περίπου.

Κατά τον 9^ο και 8^ο αιώνα π.Χ. ξεκινά η **«Αναγέννηση»** της **Ελλάδας** με την **Γεωμετρική περίοδο** κατά την οποία αναπτύχθηκαν οι Ελληνικές πόλεις - κράτη, τα γράμματα και οι τέχνες, η ποίηση. Η Ιλιάδα και η Οδύσσεια, τα έπη του Ομήρου, αυτή την εποχή γράφτηκαν και έγιναν η έμπνευση για τους αιώνες που θα ακολουθούσαν κι έμειναν γνωστοί ως **«Αρχαϊκή περίοδος»** (7^{ος} - 6^{ος} αιώνας). Κατά την Αρχαϊκή περίοδο οι Ελληνικές πόλεις - κράτη ιδρύουν αποικίες στη Βόρεια Αφρική, στη Μαύρη Θάλασσα, στην Ιταλία, στη Γαλλία και στην Ισπανία.

Κι έτσι φτάνουμε στον 5^ο και 4^ο αιώνα, την **Κλασική Εποχή** που μια πόλη - κράτος, η Αθήνα, κυριάρχησε πολιτικά και πολιτιστικά. Είναι η περίοδος που έμεινε γνωστή ως «**Χρυσός αιώνας του Περικλή**». Όλες οι τέχνες και τα γράμματα γνώρισαν τεράστια ανάπτυξη: το θέατρο, η κωμωδία και η τραγωδία, η ποίηση, η γλυπτική, η αρχιτεκτονική, η φιλοσοφία.

Χτίζεται ο Παρθενώνας, αξεπέραστο σύμβολο πολιτισμού μέσα στους αιώνες. Δημιουργούνται μνημεία και αγάλματα που θα δοξάσουν την Ελληνική τέχνη.

Φιλόσοφοι όπως ο Αριστοτέλης και ο Πλάτωνας, δραματουργοί όπως ο Αισχύλος, ο Σοφοκλής και ο Αριστοφάνης θα δημιουργήσουν αξεπέραστα έργα που μας εμπνέουν ακόμη και σήμερα. Είναι η περίοδος της μεγάλης αντίστασης στους ξένους κατακτητές που με γενναιότητα πολέμησαν οι πόλεις - κράτη ενωμένες, γιατί παρά τις διαφορές τους τις ένωναν οι «**Πανελλήνιοι Δεσμοί**»: η κοινή γλώσσα, η κοινή θρησκεία, οι κοινές συνήθειες, τα κοινά ήθη και έθιμα, οι αξίες και τα ιδανικά.

Μετά όμως τη μεγάλη ακμή έρχεται και η παρακμή. Είναι η περίοδος του **Πελοποννησιακού Πολέμου** που φέρνει σε σύγκρουση τις δυο μεγάλες δυνάμεις, Αθήνα και Σπάρτη.

Ο 4^{ος} αιώνας φέρνει μια άλλη μεγάλη δύναμη να κυριαρχεί. Αυτή τη φορά από τον Βορρά. Ο βασιλιάς της **Μακεδονίας** Φίλιππος Β', και ιδιαίτερα ο γιος του Αλέξανδρος, θα δοξάσουν τον Ελληνικό πολιτισμό διαδίδοντάς τον στα πέρατα της οικουμένης. Ο **Μέγας Αλέξανδρος** με τις κατακτήσεις του, σχεδόν μέχρι την Ινδία, κατάφερε να διαδώσει την Ελληνική γλώσσα και τον Ελληνικό τρόπο ζωής.

Η **Ελληνιστική Εποχή** που

ακολούθησε τον πρόωρο θάνατο του

Μεγαλέξανδρου στα τριάντα τρία του μόλις χρόνια δημιούργησε έναν οικονομικό και πολιτιστικό κόσμο από τα στενά του Γιβραλτάρ μέχρι τον Ινδό ποταμό.

Κατά τα μέσα του 2^{ου} αιώνα (το 146 π.Χ.) οι Ρωμαίοι κατακτούν την Ελλάδα και την απορροφούν ως μέρος της μεγάλης αυτοκρατορίας τους. Πρόκειται, όμως, για μια παράξενη κατάκτηση, γιατί ο Ελληνικός πολιτισμός ουσιαστικά κατακτά τους Ρωμαίους και γεννά τον **Ελληνορωμαϊκό πολιτισμό**. Κατά τα χρόνια αυτά έχουμε και μια σπουδαία συνάντηση: του Ελληνισμού με τον Χριστιανισμό. Μέσα από τα ταξίδια του Αποστόλου Παύλου αλλά και από τα Ευαγγέλια που γράφτηκαν στην Ελληνική γλώσσα ο Χριστιανισμός διαδίδεται στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Όταν ο **Μ. Κωνσταντίνος** γίνεται αυτοκράτορας, αποφασίζει το 330 μ.Χ. να μεταφέρει την πρωτεύουσα από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη. Η Ελληνική γλώσσα αρχίζει τότε να εξαπλώνεται, η λατινική να υποχωρεί και ο Χριστιανισμός γίνεται η επίσημη θρησκεία της αυτοκρατορίας. Είναι η αρχή μιας σπουδαίας νέας αυτοκρατορίας, της βυζαντινής. Το **Βυζάντιο** για περίπου χίλια χρόνια θα μεγαλουργήσει και θα φωτίσει την ανθρωπότητα με την ανάπτυξη των γραμμάτων, των επιστημών, των τεχνών.

Η αρχή της πτώσης του Βυζαντίου έγινε το 1204, όταν η Κωνσταντινούπολη καταλήφθηκε από τους Σταυροφόρους. Πολλές περιοχές της Ελλάδας δόθηκαν ως λάφυρα σε δυτικούς ηγέτες, ενώ άλλες περιοχές και πολλά νησιά καταλήφθηκαν από τους Ενετούς. Η Βυζαντινή αυτοκρατορία ανακτήθηκε το 1261 όμως η άνοδος της Οθωμανικής αυτοκρατορίας έφερε την οριστική πτώση. Το 1453 με την **άλωση της Κωνσταντινούπολης** τελείωσε ένας υπέρλαμπρος πολιτισμός που ποτέ δεν έπαψε να φωτίζει την ανθρωπότητα. Το 1456 οι Οθωμανοί Τούρκοι κατέκτησαν την Αθήνα και κατά τη δεκαετία 1460-1470 την Αχαΐα, την Εύβοια και τον Μυστρά. Η Κρήτη έπεσε τελευταία, το 1669.

Για τετρακόσια περίπου χρόνια οι Έλληνες ζούσαν σκλαβωμένοι κάτω από την σκληρή Οθωμανική κυριαρχία. Η Εκκλησία ήταν η μόνη παρηγοριά και καταφύγιό τους. Οι ιερείς και οι μοναχοί

μάθαιναν στα Ελληνόπουλα γράμματα και κρατούσαν ζωντανή την παράδοση και την Πίστη που θα τους έδινε τη δύναμη να αντισταθούν τη λευτεριά. Πολλά επαναστατικά κινήματα έγιναν μέσα σ' αυτά τα χρόνια. Όλα όμως αποτύγχαναν γιατί ήταν τοπικά και μεμονωμένα. Δεν υπήρχε μια κοινή αρχή να ενώσει τους Έλληνες. Όταν, λοιπόν, βρέθηκε αυτή η κοινή αρχή, που έμεινε γνωστή ως **Φιλική Εταιρεία**, και δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες, τότε ξέσπασε η **μεγάλη Επανάσταση του 1821** που οδήγησε στην αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού και στη δημιουργία του πρώτου σύγχρονου Ελληνικού κράτους. Το ανεξάρτητο Ελληνικό Βασίλειο ιδρύθηκε το 1830 και δεν περιλάμβανε όλες τις περιοχές της σύγχρονης Ελλάδας. Η απελευθέρωση όλων των περιοχών συνεχίστηκε μέχρι και το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Τα Ιόνια νησιά ενσωματώθηκαν με το Ελληνικό Βασίλειο το 1864, ενώ η Θεσσαλία και κάποιες περιοχές της Ηπείρου το 1881.

Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους, το 1913, προσαρτήθηκαν η Μακεδονία, η Ήπειρος και το ανατολικό Αιγαίο, ενώ στη συνέχεια το 1919 και η δυτική Θράκη. Το 1913, μετά από πολλά χρόνια αγώνα, ενώθηκε τελικά και η Κρήτη με το Ελληνικό κράτος. Τελευταία, το 1948, ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα τα Δωδεκάνησα.

Κατά τον **Β' Παγκόσμιο Πόλεμο** η Ελλάδα αντιστάθηκε όσο λίγες χώρες ενάντια στις Ιταλογερμανικές Δυνάμεις. Η κήρυξη του πολέμου έγινε στις **28 Οκτωβρίου 1940** με το ιστορικό «**ΟΧΙ**» που είπε ο τότε πρωθυπουργός Ιωάννης Μεταξάς στον Ιταλό πρέσβη. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας στο σύνορο μεταξύ Ανατολής και Δύσης είναι πολύ σημαντική στρατηγικά από τα αρχαία ακόμη χρόνια. Από το 1952 η χώρα μας είναι μέλος μιας πολύ σπουδαίας συμμαχίας κρατών που ονομάζεται **NATO**.

Βέβαια και στη σύγχρονη Ιστορία μας γνωρίσαμε δύσκολα κι επικίνδυνα χρόνια, όπως η «επταετία» της **Δικτατορίας** που ακολούθησε το πραξικόπημα των Συνταγματαρχών το 1967 μέχρι το 1974. Μάλιστα τον **Ιούλιο του 1974** με δημοψήφισμα άλλαξε το πολίτευμα από Συνταγματική Μοναρχία σε Προεδρική **Κοινοβουλευτική Δημοκρατία**. Σήμερα η Ελλάδα μας είναι μέλος της **Ευρωπαϊκής Ένωσης** (από το 1981) και της Νομισματικής Ένωσης με κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα το **Ευρώ (€)**.

Όπου κι αν κοιτάξεις στην Ελλάδα θα αντικρίσεις αρχαιολογικούς θησαυρούς και μνημεία που μαρτυρούν τη σπουδαία Ιστορία της και αν ψάξεις στα λεξικά όλου του κόσμου θα δεις πως ένα μεγάλο ποσοστό των λέξεων είναι Ελληνικές. Αυτή είναι η μεγαλύτερη απόδειξη της προσφοράς των Ελλήνων στους πολιτισμούς όλης της γης!

Σύγχρονη Ελλάδα - Η Ελλάδα σήμερα

Η Ελλάδα μας σήμερα είναι μια σύγχρονη χώρα, ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τις τελευταίες δεκαετίες γίνονται πολλά σημαντικά έργα ανάπτυξης και πολιτισμού που, εκτός από το ενδιαφέρον για τα πολύ γνωστά και ιστορικά μνημεία της, προσελκύουν όλο και περισσότερους επισκέπτες από όλα τα μέρη της γης.

Από τις 13-29 Αυγούστου του 2004 η Αθήνα ανέλαβε την οργάνωση των 28ων **Ολυμπιακών Αγώνων**.

Προϋπόθεση για την οργάνωση των Αγώνων ήταν η κατασκευή σημαντικών έργων καθώς και η βελτίωση των μεταφορών και του οδικού δικτύου.

Έτσι λοιπόν η μια γραμμή του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου που υπήρχε στην Αθήνα επεκτάθηκε υπογείως και δημιουργήθηκε το **Μετρό** το οποίο διευκόλυνε πολύ τις μετακινήσεις των πολιτών. Σήμερα συνεχίζεται διαρκώς η επέκταση και η παράδοση νέων σταθμών στους Αθηναίους, οι οποίοι με το νέο αυτό μέσο βελτίωσαν αισθητά τον τρόπο ζωής τους.

Ακόμη ένα νέο μεταφορικό μέσο, το **Τραμ**, παραδόθηκε την εποχή εκείνη στους Αθηναίους. Αυτοί είναι νέοι οικολογικοί τρόποι μετακίνησης που δείχνουν σεβασμό στο περιβάλλον και μειώνουν την ατμοσφαιρική ρύπανση. Ένα καινούργιο και σύγχρονο αεροδρόμιο με το όνομα «**Ελευθέριος Βενιζέλος**» (προς τιμήν του σπουδαίου Έλληνα πολιτικού) στην περιοχή των Σπάτων βελτιώνει και διευκολύνει τις αερομεταφορές και κάνει τη χώρα μας ακόμη πιο ελκυστική στους επισκέπτες της.

Το **Λιμάνι του Πειραιά** αναβαθμίστηκε και σήμερα αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά λιμάνια της Μεσογείου τόσο για το εμπόριο όσο και για τις μεταφορές και μετακινήσεις προς τα νησιά του Αιγαίου και τις άλλες χώρες. Πολλά κρουαζιερόπλοια από μακρινά λιμάνια αγκυροβολούν καθημερινά στον Πειραιά μεταφέροντας χιλιάδες επισκέπτες που θέλουν να γνωρίσουν τις ομορφιές και τον πολιτισμό της Ελλάδας.

Νέοι δρόμοι και κόμβοι κατασκευάστηκαν καθώς και μεγάλα έργα, όπως το **Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών «Σπύρος Λούης» (Ο.Α.Κ.Α.)** που βρίσκεται στην περιοχή του Αμαρουσίου, προς τιμήν του Έλληνα σύγχρονου Μαραθωνοδρόμου. Ακόμη και σήμερα οργανώνεται και πραγματοποιείται κάθε χρόνο ο κλασικός Μαραθώνιος με αφετηρία τον Τύμβο του Μαραθώνα και τερματισμό το Παναθηναϊκό Στάδιο (Καλλιμάρμαρο), με συμμετοχή χιλιάδων αθλητών από όλο τον κόσμο.

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις που είχαν δημιουργηθεί για τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην περιοχή του Ελληνικού (παλιό Αεροδρόμιο), σήμερα δίνουν τη θέση τους στην κατασκευή του μεγαλύτερου Μητροπολιτικού Πάρκου της Ευρώπης. Από το 2020 έχουν ξεκινήσει τα έργα για τη διαμόρφωσή του μαζί με την κατασκευή εμπορικών κέντρων, χώρων ψυχαγωγίας κατοικιών κ.ά. τα οποία αναμένεται να είναι έτοιμα σε πρώτη φάση το 2025.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας το 2004 έγιναν αφορμή για να ανακαινιστούν τα Μουσεία της Ελλάδας αλλά και να δημιουργηθούν καινούργια σε κάθε πόλη της. Ένα σύγχρονο κόσμημα για την πόλη της Αθήνας είναι το **Νέο Μουσείο της Ακρόπολης**, ακριβώς απέναντι από τον Ιερό Βράχο, που καθημερινά προσελκύει χιλιάδες επισκέπτες για να θαυμάσουν τα αξεπέραστης τέχνης και αισθητικής εκθέματα που υπάρχουν μέσα σ' αυτό. Στον τελευταίο όροφο του Μουσείου, με θέα το Μνημείο του Παρθενώνα, είναι τοποθετημένα τα γλυπτά του Παρθενώνα.

Δυστυχώς πολλές προσόψεις βρίσκονται σήμερα στο Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο, αφού κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας μεταφέρθηκαν παράνομα εκεί (το 1806) από

τον Τόμας Μπρουκ, 7^ο κόμη του Έλγιν. Σήμερα οι Ελληνικές Κυβερνήσεις κάνουν συνεχώς προσπάθειες για την επιστροφή τους στην Ελλάδα καθώς και για την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση όλων των ανθρώπων αλλά και των Ελλήνων σε κάθε σημείο της γης για το δίκαιο της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα στην πατρίδα τους.

Τα τελευταία χρόνια παραδόθηκε στους Έλληνες το «**Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος**», δωρεά του ομώνυμου Ιδρύματος, που περιλαμβάνει ένα πανέμορφο οικολογικό πάρκο με χαρακτηριστικά φυτά και δέντρα της Ελληνικής φύσης, τη Νέα Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας και τη Νέα Εθνική Λυρική Σκηνή (Όπερα). Ένα πραγματικά πολύ σημαντικό έργο, δείγμα υψηλής αρχιτεκτονικής αισθητικής και περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

Το 2021 ολοκληρώθηκαν και τα έργα ανακαίνισης της **Εθνικής Πινακοθήκης** και της επέκτασής της. Οι πολίτες πλέον μπορούν να απολαμβάνουν σε ένα σύγχρονο κτήριο τις μόνιμες συλλογές της Πινακοθήκης καθώς και τις περιοδικές Εκθέσεις Ελλήνων αλλά και πολλών σημαντικών ζωγράφων από όλο τον κόσμο.

Σε όλη την Ελλάδα υπάρχουν πλέον, εκτός από τα πασίγνωστα ιστορικά μνημεία της, πολλά σύγχρονα αξιοθέατα που δίκαια προσελκύουν κάθε χρόνο εκατομμύρια επισκέπτες από κάθε σημείο της γης!

Νέα αρχή σε έναν μακρινό τόπο

(Ιστορία της Μετανάστευσης)

Οι Έλληνες από τα αρχαία χρόνια ήταν ανήσυχοι άνθρωποι. Ταξιδιάρηδες και εξερευνητές. Είχαν πάντα περιέργεια για το άγνωστο, τους νέους τόπους, όσο μακριά κι αν βρίσκονταν. Γι' αυτό και από πολύ νωρίς ξεκίνησαν ταξίδια για να ανακαλύψουν όμορφα και γόνιμα μέρη. Έτσι ξεκίνησε ο Ελληνικός αποικισμός στις ακτές της Ιωνίας, στην Κάτω Ιταλία και Σικελία, στη Μεσοποταμία και αλλού. Σ' αυτό βοήθησε πολύ η ναυτιλία. Οι Έλληνες κατόρθωσαν να φτιάξουν νωρίς καράβια που μπορούσαν να κάνουν τέτοια ταξίδια. Από τα έπη του Ομήρου, την Ιλιάδα και την Οδύσσεια, παίρνουμε πολλές τέτοιες πληροφορίες αλλά και από ιστοριογράφους της αρχαιότητας, όπως ο Θουκυδίδης και ο Πλούταρχος. Κατά τα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου ο Ελληνισμός είχε φτάσει μέχρι την Ινδία.

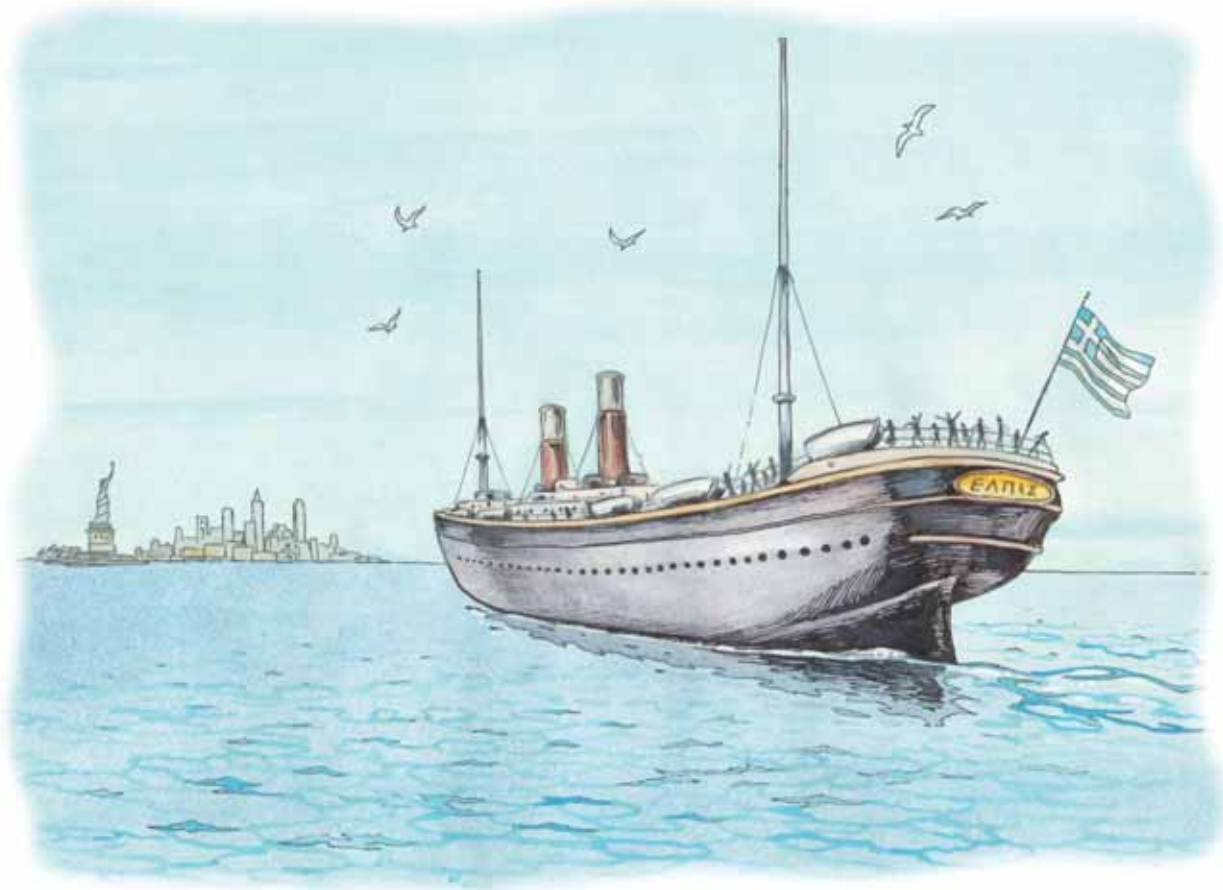
Αλλά και κατά τα επόμενα χρόνια, τόσο κατά την Ελληνορωμαϊκή περίοδο όσο και κατά τα Βυζαντινά χρόνια συνεχίστηκαν τα ταξίδια των Ελλήνων.

Η εποχή της Τουρκοκρατίας, όμως, έδεσε τα πλοία στα λιμάνια και οι Έλληνες δεν είχαν την ελευθερία να κάνουν ταξίδια όπως παλιά. Ήδη πριν ξεκινήσει η Ελληνική Επανάσταση, πολλοί Έλληνες είχαν ακούσει για μια νέα μακρινή ήπειρο που λεγόταν Αμερική. Κατάφεραν, λοιπόν, πολλοί από αυτούς να μεταναστεύσουν για να ζήσουν σε έναν ελεύθερο τόπο και να δουλέψουν για να χαρίσουν στις οικογένειές τους μια καλύτερη ζωή. Αρκετοί επέστρεψαν τα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 για να πολεμήσουν εναντίον των Τούρκων και να βοηθήσουν ώστε να

ελευθερωθεί η Ελλάδα μας. Τα χρόνια που ακολούθησαν μετά το τέλος της Επανάστασης άρχισε μια μεγάλη μετανάστευση προς την Αμερική που συνεχίστηκε μέχρι τον 20^ο αιώνα.

Τώρα, λοιπόν, αρχίζει η νεότερη Ιστορία των μεταναστών της Αμερικής που μοιάζει με παραμύθι. Ένα παραμύθι γεμάτο περιπέτεια, αγώνα, προσπάθεια, λύπες αλλά και χαρές. Ένα παραμύθι αληθινό που φτάνει μέχρι τις μέρες μας. Ακούστε το, λοιπόν, αγαπημένα μας Ελληνόπουλα.

Τόπος, η ελεύθερη Ελλάδα. Συγκεκριμένα το λιμάνι του Πειραιά. Χρόνος, αρχές του 20^{ου} αιώνα, κάπου κοντά στο 1907. Το λιμάνι είναι γεμάτο κόσμο. Φωνές και βουητό μπερδεύονται με τους ήχους από τη φόρτωση των εμπορευμάτων. Οι επιβάτες με το εισιτήριο στο χέρι, συνωστισμένοι, προσπαθούν να μπουν στο πλοίο. Απλοί, φτωχοί άνθρωποι από όλα τα μέρη της Ελλάδας που ψάχνουν μια καλύτερη ζωή, δουλειά και προκοπή. Κάποιοι είναι τεχνίτες, άλλοι έμποροι, άλλοι φουρνάρηδες, επιπλοποιοί, χτίστες. Άντρες οι περισσότεροι από φτωχές οικογένειες που θέλουν να βοηθήσουν τη φάμιλια τους.

Ένα μεγάλο Άγαλμα τούς υποδέχεται στην είσοδο του λιμανιού. Κρατάει στο χέρι έναν δαυλό και φοράει κορώνα. Είναι η Ελευθερία. Αυτή που πάντα έψαχναν, αυτή που θα τους δώσει τη δύναμη και τη δυνατότητα να δουλέψουν σκληρά, να προκόψουν, να φτιάξουν οικογένειες,

κοινότητες, σπίτια, να κάνουν παιδιά. Θέλουν τα παιδιά αυτά στη νέα πατρίδα να έχουν καλύτερη μόρφωση και ανοιχτούς ορίζοντες, με πίστη όμως πάντα στις ρίζες και τις παραδόσεις τους που είναι ο θησαυρός τους.

Δεν είναι καθόλου εύκολα στην αρχή. Αισθάνονται ξένοι. Δυσκολεύονται με τη γλώσσα. Τούς αντιμετωπίζουν με καχυποψία και προκατάληψη πολλές φορές. Εκείνοι, όμως, δεν τα παρατούν. Αγώνίζονται, εργάζονται, συνεχίζουν να ονειρεύονται και αρχίζουν να δημιουργούν. Εξειδικεύονται, γίνονται μάστορες στο είδος τους, ανοίγουν επιχειρήσεις, χτίζουν σπίτια, εκκλησίες, κάνουν τα παιδιά τους επιστήμονες και δημιουργούν γεμάτοι φιλότιμο μια από τις πιο αξιοσέβαστες και προκομμένες κοινότητες της Αμερικής: την Ελληνική κοινότητα.

Τα χρόνια περνούν και η κοινότητα αυτή γίνεται όλο και πιο σπουδαία. Κατά τις δεκαετίες του 1950-1970 μεταναστεύουν ακόμη περισσότεροι Έλληνες κι Ελληνίδες στην Αμερικανική ήπειρο και με τη δουλειά και τη συμμετοχή τους σε κάθε τομέα -δημόσιο ή ιδιωτικό- βάζουν το δικό τους λίθο στην ανάπτυξη της νέας τους πατρίδας. Πάντα, όμως, έχουν μέσα στην καρδιά τους τη Μητέρα-Ελλάδα, εκείνη που έδωσε τα φώτα του πολιτισμού στην Ευρώπη και τον κόσμο ολόκληρο.

Αρχιεπισκοπή Αμερικής - 100 Χρόνια (1922-2022)

Πριν από 100 χρόνια (το 1922) ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στην πόλη της Νέας Υόρκης η Ελληνορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής με την ονομασία «Ελληνορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Βόρειας και Νότιας Αμερικής». Η Αρχιεπισκοπή από εκείνη τη στιγμή έγινε η πνευματική και διοικητική αρχή της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας στη Βόρεια και Νότια Αμερική μέχρι το 1999. Στη συνέχεια, εκτός από την Αρχιεπισκοπή με έδρα τη Νέα Υόρκη, δημιουργήθηκαν ξεχωριστές Αρχιεπισκοπικές Επαρχίες στον Καναδά, την Κεντρική και Νότια Αμερική.

Η Ορθοδοξία στην Αμερική

Η Ορθοδοξία είχε φθάσει από πολύ νωρίς στην Αμερική μαζί με τους Έλληνες μετανάστες που πήγαν άποικοι στη Φλόριδα και έμποροι στη Νέα Υόρκη και Νέα Ορλεάνη. Εκεί μάλιστα ιδρύθηκε η πρώτη Ελληνορθόδοξη Εκκλησία χάρη στη δωρεά του Νικόλαου Μπενάκη, που ήταν ένας πλούσιος Έλληνας έμπορος και είχε εγκατασταθεί εκεί.

Τη δεκαετία του 1890 ξεκίνησε ένα μεγάλο κύμα μετανάστευσης από την Ελλάδα στην Αμερική για λόγους βιοποριστικούς. Αρκετοί από τους Έλληνες αυτούς μετανάστες δεν επέστρεψαν στην πατρίδα αλλά έμειναν εκεί μόνιμα δημιουργώντας οικογένειες, χτίζοντας εκκλησίες και ιδρύοντας κοινότητες. Μάλιστα ο κύριος σκοπός της κοινοτικής οργάνωσης ήταν να διαχειριστεί τα ζητήματα της Εκκλησίας, που ήταν απαραίτητη όχι μόνο για την άσκηση της λατρείας αλλά και για την τέλεση βαπτίσεων, γάμων και κηδειών. Όπου υπήρχαν λίγοι Έλληνες πήγαιναν να εκκλησιαστούν σε Ρωσική εκκλησία αλλά μόλις αποκτούσαν τη δυνατότητα, δημιουργούσαν Ελληνορθόδοξη εκκλησία. Και βέβαια τη χρησιμοποιούσαν και οι άλλοι πιστοί των Ανατολικών Ορθόδοξων εκκλησιών στις πόλεις όπου δεν υπήρχε δική τους εκκλησία.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο επιτηρούσε την Ορθόδοξη εκκλησία στη Διασπορά αλλά το 1908 παρέδωσε αυτή την εξουσία στην Εκκλησία της Ελλάδας η οποία σταδιακά δεν μπορούσε να ελέγξει την κατάσταση μια και εκτός από άξιους και υπεύθυνους ιερείς υπήρχαν και ιερείς που ήταν απροετοίμαστοι ή δεν είχαν τα προσόντα να καθοδηγήσουν μια ενορία στις ΗΠΑ.

Η ίδρυση της Αρχιεπισκοπής (1918-1922)

Με ενέργειες του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Μελετίου (Μεταξάκη) έγινε προσπάθεια δημιουργίας μιας αποτελεσματικής οργανωτικής δομής στην Εκκλησία της Αμερικής. Ταξίδεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1918 για να δημιουργήσει έναν κεντρικό διοικητικό οργανισμό. Μέχρι τότε είχαν εμφανιστεί πάνω από 150 ενορίες σε όλη τη χώρα. Ένα από τα πρώτα μέτρα που έλαβε ο Μελέτιος ήταν να τεθεί η Εκκλησία της Αμερικής υπό την προστασία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η επίσημη αναγνώριση της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής.

Η επίσημη αναγνώριση της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής στην πόλη της Νέας Υόρκης, το 1922, ήταν μια σημαντική χρονιά για την ιστορία της Ορθοδοξίας στον Νέο Κόσμο.

Οι Αρχιεπίσκοποι που εκλέχτηκαν (1922-2022):

1. Αρχιεπίσκοπος Αλέξανδρος (1922-1930)
2. Αρχιεπίσκοπος Αθναγόρας (1931-1949)
3. Αρχιεπίσκοπος Μιχαήλ (1950-1958)
4. Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος (1959-1996)
5. Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων (1996-1999)
6. Αρχιεπίσκοπος Δημήτριος (1999-2019)
7. Αρχιεπίσκοπος Ελπιδοφόρος (2019...)

Σπουδαίο ρόλο στην πορεία της Αρχιεπισκοπής Αμερικής διαδραμάτισε ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος (1959-1996).

Την περίοδο που ήταν Αρχιεπίσκοπος ο Σπυρίδων (1996-1999), χωρίστηκε η Αρχιεπισκοπή Βορείου και Νοτίου Αμερικής σε Αρχιεπισκοπές του Καναδά, της Κεντρικής Αμερικής, της Νότιας Αμερικής και των Ηνωμένων Πολιτειών.

Ο επόμενος Αρχιεπίσκοπος ο Δημήτριος (1999-2019) τόνισε την ανάγκη καλλιέργειας της πίστης, την εξάσκηση της αγάπης, της φιλανθρωπίας και της δημιουργίας ισχυρών δεσμών της Εκκλησίας με τους ανθρώπους.

Η εκλογή του Αρχιεπισκόπου Ελπιδοφόρου (2019) έφερε ενότητα στους Έλληνες της Αμερικής, κλήθηκε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που αφορούσαν την ανοικοδόμηση του Ναού του Αγίου Νικολάου (Ground Zero), ενώ μίλησε για αλλαγές στην Εκκλησία. Γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη, πολύ κοντά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, έτυχε θερμότατης υποδοχής από την Ομογένεια φθάνοντας στις ΗΠΑ το 2019. Πέρα από τα εκκλησιαστικά θέματα είχε να διαχειριστεί και την πανδημία covid-19, τονίζοντας πόσο σημαντικό είναι να φροντίζουμε την υγεία του σώματός μας.

Ένα θλιβερό γεγονός- Ναός του Αγίου Νικολάου - «Ground Zero»

Κατά την τρομοκρατική επίθεση στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001 στους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης, καταστράφηκε ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου στο «Σημείο Μηδέν». Ο Ναός θάφτηκε ολοκληρωτικά μετά την κατάρρευση του Νότιου Πύργου του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου έπειτα από το τρομοκρατικό χτύπημα. Ο Αρχιεπίσκοπος Δημήτριος από την πρώτη στιγμή ήταν κοντά στους τραυματισμένους ανθρώπους και τέλεσε κηδείες και μνημόσυνα για τις ψυχές όσων πέθαναν (3.000 άνθρωποι σκοτώθηκαν στην επίθεση εκείνη). Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι δεν πρόκειται μόνο για τον Ελληνορθόδοξο Ναό, αλλά και για το Εθνικό Προσκύνημα.

«Ground Zero» (2001-2021)

Στις 10 Σεπτεμβρίου 2021, ο Ναός του Αγίου Νικολάου στη Νέα Υόρκη φωτίστηκε με την Ακολουθία του Εσπερινού, 20 χρόνια μετά.

Τα σχέδια του Ιερού Ναού του Αγίου Νικολάου είναι του διακεκριμένου Ισπανού αρχιτέκτονα Σαντιάγο Καλατράβα.

Τα εγκαίνια του Ναού τελέστηκαν από τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Ελπιδοφόρο στις 5 Ιουλίου 2022 και συνέπεσαν με τη συμπλήρωση 100 ετών από την ίδρυση της Ιεράς Αρχιεπισκοπής.

Στην ομιλία του ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής ανέφερε ότι αυτός ο Ναός θα κοσμή το «Σημείο Μηδέν» για τους επόμενους αιώνες και θα αποδεικνύει το σθένος του ανθρώπου, ο οποίος μπορεί να καταφέρει τα πάντα όταν έχει πίστη και λειτουργεί συλλογικά.

Παράλληλα, ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής τόνισε, μεταξύ άλλων, ότι παρόλο που πρόκειται για Ελληνορθόδοξο Οίκο Προσευχής και Λατρείας, θα είναι ανοικτός σε όλους και σημείο αναφοράς, όπου όσοι έρχονται θα μπορούν να οραματιστούν έναν κόσμο ευσπλαχνίας, συμφιλίωσης και συγχώρεσης. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, επισήμανε: "Αυτή είναι η ομορφιά της Αμερικής και θα είναι επίσης και η ομορφιά του Εθνικού Προσκυνηματος του Αγίου Νικολάου. Διότι, αν και είναι ένας Ελληνορθόδοξος ευκτήριος Οίκος, εν τούτοις καλωσορίζουμε σε αυτόν τους πάντες. Προσκαλούμε τους πάντες. Δεχόμαστε τους πάντες. Και εφαρμόζουμε την αγάπη προς τους άλλους, όχι την προκατάληψη, όχι την απόρριψη, και σίγουρα όχι το μίσος. Αυτό το Προσκύνημα θα είναι ένα μέρος για όσους επισκέπτονται τον Ιερό αυτό Τόπο, στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου, ένα μέρος για να στοχαστούν και να οραματιστούν έναν κόσμο όπου το έλεος είναι αναπόφευκτο, η συμφιλίωση είναι επιθυμητή και η συγχώρηση είναι δυνατή".

Η άνθιση της Ορθοδοξίας στην Αμερική – Τα Μοναστήρια

Τις τρεις τελευταίες δεκαετίες στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής άνθισε ο μοναχισμός με την ίδρυση νέων Ορθόδοξων Μοναστηριών κατά τα πρότυπα του Αγίου Όρους. Ο μακαριστός Γέροντας Εφραίμ της Αριζόνας από την πρώτη στιγμή που πήγε στην Αμερική οραματίστηκε, με την βοήθεια του Θεού, να μετατρέψει την έρημο σε όαση και έχοντας βαθιά πίστη έκανε το σταυρό του και ξεκίνησε τον αγώνα. Αποτέλεσμα αυτού του αγώνα ήταν να ιδρύσει 19 μοναστήρια στις ΗΠΑ, με τα δύο να βρίσκονται στον Καναδά, τα οποία υπάγονται στην Ελληνορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής και Καναδά. Οι Μονές που ίδρυσε είναι: μία στη Νέα Υόρκη, μία στην Ουάσιγκτον, δύο στη Φλόριντα, δύο στο Τέξας, δύο στο Σικάγο, δύο στη νότια Καρολίνα, μία στην Πενσυλβανία, μία στην Καλιφόρνια, μία στο Ιλινόις, μία στο Μίτσιγκαν, μία στο Μόντρεαλ, μία στο Τορόντο, και μία στην Αριζόνα, οι οποίες είναι αφιερωμένες στον Χριστό, στην Παναγία και σε διαφόρους Αγίους.

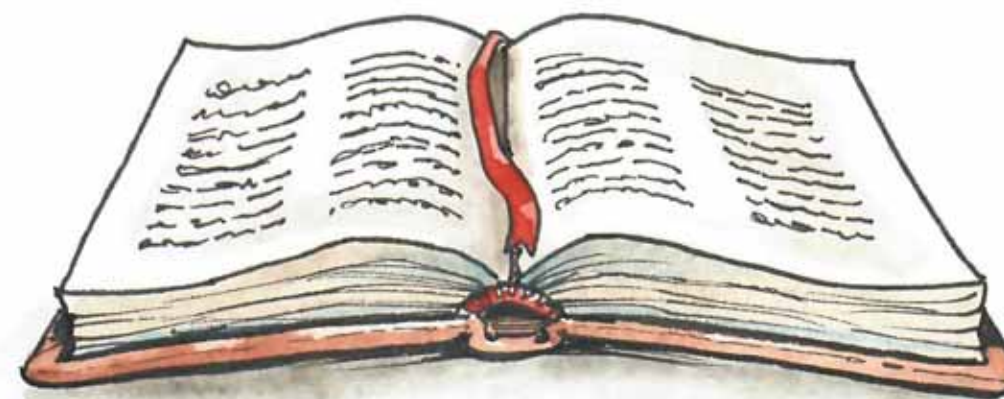
Σημειώνω λέξεις και φράσεις που μου άρεσαν
από την Ελληνική Ιστορία

This image shows a full page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Κεφάλαιο 2

Ελληνική Κληρονομιά

- Η Ελληνική Γλώσσα
 - Η εξέλιξη της Ελληνικής Γλώσσας
- Παγκόσμιες Ελληνικές λέξεις - Εθνικά σύμβολα
 - Λαϊκός Πολιτισμός

Η Ελληνική Γλώσσα

Οι παραδόσεις μας
είναι οι Ρίζες μας.

«Η Γλώσσα μας είναι η πατρίδα μας, είναι ο πολιτισμός μας, είναι η Ιστορία μας».

- Νίκος Καζαντζάκης -

«Από την εποχή που μίλησε ο Όμηρος ως τα σήμερα, μιλούμε, ανασαίνουμε και τραγουδούμε με την ίδια γλώσσα».

- Γιώργος Σεφέρης (Δοκιμές) -

Αγαπημένα μας Ελληνόπουλα, η Γλώσσα μας είναι ο θησαυρός μας! Η Ελληνική Γλώσσα πάνε τουλάχιστον 35 αιώνες που γράφεται, και τουλάχιστον 40 αιώνες που μιλιέται στον ίδιο χώρο.

Η Ελληνική Γλώσσα είναι ένας θησαυρός λέξεων και πολιτισμού. Η προσφορά της είναι ο Λόγος, πρώτα ως όργανο της σκέψης. Οι Έλληνες στοχαστές έβαλαν τάξη στις έννοιες και οδήγησαν τον άνθρωπο από τον Μύθο στον Λόγο.

Η Ελληνική Γλώσσα είναι σημείο αναφοράς, συσπείρωσης και ενότητας του απανταχού Ελληνισμού. Η κατάκτησή της οδηγεί τα παιδιά στη δημιουργία της εθνικής συνείδησης. Αυτή αποτελεί τον ιστό που συγκροτεί και ενώνει την εθνική κοινότητα.

Η Ελληνική Γλώσσα αποτελεί την **βασική τροφό όλων των Ευρωπαϊκών Γλωσσών**. Όλες οι Τέχνες και οι Επιστήμες γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν με βάση το Ελληνικό λεξιλόγιο.

Η Ελληνική Γλώσσα είναι η μοναδική γλώσσα στον κόσμο, που μεταξύ της Λέξης και της Έννοιας υπάρχει πλήρης αντιστοιχία. Γι' αυτό και χαρακτηρίζεται ως «εννοιολογική Γλώσσα». Δεν είναι τυχαίο αυτό που λένε οι Αμερικανοί όταν ψάχνουν να βρουν μία λέξη για να αποδώσουν μία νέα σημασία. Όταν δεν βρίσκουν να υπάρχει τέτοια λέξη στη γλώσσα τους λένε: «Οι Έλληνες έχουν την κατάλληλη λέξη γι' αυτό». (The Greeks must have a word for it).

Η εξέλιξη της Ελληνικής Γλώσσας

Η ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας αρχίζει από τότε που παρουσιάζονται τα παλαιότερα γραπτά μνημεία. Από τα πιο σημαντικά για εμάς είναι η Ιλιάδα και η Οδύσσεια, τα δύο έπη του Ομήρου. Στον Όμηρο το 60% των λέξεων είναι ίδιες με τις λέξεις που έχει σήμερα ο λαός στο στόμα του και πολλές άλλες παράγωγες των ομηρικών λέξεων έφθασαν και χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα.

Από το 1974 έχει καθιερωθεί ως **επίσημη Ελληνική Γλώσσα η δημοτική** στην Ελλάδα. Η δημοτική είναι η ζωντανή γλώσσα του Ελληνικού λαού, είναι από τις ωραιότερες και πιο πλούσιες γλώσσες στον κόσμο. Είναι ζωντανή και βγαίνει μέσα από την ψυχή του Έλληνα, γι' αυτό έχει τη δύναμη να την εκφράζει τέλεια.

Στις 9 Φεβρουαρίου, σε όλο τον κόσμο, γιορτάζουμε την Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας. Η ημέρα αυτή είναι ξεχωριστή γιατί είναι η μέρα θανάτου του εθνικού ποιητή, Διονυσίου Σολωμού, ο οποίος έχει γράψει τον Εθνικό μας Ύμνο!

Το Δημοτικό Τραγούδι

Δημοτική ποίηση έχουν αναπτύξει σχεδόν όλοι οι λαοί. Το Ελληνικό δημοτικό τραγούδι ως λογοτεχνικό είδος αντλεί το υλικό του από την προφορική λογοτεχνική παράδοση, δηλαδή αυτήν που αναπτύσσεται από την ανάγκη που έχει κάθε άτομο και γενικότερα κάθε λαός να εκφράσει τα συναισθηματικά του ψυχικά φορτία, τα ιδανικά του, τους πόνους και τις χαρές του.

Στα παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια διακρίνουμε στοιχεία που σχετίζονται με την κοινωνική, θρησκευτική και καθημερινή ζωή των Ελλήνων. Τα δημοτικά τραγούδια είναι τα κλέφτικα και τα λυρικά, και αποτελούν πλούτο της Ελληνικής Γλώσσας. Το δημοτικό τραγούδι εκφράζει εκείνο που νιώθει η ψυχή του λαού, αποτελεί «εθνική προίκα» των Ελλήνων και δεν θα πάψει να υπάρχει, όσο οι Έλληνες θα συνεχίζουν να γλεντούν, να γιορτάζουν, να παντρεύονται, να νοσταλγούν ή και να μοιρολογούν.

«...Ανήκω σε μια χώρα μικρή. Ένα πέτρινο ακρωτήριο στη Μεσόγειο, που δεν έχει άλλο αγαθό παρά τον αγώνα του λαού του, τη θάλασσα, και το φως του ήλιου. Είναι μικρός ο τόπος μας, αλλά η παράδοσή του είναι τεράστια και το πράγμα που τη χαρακτηρίζει είναι ότι μας παραδόθηκε χωρίς διακοπή. Η ελληνική γλώσσα δεν έπαψε ποτέ της να μιλιέται. Δέχτηκε τις αλλοιώσεις που δέχεται καθετί ζωντανό, αλλά δεν παρουσιάζει κανένα χάσμα. Άλλο χαρακτηριστικό αυτής της παράδοσης είναι η αγάπη της για την ανθρωπιά· κανόνας της είναι η δικαιοσύνη».

Απόσπασμα από την συγκινητική ομιλία του Γιώργου Σεφέρη όταν παρέλαβε το Νόμπελ Λογοτεχνίας (1963), όπου υπερασπίζεται την χώρα μας και είναι περήφανος για την ελληνική γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό της.

«...Είμαστε οι μόνοι σε όλη την Ευρώπη που έχουμε το προνόμιο να λέμε τον ουρανό "ουρανό" και τη θάλασσα "θάλασσα", όπως την έλεγαν ο Όμηρος και ο Πλάτωνας πριν 2.500 χρόνια. Δεν είναι λίγο αυτό. Η γλώσσα δεν είναι μόνο ένα μέσον επικοινωνίας. Κουβαλάει την ψυχή του λαού μας. (...). Τη γλώσσα την ελληνική, που είναι η πιο παλιά και η πιο πλούσια γλώσσα του κόσμου.

Ταπεινά εργάστηκα σε όλη μου τη ζωή. (...) Πάσχισα να κλείσω μέσα στην ψυχή μου, την ψυχή όλου του ελληνικού λαού. Αυτή είναι η πράξη μου».

Απόσπασμα από την ομιλία του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη στην Ακαδημία της Στοκχόλμης (1979), όταν παρέλαβε το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Παγκόσμιες Ελληνικές Ξέξεις

Εθνικά σύμβολα

“ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ ΤΙΜΗΣΩ”

(Και θα τιμήσω τα πατροπαράδοτα ιερά).

- Από τον όρκο των αρχαίων Αθηναίων στη θεά Αθηνά. -

Η Ελληνική Σημαία

Η Πατρίδα μας συμβολίζεται με την Εθνική Σημαία, με τον Εθνικό Ύμνο και τιμάται με τις Εθνικές Εορτές. Ας κάνουμε μια ιστορική αναδρομή στο εθνικό σύμβολό μας. Για πρώτη φορά το 312 μ.Χ. επικράτησε ο χριστιανικός Σταυρός στην αυτοκρατορική σημαία του Βυζαντίου, στη θέση του ειδωλολατρικού ρωμαϊκού αετού, όταν παρουσιάστηκε στον Μέγα Κωνσταντίνο ως θείο όραμα στον ουρανό ένας Σταυρός με την επιγραφή «ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ».

Οι πρόγονοί μας χρησιμοποιούσαν έναν τύπο σημαίας από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Η ύψωση του πορφυρού υφάσματος σήμαινε την έναρξη της μάχης και η υποστολή του την λήξη της. Γνωρίζουμε ότι οι αρχαίοι Αθηναίοι χρησιμοποιούσαν σημαίες και τις αναρτούσαν στους ιστούς (κατάρτια) των πολεμικών πλοίων τους. Για τους Βυζαντινούς η σημαία είχε θρησκευτική και πολεμική σημασία. Την έλεγαν **λάβαρα**. Στα χρόνια της τουρκικής σκλαβιάς, οι αγωνιστές είχαν ένα ύφασμα που το έλεγαν **μπαϊράκι** ή **φλάμπουρο** ή **παντιέρα** και το ύψωναν σε κάθε νίκη. Παλαιότερα υπήρχε σημαία θαλάσσης με έναν λευκό Σταυρό στην μέση και γαλάζιες τις τέσσερις γωνίες. Ήταν σύμβολο των Ελλήνων θαλασσοπόρων και συμβόλιζε τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα.

Η Ελληνική Σημαία με την επίσημη μορφή της καθορίστηκε το 1822 από το Σύνταγμα της Επιδαύρου και είχε Σταυρό ως σύμβολο της Ορθοδοξίας. Από το 1832 έως το 1974 η μπλε Σημαία με τον κεντρικό απλό λευκό Σταυρό ήταν για το εσωτερικό της χώρας και η σημερινή Σημαία με τον σταυρό πάνω αριστερά και τις ρίγες, ήταν για το εξωτερικό.

Η Ελληνική σημαία σήμερα αποτελείται από εννέα ρίγες: πέντε μπλε και τέσσερις άσπρες. Είναι εννέα γιατί τόσες είναι και οι συλλαβές της φράσης: «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ», καθώς οι Έλληνες όταν την έφτιαχναν ήταν αποφασισμένοι να δώσουν και τη ζωή τους για να ελευθερωθούν από τους Τούρκους.

Τι συμβολίζει η Ελληνική σημαία;

1) Ο λευκός Σταυρός συμβολίζει την αφοσίωση των Ελλήνων στην Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη και την συμβολή της Εκκλησίας στον σχηματισμό του σύγχρονου Ελληνικού Κράτους.

2) Την Πατρίδα Ελλάδα με τα χρώματα γαλάζιο και λευκό (το γαλάζιο την Ελληνική θάλασσα και το λευκό τα αφρισμένα κύματα).

Η Ελληνική σημαία, το ιερότερο σύμβολο του Έθνους, κρύβει στις πτυχές της τους αγώνες, τις θυσίες και τις μαρτυρίες της Ελληνικής ψυχής, εκφράζει την Εθνική μας ενότητα, τη Θρησκευτική μας Πίστη και ενσαρκώνει τα οράματα του λαού μας για Ελευθερία και Δημοκρατία.

Η Ελληνική σημαία υψώνεται σε όλα τα δημόσια κτήρια, υπουργεία, πρεσβείες, σχολεία, πανεπιστήμια, πλοία και παντού όπου υπάρχει Ελληνικό στοιχείο. Η έπαρση - ύψωση της σημαίας γίνεται στις 8.00 το πρωί και η υποστολή - κατέβασμα με τη δύση του ηλίου. Στις επίσημες παρελάσεις του στρατού, των σχολείων, των συλλόγων η Εθνική σημαία φέρεται από τον/την σημαιοφόρο που βαδίζει επικεφαλής της ομάδας.

Ασπρογάλανο πανί

- Γαλάτεια Γρηγοριάδου Σουρέλη -

Μιλούσανε δυο νεράιδες:

- Τι σημαία να δώσουμε σ' αυτή τη χώρα; είπαν κι έδειξαν την Ελλάδα.
- Ας ρωτήσουμε την ίδια, είπε η μια.
- Ας ρωτήσουμε, συμφώνησε και η άλλη.

Βρήκαν την Ελλάδα να λούζεται σε μια καταγάλανη θάλασσα και να στεγνώνει κάτω από έναν ολόλαμπρο ήλιο.

- Κυρά, κυρά αρχόντισσα, κυρά μας παινεμένη, Ελλάδα δοξασμένη, τι χρώμα θέλεις να 'χει η σημαία σου;
- Να ρωτήσω τα παιδιά μου, είπε η Ελλάδα.

Τα μισά παιδιά της ζούσαν στη στεριά, παιδεύονταν* με τη γη και τα βουνά.

- Κυρά, κυρά αρχόντισσα, κυρά μας παινεμένη, Ελλάδα δοξασμένη, σκληρός ο τόπος. Και η δουλειά σκληρή. Μα άσπρα περιστέρια οι ψυχές μας. Γι' αυτό άσπρη, ολόασπρη τη θέμε* τη σημαία μας.

Τα 'γραψε τα λόγια αυτά σε χρυσόδετο τεφτέρι* η Ελλάδα.

- Ας πάω τώρα να ρωτήσω και τ' άλλα μου παιδιά, τα παιδιά της θάλασσας, είπε η Ελλάδα.

Τα βρήκε να παλεύουν με τα δίχτυα. Να τα τραβούν με κόπο, γιατί ήταν γιομάτα απ' ασημένια λαχταριστά ψάρια.

- Κυρά, κυρά αρχόντισσα κυρά μας παινεμένη, Ελλάδα δοξασμένη, εμάς οι ψυχές μας είναι δοξασμένες στο γαλανό νερό. Τούτη η θάλασσα η μεγάλη, που μας δίνει χαρά και ζωή, θέλουμε να χωρέσει τη σημαία μας.

Τα 'γραψε και τούτα τα λόγια η Ελλάδα σε χρυσόδετο τεφτέρι και το 'δωσε, το τεφτέρι, στις νεράιδες.

- Έτσι να γίνει, είπαν εκείνες.

Και τότε μέσα από την αφρισμένη θάλασσα βγήκε τ' ασπρογάλανο πανί κι απλώθηκε σε ουρανό και γη. Κείνη την ώρα ο ήλιος άστραψε, έσκυψε, φίλησε το πανί και το φίλημά του έγινε ένας ολόχρυσος σταυρός.

- Η σημαία μας, είπε η Ελλάδα. Η σημαία για τα παιδιά της στεριάς, για τα παιδιά της θάλασσας.

(* παιδεύονταν: αγωνίζονταν, δούλευαν | * θέμε: θέλουμε | * τεφτέρι: τετράδιο με σημειώσεις)

Εθνικός Ύμνος

Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» είναι ένα ποίημα που έγραψε ο Διονύσιος Σολωμός το 1823, σε ηλικία 25 χρονών στη Ζάκυνθο, αρχικά στην Ιταλική γλώσσα και μετέπειτα τον Μάιο του 1823 στα Ελληνικά. Τμήμα του ποιήματος αποτελεί τον Εθνικό Ύμνο της Ελλάδας από το 1865 και της Κύπρου από το 1966. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο Εθνικό Ύμνο στον κόσμο σε μέγεθος, καθώς αποτελείται από 158 τετράστιχες στροφές ή διαφορετικά 632 στίχους. Το ποίημα γράφτηκε τον Μάιο του 1823 στη Ζάκυνθο από τον ποιητή Διονύσιο Σολωμό στην δημοτική Γλώσσα και έναν χρόνο αργότερα τυπώθηκε στο Μεσολόγγι.

Μεταξύ 1828 και 1830 ο Νικόλαος Μάντζαρος, Κερκυραίος μουσικός και φίλος του Σολωμού, μελοποίησε για πρώτη φορά το ποίημα με βάση λαϊκά μοτίβα, για τετράφωνη ανδρική χορωδία, αλλά όχι ως εμβατήριο. Έκτοτε ακουγόταν τακτικά με ενθουσιασμό σε εθνικές γιορτές στα Επτάνησα, αλλά και στα σπίτια των Κερκυραίων αστών και αναγνωρίστηκε στη συνείδηση των Ιονίων ως άτυπος ύμνος της Επτανήσου.

Από το 1865, οι πρώτες 24 τετράστιχες στροφές του ποιήματος «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» καθιερώθηκαν ως ο Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας και από αυτές μόνον οι δύο πρώτες άδονται και συνοδεύουν πάντα την έπαρση και την υποστολή της σημαίας και ψάλλονται σε επίσημες στιγμές και τελετές.

Ο Εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός, ο αρχηγός της Επτανησιακής Σχολής και δημιουργός του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν», είναι μια από τις κορυφαίες πνευματικές φυσιογνωμίες του Νεώτερου Ελληνισμού.

Ελληνικός Εθνικός Ύμνος

"Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού την τρομερή,
σε γνωρίζω από την όψη που με βία μετράει τη γη.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα ανδρειωμένη, χάιρε, ω χάιρε, Ελευθεριά!"

Εύζωνες, το σύμβολο της Ελληνικής λεβεντιάς

Κάθε 25^η Μαρτίου βλέπουμε τους Εύζωνες να παρελαύνουν ή ντύνουμε τα παιδιά μας τσολιαδάκια για την παρέλαση του σχολείου. Την ίδια μέρα επίσης, κάθε χρόνο, τμήμα Ευζώνων συμμετέχει εκτός της παρέλασης στην Αθήνα και στις εορταστικές εκδηλώσεις της Ελληνικής Ομογένειας των ΗΠΑ, πραγματοποιώντας παρέλαση στην 5η Λεωφόρο της Νέας Υόρκης.

Τα πρώτα τάγματα Ευζώνων ιδρύθηκαν το 1868, και ο όρος σημαίνει «αυτός με την καλή ζώνη», όρος γεννημένος στην Ομηρική Εποχή.

Σήμερα οι Εύζωνοι έχουν αναλάβει την φρούρηση του Προεδρικού Μεγάρου και κάνουν σκοπιά στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη στο Σύνταγμα στην Αθήνα. Στέκονται ανά δύο και οι κινήσεις τους είναι πλήρως συγχρονισμένες κι αρμονικές.

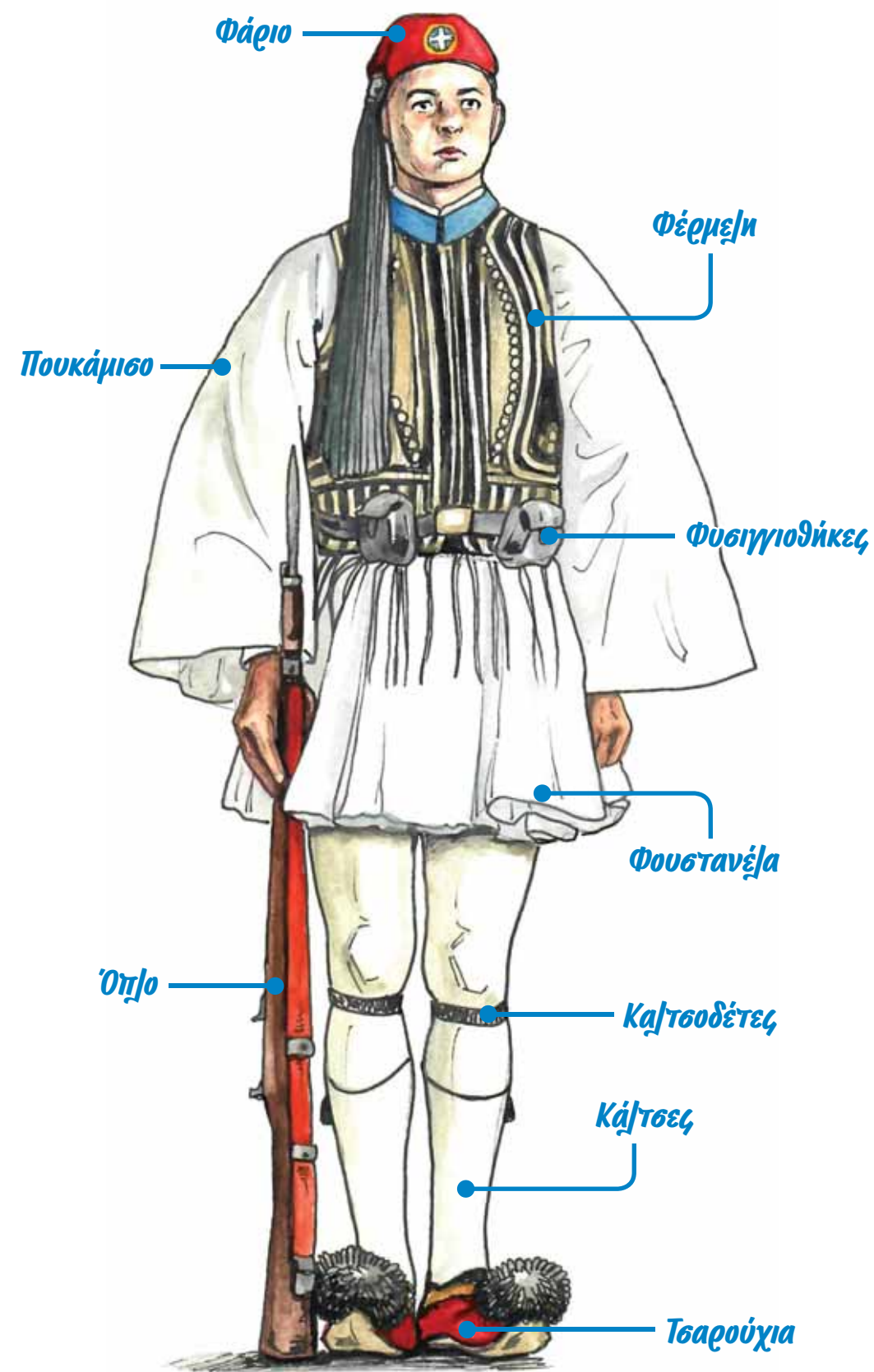
Η Ευζωνική στολή

Για την κατασκευή αυτής της στολής, χρειάζονται ειδικοί χειροτέχνες και σχεδόν 80 ημέρες για την ολοκλήρωσή της. Η στολή των Τσολιάδων κατασκευάζεται μέσα στο στρατόπεδο από ειδικευμένους τεχνίτες.

Τα βασικά μέρη της στολής

Τα βασικά μέρη της στολής του Εύζωνα είναι το φάριο (κόκκινο καπέλο από τσόχα), από το οποίο κρέμεται μια μεταξωτή φούντα, το λευκό πουκάμισο, το κεντημένο -στο χέρι- γιλέκο ή αλλιώς φέρμελη, η φουστανέλα, οι βράκες (οι βαμβακερές λευκές κάλτσες), τα τσαρούχια, η θήκη για τα φυσίγγια και οι περικνημίδες, στα πόδια.

Τι συμβολίζει, όμως, η ευζωνική ή αλλιώς τσολιαδίστικη στολή που κάθε χρόνο την 25η Μαρτίου έχει την τιμητική της;

Το φάριο

Ξεκινώντας από την κορυφή, ο Εύζωνας φοράει το φάριο. Είναι το καπέλο του Εύζωνα το οποίο είναι κόκκινο και κατασκευάζεται από τσόχα. Έχει μια μαύρη φούντα φτιαγμένη από μετάξι και στη θέση του μετώπου υπάρχει το Ελληνικό εθνόσημο. Θεωρείται ότι με το σχήμα που έχει η φούντα συμβολίζει το δάκρυ του Χριστού στη Σταύρωση. Μπορεί να παρομοιάζεται πολλές φορές με το τουρκικό φέσι αλλά έχει πολλές διαφορές.

Το πουκάμισο

Ο Εύζωνας φοράει λευκό πουκάμισο ή αλλιώς τον υποδήτη, χρώμα το οποίο ούτως η άλλως κυριαρχεί στη στολή του. Κι αυτό γιατί με αυτό το χρώμα θεωρείται ότι συμβολίζεται η αγνότητα των εθνικών αγώνων. Το χαρακτηριστικό του πουκαμίσου είναι ότι έχει μεγάλο άνοιγμα στα μανίκια.

Η φέρμελη

Η φέρμελη είναι το γιλέκο του Εύζωνα το οποίο μάλιστα για να κατασκευαστεί χρειάζονται περίπου έξι μήνες. Γι' αυτό και θεωρείται ότι είναι το δυσκολότερο κομμάτι της ενδυμασίας όσον αφορά την κατασκευή του. Στη φέρμελη υπάρχουν επίχρυσα αλλά και λευκά νήματα με διάφορα σχέδια λαογραφικής σημασίας. Μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι σχηματίζονται μεταξύ άλλων τα γράμματα Χ και Ο τα οποία θεωρείται ότι αντιστοιχούν στις λέξεις Χριστιανός και Ορθόδοξος.

Η φουστανέλα

Η φουστανέλα ήταν παραδοσιακό ένδυμα, κυρίως των βοσκών, στα Βαλκάνια. Το ρούχο χρησιμοποιήθηκε από τους Αρβανίτες, πολλοί από τους οποίους πολέμησαν υπέρ της Επανάστασης του 1821, και στη συνέχεια υιοθετήθηκε ως η επίσημη Ελληνική ενδυμασία. Καθιερώθηκε επίσημα από τον βασιλιά Όθωνα, καθώς ήταν η στολή την οποία φορούσε και ο ίδιος σε επίσημες εμφανίσεις. Η φουστανέλα του Εύζωνα αποτελείται από **400 πτυχές**, όσες και τα χρόνια της τουρκικής κυριαρχίας στην Ελλάδα. Το χρώμα της είναι λευκό όπως και το πουκάμισο για τους ίδιους λόγους. Χαρακτηριστικό είναι ότι για να φτιαχτεί μια φουστανέλα χρειάζονται περίπου 30 μέτρα ύφασμα.

Οι κάλτσες

Ο κάθε Εύζωνας φοράει από δύο μάλλινες λευκές κάλτσες στο κάθε πόδι. Είναι τόσο ψηλές ώστε στηρίζονται στη μέση του εύζωνα, κάτω από τη φουστανέλα, με τη βοήθεια μιας δερμάτινης ζώνης η οποία ονομάζεται **ανάσπαστος**.

Οι καλτσοδέτες

Οι Εύζωνες φορούν καλτσοδέτες οι οποίες είναι μαύρου χρώματος και κατασκευασμένες από μετάξι.

Τα τσαρούχια

Τα τσαρούχια είναι τα υποδήματα του Εύζωνα. Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά μέρη της ενδυμασίας. Κατασκευασμένα από δέρμα, κόκκινα στο χρώμα. Στη σόλα κάθε τσαρουχιού υπάρχουν καρφωμένα περίπου 60 καρφιά, οι λεγόμενες **προκαδούρες**. Από αυτά, εξάλλου, προέρχεται και ο επιβλητικός ήχος που ακούγεται κατά τον βηματισμό ενός Εύζωνα. Χαρακτηριστικό τμήμα των τσαρουχιών είναι οι **μαύρες φούντες** στις οποίες καταλήγουν οι μύτες τους.

Λέγεται ότι η αρχική τους χρήση ήταν να κρύβονται σε αυτές μικρά κοφτερά αντικείμενα που θα μπορούσαν αιφνιδιαστικά να τραυματίσουν τον εχθρό σε μία «σώμα με σώμα» μάχη. Ωστόσο, μια άλλη εκδοχή υποστηρίζει ότι αυτές οι μαύρες φούντες προστάτευαν τα δάχτυλα των ποδιών από το χιόνι και τα κρυοπαγήματα. Κατά μέσο όρο, το κάθε τσαρούχι ζυγίζει τρία κιλά.

Όταν οι Τσολιάδες περπατάνε και χτυπάνε με δύναμη τα τσαρούχια στη γη, είναι γιατί στέλνουν μήνυμα στους τιμημένους νεκρούς -οι οποίοι βρίσκονται κάτω από τη γη πεθαμένοι- ότι είναι εδώ, έτοιμοι να θυσιάσουν για την Πατρίδα, θυμούνται την Ιστορία και τιμούν την Ελλάδα.

Οι φυσιγγιοθήκες

Στη στολή του ο Εύζωνας κουβαλά και τις φυσιγγιοθήκες οι οποίες είναι κατασκευασμένες από δέρμα.

Το όπλο

Το όπλο των Ευζώνων είναι ένα τουφέκι.

Λαϊκός Πολιτισμός

Ο λαϊκός Πολιτισμός είναι ο τρόπος έκφρασης και τα υλικά αντικείμενα που προκύπτουν από τις δραστηριότητες μιας ομάδας ανθρώπων.

Η Ελληνική λαϊκή Τέχνη έχει τις ρίζες της στο Βυζάντιο. Έχει επηρεαστεί, επίσης, από την Τέχνη της Ανατολής και της Δύσης.

Ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της λαϊκής Τέχνης αποτελεί ο συνδυασμός χρηστικότητας και αισθητικής. Για παράδειγμα, μια κεραμική ζωγραφισμένη κανάτα δεν χρησίμευε μόνο για να ομορφύνει τον χώρο αλλά και για να σερβίρουν και να πίνουν νερό ή κρασί.

Τα έργα της λαϊκής Τέχνης αποτελούσαν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής

ζωής του ανθρώπου, καθώς σχετίζονταν με την κατοικία και με την ενδυμασία.

Η Ελληνική λαϊκή Τέχνη διακρίνεται σε εκκλησιαστική και σε κοσμική. Εκφράζεται, επίσης, με διάφορες μορφές: την αρχιτεκτονική, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, καθώς και με την υφαντική, την κεντητική, την μεταλλοτεχνία, την κεραμική, την επιπλοποιία, την κατασκευή της φορεσιάς και πολλές άλλες μορφές.

Η λαϊκή Τέχνη αποτελεί ένα σπουδαίο κεφάλαιο της Πολιτισμικής μας Κληρονομιάς.

Ελληνικές Παραδοσιακές Φορεσιές

Κάθε πολιτισμική κοινότητα του Ελληνισμού έχει τη δική της παραδοσιακή φορεσιά. Οι φορεσιές διακρίνονταν σε γιορτινές, καθημερινές και του Γάμου (νυφιάτικη, γαμπριάτικη). Η γυναικεία φορεσιά παρουσιάζει πολύ μεγάλη ποικιλία με έντονους χρωματισμούς, κεντήματα και στολίδια. Η ανδρική φορεσιά είναι πιο λιτή από τη γυναικεία και κυριότεροι τύποι αυτής είναι η **βράκα** και η **φουστανέλα**.

Η Ελληνική τοπική φορεσιά είναι ένα σύνολο ενδυμάτων που

χαρακτηρίζει μια ομάδα ανθρώπων οι οποίοι ζουν μέσα στον Ελλαδικό χώρο. Λειτουργεί όπως κάθε ενδυμασία: ντύνει, στολίζει το κορμί και παρουσιάζει την όψη που επιθυμεί να δώσει εκείνος που την φορά στους τρίτους, παρέχοντας στον εαυτό του σιγουριά και άνεση. Οι Ελληνικές φορεσιές έχουν τολμηρούς χρωματικούς συνδυασμούς και παρουσιάζουν συχνά μεγάλη φαντασία στον τρόπο που φοριούνται τα διάφορα τμήματά τους και στα χίλια δύο στολίδια που τις διαφοροποιούν.

Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί

Στην αρχαία Ελλάδα ο χορός ήταν ένα από τα βασικότερα στοιχεία της εκπαίδευσης των νέων. Στην αρχαία Σπάρτη για παράδειγμα, ο χορός αποτελούσε μέρος της σκληρής στρατιωτικής εκπαίδευσης των νέων Σπαρτιατών.

Οι θρησκευτικοί χοροί αποτελούσαν μέρος των θρησκευτικών τελετών και μυστηρίων των αρχαίων Ελλήνων. Στις θεατρικές παραστάσεις επαγγελματίες χορευτές δηλαδή οι ορχηστές εκτελούσαν τους χορούς στην τραγωδία, στην κωμωδία και στο σατυρικό δράμα.

Επίσης, η προετοιμασία για τους αγώνες και τους πολέμους περιλάμβανε και πολεμικούς χορούς. Αλλά και στον ιδιωτικό τους βίο οι αρχαίοι Έλληνες χόρευαν στα συμπόσια και στους γάμους ενώ οι θρηνωδοί εκτελούσαν τους χορούς του πένθους. Η Τερψιχόρη, μια από τις εννέα μούσες, ήταν γι' αυτούς η προστάτιδα του χορού.

Οι Έλληνες, ως έθνος, συγκροτούνται από πολιτισμικές κοινότητες, δηλαδή ομάδες ανθρώπων που έχουν κοινή καταγωγή και συνδέονται με δεσμούς κοινής πολιτισμικής δράσης (π.χ. κοινές παραδόσεις, κοινά ήθη κι έθιμα). Στον Ελλαδικό χώρο, τέτοιες πολιτισμικές κοινότητες βρίσκουμε στη Θράκη, στη Μακεδονία, στην Ήπειρο, στη Θεσσαλία, στη Ρούμελη, στον Μοριά, στην Κρήτη, στα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου, στην Κύπρο. Κάθε πολιτισμική κοινότητα έχει τους δικούς της τοπικούς χορούς οι οποίοι διαφέρουν από πόλη σε πόλη ή από χωριό σε χωριό.

Σε κάθε περιοχή της χώρας μας υπάρχουν τοπικοί χοροί. Χορεύονται συνήθως σε μεγάλες ετήσιες γιορτές όπως το Πάσχα, τις Αποκριές, την πρώτη μέρα της άνοιξης, καθώς επίσης στη Βάφτιση, στον αρραβώνα, στον Γάμο κ.α. Μαθαίνοντας τους χορούς, τα τραγούδια και τις παραδόσεις μας, μαθαίνουμε πώς ζούσαν οι πρόγονοί μας σε παλαιότερες εποχές.

Χαρακτηριστικοί Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί

Ο **συρτός - καλαματιανός χορός**. Είναι ο μοναδικός χορός που συναντάται με διάφορες παραλλαγές, σχεδόν σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα και τις πολιτισμικές κοινότητες του Ελληνισμού. Ο συρτός - καλαματιανός χορός χορεύεται κυκλικά σε ρυθμό 7/8 κι έχει 12 χορευτικά βήματα. Τον ρυθμό του συρτού καλαματιανού χορού (7/8), τον συναντάμε στους αρχαίους Ελληνικούς χρόνους.

Ο **χορός τσάμικος**. Ο τσάμικος (ή το τσάμικο) χορεύεται κυρίως στην Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα, την Πίνδο, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο. Ο τσάμικος χορεύεται κυκλικά με 10 χορευτικά βήματα και έχει μέτρο 3/4. Κατά περιοχές μπορεί να χορεύεται επίσης και με 12 ή 8 βήματα.

Ο **χορός ζωναράδικος**. Ο ζωναράδικος είναι ένας χορός που χορεύεται σ' όλη τη Θράκη με διάφορες παραλλαγές. Ο χορός χορεύεται κυκλικά σε ρυθμό 2/4 κι έχει συνολικά 6 χορευτικά βήματα. Είναι χορός γρήγορος και ζωηρός.

Ο **χορός πεντοζάλης**. Ο πεντοζάλης είναι χορός της Κρήτης. Είναι ένας από τους εκφραστικότερους και πιο λεβέντικους χορούς. Έχει γρήγορο ρυθμό με ιδιαίτερη ζωντάνια. Ο πεντοζάλης συνήθως ξεκινά με αργές χορευτικές κινήσεις και στη συνέχεια έχει γρήγορο ρυθμό και χορεύεται με γρήγορες και έντονες χορευτικές κινήσεις.

Κεφάλαιο 3

Ορθόδοξη Χριστιανική Κληρονομιά

- Οι βαθιές Ρίζες της Πίστης και της Λατρείας μας
 - Η Θεία Λειτουργία
- Τα Μυστήρια της Εκκλησίας
 - Το Τριώδιο
- Οι Κυριακές του Τριωδίου
 - Κάνω τον Σταυρό μου!
 - Κάθε μέρα μια Γιορτή
- Γιορτές της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Η ορθόδοξη
Πίστη είναι
η δύναμή μας...

Οι βαθιές Ρίζες της Πίστης και της Λατρείας μας

Ένα από τα στοιχεία που μας ξεχωρίζουν εμάς τους Έλληνες από τους άλλους λαούς είναι η Ορθόδοξη Πίστη και Λατρεία της Εκκλησίας μας. Η Πίστη αυτή έχει μια πολύ μεγάλη ιστορία από την εποχή του Αποστόλου Παύλου που μετέδωσε το μήνυμα του Ευαγγελίου στη χώρα μας. Από τότε, και ιδιαίτερα μετά το 324 μ.Χ. που ο Μέγας Κωνσταντίνος έγινε Μονοκράτορας και έδωσε με διάταγμα την ελευθερία στους Χριστιανούς να λατρεύουν τον Θεό, η ζωή της Εκκλησίας εξελίχθηκε και ο τύπος της Λατρείας έγινε αυτός που όλοι γνωρίζουμε και ζούμε σήμερα.

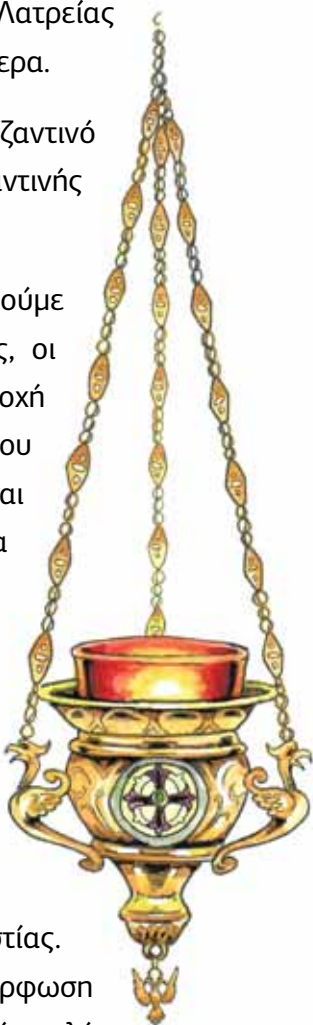
Η Λατρεία μας, λοιπόν, βασίζεται στο Βυζαντινό τυπικό, δηλαδή αυτό που διαμορφώθηκε κατά την περίοδο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη.

Όταν λέμε Λατρεία εννοούμε τον τρόπο που απευθυνόμαστε και ζητούμε επικοινωνία με τον Θεό μέσα στην Εκκλησία. Οι ύμνοι, οι δεήσεις, οι προσευχές, ο ασπασμός των εικόνων, το άναμμα του κεριού, η συμμετοχή στη Θεία Λειτουργία και τα Μυστήρια της Εκκλησίας, ο τρόπος που κάνουμε τον Σταυρό μας είναι μορφές της Λατρείας μας. Ο σκοπός είναι ένας: να επικοινωνήσουμε με τον Θεό και να Τον ευχαριστήσουμε, να Τον δοξολογήσουμε και να Τον ικετέψουμε για τη σωτηρία μας.

Ας δούμε όμως πρώτα μερικά βασικά σημεία της Λατρείας μας κι ας ξεκινήσουμε από τη Θεία Λειτουργία.

Η Θεία Λειτουργία

Η Θεία Λειτουργία αποτελεί το πιο σημαντικό λατρευτικό γεγονός της Εκκλησίας μας, το οποίο κορυφώνεται με την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας. Ουσιαστικά αποτελεί το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, με τη διαμόρφωση που όρισε η Εκκλησία. Η Θεία Λειτουργία δεν είναι δηλαδή μια κοινή, απλή προσευχή, αλλά η δοθείσα από τον Θεό απόδοση τιμών, ευχαριστιών και παρακλήσεων, με τη συμμετοχή των πιστών και των Αγγέλων. Η πιο συχνή Θεία Λειτουργία που τελούμε στην Εκκλησία είναι του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου.

Η Θεία Λειτουργία χωρίζεται σε δυο μέρη:

Τη Λειτουργία των Κατηκουμένων και τη Λειτουργία των Πιστών.

Η Λειτουργία των Κατηκουμένων ονομάζεται έτσι γιατί στα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού μπορούσαν να την παρακολουθήσουν και αυτοί που προετοιμάζονταν να γίνουν Χριστιανοί, χωρίς να έχουν βαπτισθεί ακόμη, ενώ στη Λειτουργία των Πιστών μόνο οι βαπτισμένοι Χριστιανοί, οι Πιστοί, μπορούσαν να συμμετέχουν στη Θεία Λειτουργία.

Τα σημαντικότερα μέρη της Λειτουργίας των Κατηκουμένων

Αυτά είναι:

Η Μικρή Είσοδος: Η μεταφορά δηλαδή του Ευαγγελίου από τον ιερέα, από την Αγία Τράπεζα που βρίσκεται πάντα, στο κέντρο του Ναού.

Τα δυο Αναγνώσματα:

- α. Το Αποστολικό Ανάγνωσμα που το ψάλλει ο ψάλτης και
- β. Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα που διαβάζει ο ιερέας.

Στο δεύτερο μέρος της Θείας Λειτουργίας, τη Λειτουργία των Πιστών, περιλαμβάνονται:

Η Μεγάλη Είσοδος:

Η μεταφορά των Τιμίων Δώρων από την Προσκομιδή ή Πρόθεση στην Αγία Τράπεζα.

Η αλληλοσυγχώρεση:

Πριν το Σύμβολο της Πίστεως ο ιερέας καλεί τους πιστούς να αλληλοσυγχωρεθούν ως απαραίτητη προϋπόθεση για συμμετοχή στη Θεία Ευχαριστία.

Η Αγία Αναφορά:

Το τμήμα όπου τα Τίμια Δώρα προσφέρονται στον Θεό.

Η Κυριακή Προσευχή.**Η Θεία Κοινωνία:**

Ο ιερέας καλεί τους πιστούς «μετά φόβου Θεού Πίστεως και Αγάπης» να μεταλάβουν Σώμα και Αίμα Χριστού.

Η Κυριακή Προσευχή

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,	Pater imon o en tis ouranis
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.	Agiasthito to onoma sou.
Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.	Eltheto h vasilia sou.
Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.	Genithito to thelima sou, os en ouranis ke epi tis gis.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.	Ton arton imon ton epiousion dos imin simeron.
Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,	Ke afes imin ta ofelimata imon,
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.	os ke imis afiemen tis ofiletes imon.
Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,	Ke mi isenegis imas is pirasmon,
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.	Alla rise imas apo tou ponirou.

Ερμηνεία

Επουράνιε Πατέρα μας,
ας είναι δοξασμένο και αγιασμένο το όνομά Σου.

Ας έλθει η βασιλεία Σου,
ας γίνει το θέλημά Σου, όπως στον ουρανό έτσι και στη γη.

Δώσε μας και σήμερα την απαραίτητη για τη συντήρησή μας τροφή,
και συγχώρεσε τις αμαρτίες μας,
όπως κι εμεῖς συγχωρούμε όσους μας αδικούν.

Και μην επιτρέψεις να πέσουμε σε πειρασμό
(που προέρχεται από τη δική μας διάθεση),

αλλά φύλαξέ μας κι από τους πειρασμούς που προέρχονται από τον πονηρό
(τον διάβολο).

Το Σύμβολο της Πίστεως

Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα, παντοκράτορα,
ποιπτήν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων
καὶ ἀοράτων.

Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ,
τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων
τῶν αἰώνων·
φῶς ἐκ φωτός,
Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ,
γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα,
ὁμοούσιον τῷ Πατρί,
δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν
ἡμετέραν σωτηρίαν
κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα
ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου
καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου
Πιλάτου καὶ παθόντα, καὶ ταφέντα.
Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς
Γραφάς.

Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ
καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.
Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας
καὶ νεκρούς,
οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.
Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ
ζωοποιόν,
τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον,
τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ
συνδοξαζόμενον,
τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν.

Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν
Ἐκκλησίαν.

Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν.
Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Pistevo is ena Theo Patera Pantokratora,
Poiiti ouranou kai gis, oraton te panton
ke aoraton.

Ke is ena Kirion Iisou Christon,
ton Ion tou Theou ton monogeni,
ton ek tou Patros genithenta pro panton
ton eonon,
phos ek photos,
Theon alithinon ek theou alithinou,
genithenta u piithenta,
Omousion to Patri,
Di u ta panta egeneto.

Ton di imas tus anthropous ke dia tin
imeteran sotirian
katelthonta ek ton uranon ke sarkothenta
Ek Pnevmatos agiu ke Marias tis parthenu
ke enanthropisanta.

Stavrothenta te iper imon epi Pontiou
Pilatu ke pathonta ke taphenta.
Ke anastanta ti triti imera kata tas
Graphas.

Ke anelthonta is tus Uranus ke
kathezomenon ek dexion tu Patros.

Ke palin erchomenon meta doxis krine
zontas ke nekrus,

U ti vasilias uk este telos.
Ke is to Pnevma to agion, to kirion, to
zoopion,

to ek tu Patros ekporevomenon,
to sin Patri ke lio simpros kinumenon
ke sindoxazomenon,
to lalisan dia ton profiton.

Is mian, again, katholikin ke apostolikin
Eklisian.

Omologo en vaptisma is afesin amartion.
Prosdoko anastasin nekron.
Ke zoin tu mellontos eonos. Amin.

Τα Μυστήρια της Εκκλησίας

Επίσης πολύ σημαντικό στοιχείο της Πίστες και της Λατρείας μας είναι η συμμετοχή μας στα επτά (7) Μυστήρια της Εκκλησίας. Αυτά είναι:

- Το Βάπτισμα
- Το Χρίσμα
- Η Μετάνοια - Εξομολόγηση
- Η Θεία Ευχαριστία
- Η Ιεροσύνη
- Ο Γάμος
- Το Ευχέλαιο

Με το Βάπτισμα γινόμαστε Χριστιανοί, δηλαδή εισερχόμαστε στον χώρο της σωτηρίας, δηλαδή στην Εκκλησία, και αποκτούμε το δικαίωμα να μετέχουμε και στα άλλα Μυστήρια.

Με το Χρίσμα, που γίνεται την ίδια ώρα με το Μυστήριο του Βαπτίσματος, αποκτούμε τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, ξεκινάει δηλαδή η χαρισματική μας ζωή.

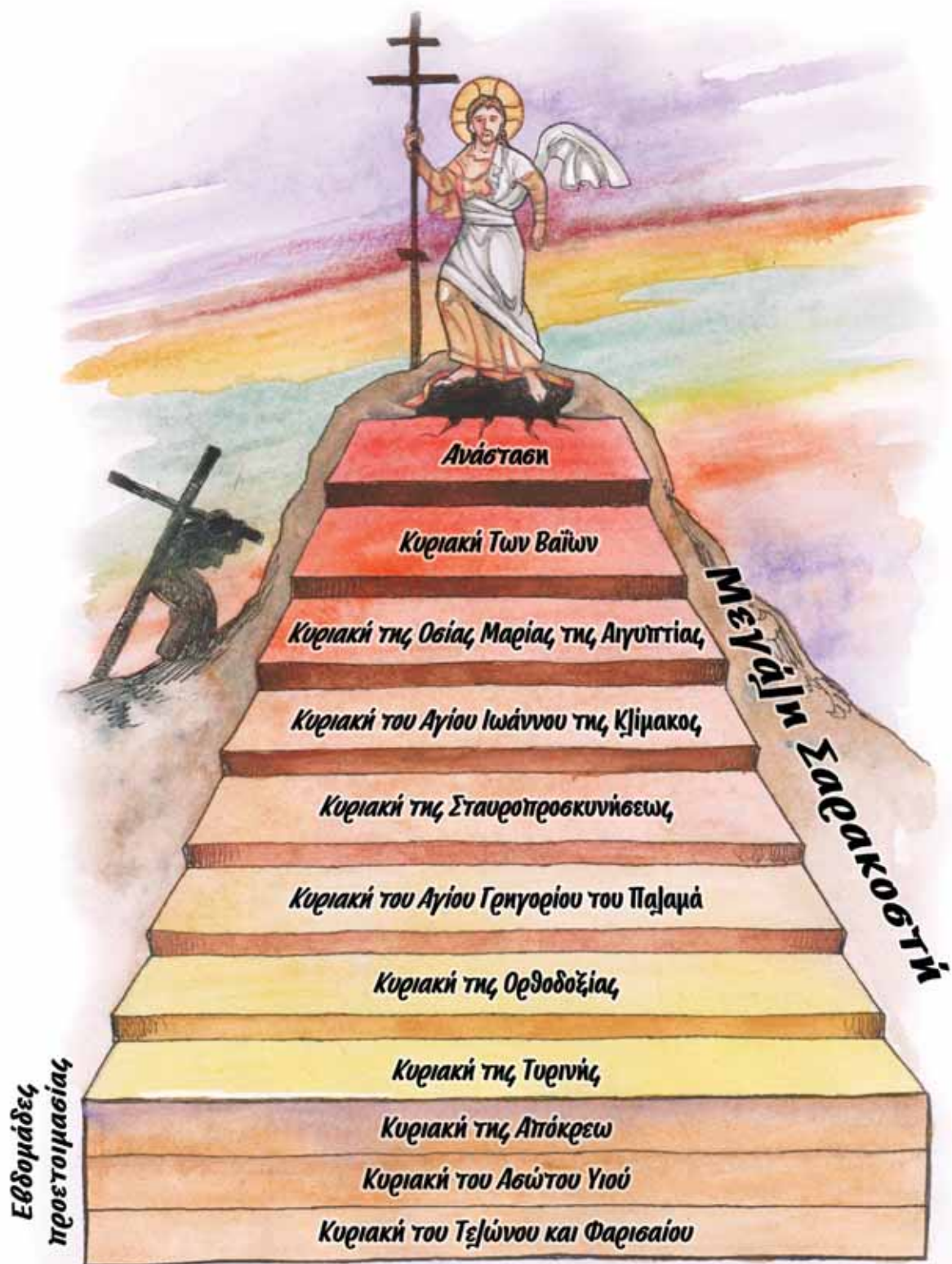
Με τη Μετάνοια-Εξομολόγηση, παίρνουμε άφεση αμαρτιών και με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, επανασυνδεόμαστε με τον Θεό.

Με τη Θεία Ευχαριστία -το Μυστήριο των Μυστηρίων-, που το καθιέρωσε ο Χριστός στον Μυστικό Δείπνο, μπροστά στους μαθητές Του, ενωνόμαστε με τον Χριστό και τους συνανθρώπους μας.

Με την Ιεροσύνη η Εκκλησία μας συνεχίζει την πορεία της ευλογημένη με νέους ιερείς. Ο ιερέας γίνεται πατέρας πνευματικός.

Με τον Γάμο, ενώνεται το ζευγάρι σε σάρκα μία παίρνοντας την ευλογία του Θεού για να στεριώσουν μια χριστιανική οικογένεια.

Με το Ευχέλαιο παρακαλούμε τον Κύριο να έχουμε υγεία στην ψυχή και το σώμα μας. Υπάρχουν και άλλες αγιαστικές πράξεις που συνηθίζουμε να κάνουμε εμείς οι Ορθόδοξοι Έλληνες, όπως είναι ο Αγιασμός. Έτσι ξεκινάμε τη σχολική μας χρονιά ζητώντας την αγιαστική δύναμη του Θεού στην προσπάθειά μας για μάθηση και πρόοδο. Σίγουρα όλοι γνωρίζετε τον Μεγάλο Αγιασμό που γίνεται την ημέρα των Θεοφανίων σε όλες τις Ορθόδοξες Εκκλησίες. Όπου υπάρχει θάλασσα, λίμνη ή ποτάμι ο ιερέας ρίχνει τον Σταυρό και κολυμβητές πέφτουν στα νερά να τον πιάσουν θέλοντας μ' αυτόν τον τρόπο να έχουν την ευλογία του Θεού στη ζωή τους.

Το Τριώδιο

Η Ανάσταση του Χριστού είναι το κέντρο της Πίστης μας! Είναι η πιο σημαντική γιορτή της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Όπως λέει και ο Απόστολος Παύλος «Αν δεν υπάρχει Ανάσταση, τότε δεν έχει κανένα νόημα η πίστη μας». Στη μεγάλη γιορτή της Ανάστασης, του Ορθόδοξου Χριστιανικού Πάσχα δηλαδή, μας οδηγεί το «Τριώδιο».

Τι παράξενη λέξη! Μα τι είναι το Τριώδιο;

Το Τριώδιο είναι μια εκκλησιαστική περίοδος δέκα εβδομάδων που ξεκινάει με την Κυριακή του Τελώνη και Φαρισαίου και τελειώνει το βράδυ της Ανάστασης. Είναι δηλαδή μια κινητή περίοδος, αφού εξαρτάται από το Πάσχα. Ονομάζεται Τριώδιο γιατί τα τροπάρια αυτής της περιόδου περιλαμβάνουν μόνο τρεις ωδές αντί οκτώ ή εννέα που είναι συνήθως.

Και πώς βρίσκουμε πότε αρχίζει και πότε τελειώνει;

Για να βρούμε πότε ξεκινάει το Πάσχα βασιζόμαστε στις φάσεις της σελήνης και στην εαρινή ισημερία. Η πρώτη Κυριακή μετά την πανσέληνο της εαρινής ισημερίας είναι η Κυριακή του Πάσχα. Αφού λοιπόν βρούμε πότε είναι το Πάσχα, γυρνάμε δέκα εβδομάδες πίσω και βρίσκουμε την Κυριακή του Τελώνη και Φαρισαίου που είναι και η πρώτη Κυριακή του Τριωδίου.

Γιατί είναι σημαντικό το Τριώδιο;

Η περίοδος του Τριωδίου μάς προετοιμάζει να υποδεχτούμε τα Πάθη και την Ανάσταση του Χριστού, γι' αυτό και χαρακτηρίζεται από πνευματικότητα και διάθεση μετάνοιας, συγγνώμης και συγχώρεσης. Η Εκκλησία μας, με εφόδια την προσευχή, τη νηστεία, την εξομολόγηση και τα άλλα Μυστήρια μάς καλεί να ζήσουμε την ομορφιά αυτών των δέκα εβδομάδων και να πανηγυρίσουμε όλοι μαζί την Ανάσταση του Χριστού.

Τι περιλαμβάνει το Τριώδιο;

Οι τρεις πρώτες εβδομάδες του Τριωδίου είναι εβδομάδες προετοιμασίας ή όπως λέγονται εβδομάδες της Αποκριάς. Η λέξη «Αποκριά» προέρχεται από τη λέξη «Απόκρεω» που σημαίνει «δεν τρώω κρέας, σταματώ να τρώω κρέας». Λέγεται έτσι, γιατί τις δυο πρώτες εβδομάδες επιτρέπεται να τρώμε κρέας, αλλά όχι την τρίτη εβδομάδα, που ονομάζεται Τυρινή και επιτρέπονται μόνο τα γαλακτοκομικά και τα παράγωγά τους.

Η Δευτέρα μετά την τρίτη εβδομάδα είναι η Καθαρή Δευτέρα, που ξεκινάει και η Μεγάλη Σαρακοστή, η περίοδος εκείνη δηλαδή, που με νηστεία, προσευχή και συμμετοχή στις Ακολουθίες και τα Μυστήρια της Εκκλησίας θα υποδεχτούμε την Ανάσταση του Χριστού.

Κάθε Κυριακή του Τριωδίου είναι και μια μεγάλη γιορτή. Ας δούμε όμως τις Κυριακές αυτές αλλά και όλα όσα περιλαμβάνονται μέσα στο Τριώδιο:

Οι Κυριακές του Τριωδίου

Κυριακές προετοιμασίας

- Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου
- Κυριακή του Ασώτου Υιού (Σπλαχνικού Πατέρα)
- Κυριακή της Απόκρεω (Της μελλούσης Κρίσεως)
- Κυριακή της Τυρινής

Οι Κυριακές της Μεγάλης Σαρακοστής

(Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄ Κυριακή των Νηστειών)

- Την Α΄ Κυριακή των Νηστειών η Εκκλησία γιορτάζει τον θρίαμβο της Ορθοδοξίας, το τέλος της εικονομαχίας και την αναστήλωση των ιερών εικόνων.
- Την Β΄ Κυριακή των Νηστειών γιορτάζεται η μνήμη του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά που πολέμησε τους αιρετικούς της εποχής του και η νίκη του θεωρήθηκε ως νίκη ανάλογη με τη νίκη κατά των εικονομάχων, ένας δεύτερος θρίαμβος της Ορθοδοξίας.
- Την Γ΄ Κυριακή των Νηστειών, της Σταυροπροσκυνήσεως, η Εκκλησία μας προβάλλει την προσκύνηση του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού.
- Την Δ΄ Κυριακή των Νηστειών γιορτάζεται η μνήμη του Αγίου Ιωάννου, συγγραφέα του βιβλίου της «Κλίμακος», που υπήρξε κήρυκας της μετανοίας και της νηστείας.
- Την Ε΄ Κυριακή των Νηστειών τιμάται η Οσία Μαρία η Αιγυπτία ως ζωντανό παράδειγμα της δύναμης της μετανοίας.

Ακολουθεί η Κυριακή των Βαΐων και η Μεγάλη Βδομάδα.

Κάνω τον Σταυρό μου

Αρχή Προσευχής

Άγιος ο Θεός, Άγιος Ισχυρός, Άγιος Αθάνατος, ελέησον ημάς.

Λήξη Προσευχής

Δι' ευχών των Αγίων Πατέρων ημών, Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός, ελέησον και σώσον ημάς.

Από την ίδρυση του Χριστιανισμού οι Χριστιανοί σέβονται τον Σταυρό.

Κάνουμε τον Σταυρό μας:

1. Μόλις ανάψουμε το κερί μας.
2. Όταν μπαίνουμε στους Ιερούς Ναούς και όταν βγαίνουμε από αυτούς.
3. Στην αρχή κάθε Ακολουθίας.
4. Σε κάθε Τριαδική εκφώνηση.
5. Σε κάθε εκφώνηση της Παναγίας.

Τι συμβολίζει το σημείο του Σταυρού;

Κατά τον μεγάλο δάσκαλο της χριστιανικής ζωής Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό (18^{ος}-19^{ος} αιώνας), ο Σταυρός περιέχει τους εξής συμβολισμούς:

- Αγγίζουμε στο μέτωπο: ο Χριστός, ως Θεός, βρισκόταν στον ουρανό.
- Κατεβαίνουμε στην κοιλιά μας: από τον ουρανό, ο Κύριος έγινε άνθρωπος και μπήκε στη μήτρα της Θεοτόκου (της Παναγίας).
- Υψωνόμαστε στους ώμους μας: παρακαλούμε τον Θεό να μάς τοποθετήσει «στα δεξιά Του» (στον Παράδεισο) κι όχι «στ' αριστερά» (στην Κόλαση), σύμφωνα με την περιγραφή της Δευτέρας Παρουσίας, που κάνει ο ίδιος ο Χριστός (στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, κεφάλαιο 25).

Τα τρία ενωμένα δάχτυλά μας συμβολίζουν την Αγία Τριάδα, ενώ τα άλλα δύο συμβολίζουν ότι ο Χριστός είναι και Θεός και Άνθρωπος.

Πώς κάνω τον Σταυρό μου - Βήματα

1. Με το δεξί μου χέρι ενώνω τρία δάχτυλα. Αυτό συμβολίζει την Αγία Τριάδα.
2. Τοποθετώ τα τρία ενωμένα δάχτυλα που συμβολίζουν τον ένα Θεό, στο μέτωπό μου σαν να είναι ουρανός.
3. Κατεβάζω το δεξί χέρι στην κοιλιά μου.
4. Μετά φέρνω το χέρι στον δεξί ώμο.
5. Τέλος ακουμπάω τον αριστερό ώμο.

Κάθε μέρα μια Γιορτή!

Η Ελλάδα μας είναι στενά δεμένη με την Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη που μέσα στο πέρασμα του χρόνου «γέμισε» την κάθε μέρα μας με γιορτές και παραδόσεις. Κι αυτές, λοιπόν, αποτελούν μέρος από τις «Ρίζες» μας, «στολίδια» της Εκκλησίας μας και του πολιτισμού μας, που μας ξεχωρίζουν από τους άλλους λαούς και μας κρατούν ζωντανούς και ενωμένους μέσα στους αιώνες. Γιατί, όμως, υπάρχουν όλες αυτές οι γιορτές και οι παραδόσεις; Και γιατί μένουν αναλλοίωτες μέσα στον χρόνο; Ακούστε λοιπόν μια ιστορία και θα καταλάβετε:

Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο ελεύθερο και η επικοινωνία μαζί του ήταν διαρκής. Η ελευθερία ήταν το μεγαλύτερο δώρο που θα μπορούσαμε να έχουμε, γιατί μας έδινε τη δυνατότητα να επιλέγουμε ανάμεσα στο καλό και το κακό, στο σωστό και το λάθος. Αυτό όμως μας έδινε και την ευθύνη για τις συνέπειες των επιλογών μας. Έπρεπε να είμαστε έτοιμοι να πάρουμε την ευθύνη της κάθε μας επιλογής. Ο Θεός, λοιπόν, έβαλε τον Αδάμ και την Εύα στον Παράδεισο και τους άφησε ελεύθερους να ζουν και να βρίσκονται σε άμεση επικοινωνία μαζί Του. Το μόνο που τους ζήτησε ήταν να μην πλησιάσουν το δέντρο «της γνώσης του καλού και του κακού» και να μην δοκιμάσουν τους καρπούς του, γιατί από τη στιγμή που θα το έκαναν, θα πέθαιναν.

Οι άνθρωποι, όμως, πίστεψαν τα ψέματα του διαβόλου και δοκίμασαν τον απαγορευμένο καρπό. Το αποτέλεσμα αυτής της επιλογής ήταν να χάσουν τον Παράδεισο και να γνωρίσουν τον πνευματικό και τον σωματικό θάνατο. Η επικοινωνία με τον Θεό διακόπηκε και οι άνθρωποι άρχισαν με δυσκολία πια να ζουν έξω από τον Παράδεισο.

Ο Θεός, όμως, που αγαπάει τον άνθρωπο και τον ξεχωρίζει απ' όλα τα πλάσματά Του αφού τον έπλασε «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν», αμέσως μετά την πτώση, βάζει σε εφαρμογή ένα σχέδιο για τη σωτηρία του. Το σχέδιο αυτό που έχει ως στόχο την επιστροφή του ανθρώπου στον Παράδεισο ονομάζεται «Θεία Οικονομία» και πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις:

1. Την **Παλαιά Διαθήκη**, δηλαδή την Ιστορία της Αποκάλυψης του Θεού στους ανθρώπους μέσα από τους προπάτορες, τους προφήτες και τους δίκαιους ανθρώπους τους ισραηλιτικού λαού.
2. Την **Καινή Διαθήκη**, μέσα από τον ερχομό του Σωτήρα Ιησού Χριστού, τη θαυμαστή Γέννησή Του, τη ζωή Του, τη Διδασκαλία Του, τα Θαύματά Του, το Πάθος και την Ανάστασή Του.
3. Την **Εκκλησία**, που σαν μια νέα Κιβωτός Σωτηρίας ταξιδεύει μέσα στους αιώνες και μας καλεί να μπούμε μέσα της για να ζήσουμε στον νέο Παράδεισο που ο Θεός έχει ετοιμάσει για μας.

Στην εξέλιξη αυτού του σχεδίου για τη Σωτηρία των ανθρώπων ο Θεός επεμβαίνει πολλές φορές στην Ιστορία μέσα από θαυμαστά γεγονότα και ανθρώπους που επιλέγει ως πάνσοφος και παντογνώστης. Οι Γιορτές της Εκκλησίας, λοιπόν, υπάρχουν για να μας θυμίζουν αυτή την επέμβαση του Θεού στην εφαρμογή και πραγματοποίηση του σχεδίου Του.

Γιορτές της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Η Εκκλησία μας είναι γεμάτη καθημερινά από γιορτές. Αυτές θα μπορούσαμε να τις χωρίσουμε ως εξής:

Εβδομαδιαίες και Ετήσιες

Οι εβδομαδιαίες επαναλαμβάνονται κάθε εβδομάδα.

Κάθε Δευτέρα είναι αφιερωμένη στους Αγίους Αγγέλους.

Κάθε Τρίτη στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο.

Κάθε Τετάρτη στον Σταυρό του Χριστού (Τίμιο Σταυρό).

Κάθε Πέμπτη στους 12 Αποστόλους και στον Άγιο Νικόλαο.

Κάθε Παρασκευή στα Πάθη του Χριστού (σαν να είναι η Μεγάλη Παρασκευή).

Κάθε Σάββατο στους Αγίους Μάρτυρες και στις ψυχές των νεκρών («κεκοιμημένων» λέμε στην Εκκλησία, όχι νεκρών).

Κάθε Κυριακή η ημέρα του Κυρίου και ανάμνηση της Ανάστασής Του.

Οι Ετήσιες Γιορτές

Οι ετήσιες συμβαίνουν μια φορά τον χρόνο.

Αυτές χωρίζονται σε:

- **Δεσποτικές:** είναι οι γιορτές του Χριστού.
- **Θεομητορικές:** είναι οι γιορτές της Παναγίας και
- **Αγίων:** είναι οι γιορτές για κάθε Άγιο ξεχωριστά.

Οι Δεσποτικές Γιορτές

Χωρίζονται σε κινητές και ακίνητες. Ακίνητες είναι οι γιορτές που έχουν σταθερή ημερομηνία κάθε χρόνο. Κινητές είναι αυτές που εξαρτώνται από το Πάσχα, δηλαδή την Ανάσταση του Χριστού που δεν έχει σταθερή ημερομηνία κάθε χρόνο. Οι Δεσποτικές Γιορτές είναι:

- Η Γέννηση του Ιησού Χριστού (25 Δεκεμβρίου).
- Η Περιτομή του Ιησού Χριστού (1 Ιανουαρίου).
- Η Βάπτισμα του Ιησού Χριστού - Θεοφάνια (6 Ιανουαρίου).
- Η Υπαπαντή του Ιησού Χριστού (2 Φεβρουαρίου).

- Η Είσοδος του Ιησού Χριστού στα Ιεροσόλυμα (Κυριακή των Βαΐων) - κινητή εορτή.
- Τα Άγια Πάθη του Κυρίου (Μεγάλη Εβδομάδα) - κινητή εορτή.
- Η Ανάσταση του Κυρίου (Πάσχα) - κινητή εορτή.
- Η Ανάληψη του Κυρίου (σαράντα ημέρες μετά το Πάσχα) - κινητή εορτή.
- Η Πεντηκοστή (πενήντα ημέρες μετά το Πάσχα) - κινητή εορτή.
- Η Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος (μία μέρα μετά την Πεντηκοστή) - κινητή εορτή.
- Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος (6 Αυγούστου).
- Η Ύψωση του Τιμίου Σταυρού (14 Σεπτεμβρίου).

Οι Θεομητορικές Γιορτές

Είναι οι ακόλουθες:

- Ο Ευαγγελισμός (25 Μαρτίου).
- Της Ζωοδόχου Πηγής (Παρασκευή της Διακαινησίμου).
Η εβδομάδα μετά το Πάσχα ονομάζεται «Διακαινήσιμος».
- Η Κοίμηση της Θεοτόκου (15 Αυγούστου).
- Η Γέννηση της Θεοτόκου (8 Σεπτεμβρίου).
- Η Αγία Σκέπη της Θεοτόκου (28 Οκτωβρίου).
- Τα Εισόδια της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου).
- Η Σύναξη της Υπεραγίας Θεοτόκου (26 Δεκεμβρίου).

Οι γιορτές των Αγίων είναι πολλές και καθημερινά η Εκκλησία μας τιμά έναν ή και περισσότερους Αγίους, Αγίες, Μάρτυρες, Νεομάρτυρες κ.λπ. Οι Άγιοι είναι αληθινά πρότυπα πίστης και αφοσίωσης στον Θεό. Γι' αυτό και ο σκοπός της ζωής του κάθε Χριστιανού είναι να γίνει Άγιος. Χρειάζεται λοιπόν μεγάλη πίστη, αρετή, προσπάθεια και αγώνας για να μπορέσει κανείς να το πετύχει αυτό. Ο Άγιος είναι ο αυθεντικός άνθρωπος, εκείνος που όλοι πρέπει να προσπαθήσουμε να γίνουμε.

Όλοι οι Άγιοι είναι σημαντικοί. Δεν υπάρχει κάποιος σπουδαιότερος ή πιο αγαπητός στον Θεό. Έτσι κι αλλιώς ο Θεός μάς αγαπάει όλους το ίδιο. Οι άνθρωποι, όμως, επειδή τους αισθάνονται πολύ κοντά τους, τούς έχουν σε πολύ ψηλή θέση στην καρδιά τους διότι πολλές φορές είναι προστάτες της πόλης τους και γιατί ξέρουν πως θα μεσολαβήσουν στον Θεό για να ακουστούν οι προσευχές τους και τα αιτήματά τους. Γι' αυτό και απευθύνονται περισσότερο σε μερικούς Αγίους και Αγίες, όπως ο Άγιος Δημήτριος, ο Άγιος Γεώργιος, ο Άγιος Νικόλαος, ο Άγιος Φανούριος, η Αγία Μαρκέλλα, η Αγία Παρασκευή, οι Άγιοι Ανάργυροι, οι Άγιοι Θεόδωροι, ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος κ.λπ.

Κεφάλαιο 4

Ελληνική Οικογένεια και Παραδόσεις

- Ο Γάμος
- Η Γέννηση του παιδιού
- Η Βάπτισμα
- Ο θάνατος - Τα Μνημόσυνα
- Το εικονοστάσι στο σπίτι
- Τραπέζι γιορτινό, οικογενειακό

Ο Γάμος, συμβολισμοί

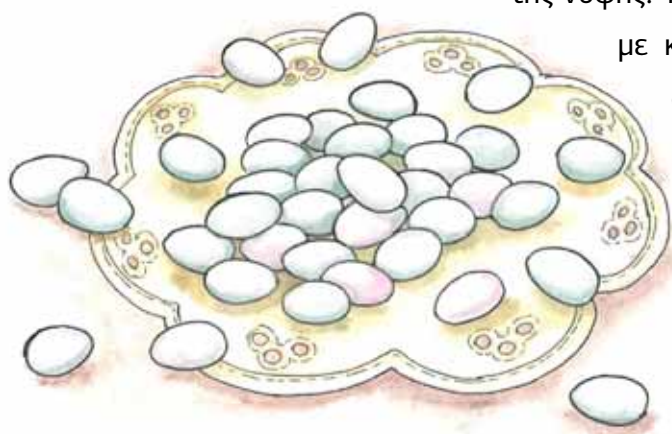
Από τα πανάρχαια χρόνια, την οικογένεια τη δημιουργούν ο άνδρας και η γυναίκα που συνδέονται με τον γάμο. Ο Γάμος, για την Ορθόδοξη Εκκλησία, είναι ένα Μυστήριο, που σκοπό έχει την ένωση του άνδρα και της γυναίκας και την ευλογία του Θεού. Μέσα από το Μυστήριο του Γάμου δύο άνθρωποι δημιουργούν μια κοινωνία αγάπης.

Ο παραδοσιακός γάμος

Ο γάμος, ειδικά την παλιά εποχή και κυρίως στο χωριό, ήταν ένα σημαντικό γεγονός, ένα ορόσημο στη ζωή δύο ανθρώπων. Στα Ελληνικά χωριά συνθηθίζεται να γίνεται μια μικρή τελετή για το ζύμωμα του ψωμιού την ημέρα Τετάρτη πριν τον γάμο, το οποίο καταναλώνεται στο γλέντι του γάμου. Την Πέμπτη το απόγευμα άρχιζε το στρώσιμο του νυφικού κρεβατιού, πάνω στο οποίο τοποθετούσαν και τα διάφορα πλεκτά και άλλα δώρα. Στο στρώσιμο παρευρίσκονταν κατά παράδοση λεύτερες κοπέλες, οι στενοί συγγενείς καθώς και οι καλεσμένοι. Στο τέλος ήταν συνήθεια να ρίχνουν ένα αγοράκι πάνω στο κρεβάτι για να είναι αγόρι το πρώτο παιδί.

Η γαμήλια πομπή για το σπίτι της νύφης και από εκεί για την Εκκλησία, όπου θα γίνουν τα «στέφανα» έχει μια γραφικότητα. Στα χωριά πηγαίνουν έφιπποι χωρικοί, οι συμπέθεροι, με «φλάμπουρα» που ανεμίζουν και τα μουσικά όργανα, που συνοδεύουν χαρούμενα τραγούδια. Ανάμεσα σε όλη αυτή την πομπή περιγράφουν τη λεβεντιά του γαμπρού και την ομορφιά της νύφης. Το μέλι, το ρόδι, το εφτάζυμο ψωμί το μήλο

με κρυμμένα μέσα του νομίσματα και πολλά άλλα, διαφορετικά από τόπο σε τόπο, είναι μερικά από τα συμβολικά αντικείμενα που βλέπουμε σε γάμους στα χωριά της Ελλάδας. Συμβολίζουν όλα αυτά την ομαλή και ταιριαστή συμβίωση των νεόνυμφων, τον στενό συζυγικό δεσμό, τη γονιμότητα και τη μακροζωία.

Στην Εκκλησία

Ξέρετε τι συμβολίζουν οι βέρες, το κρασί, τα στέφανα; Δεν νομίζετε κι εσείς ότι είναι καλύτερα να μάθετε τα πάντα για το Μυστήριο αυτό, ώστε να συμμετέχετε με ψυχή και σώμα, να νιώσετε την ευλογία που παίρνετε από τον Θεό κατά την τέλεσή του και να αισθανθείτε την ένωση με τον/την σύντροφό σας;

Συμβολισμοί του Μυστηρίου του Γάμου

Πάνω στο τραπέζι που συμβολίζει την Αγία Τράπεζα υπάρχει όπως είπαμε το **Ιερό Ευαγγέλιο**, που δηλώνει ότι είναι παρών ο Χριστός. Επάνω σε αυτό έχουν τοποθετηθεί οι **βέρες** και τα **στέφανα**. Ο ιερέας τα παραλαμβάνει, δηλαδή, από τον Χριστό για να τα τοποθετήσει στα δάκτυλα και στα κεφάλια των μελλονύμφων αντίστοιχα.

Οι μελλονύμφοι στέκονται δίπλα - δίπλα όρθιοι, η γυναίκα αριστερά στο πλάι του άνδρα, απέναντι από την εικόνα της Παναγίας και ο γαμπρός απέναντι από την εικόνα του Χριστού. Αυτό συμβολίζει την **ισοτιμία ανάμεσα στα δύο φύλα**, ότι η γυναίκα είναι ισάξια και ισότιμη σύζυγος με τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις με τον άντρα της. Η λέξη «σύζυγος» σημαίνει ότι είναι κάτω από τον ίδιο ζυγό. Ο άνδρας δε, καλείται να αγαπήσει την γυναίκα του όπως ο Χριστός την Εκκλησία.

Πριν τη στέψη, γίνεται ο αρραβώνας, όπου ο ιερέας περνάει τις βέρες στο ζευγάρι και ο κουμπάρος καλείται να τις «αλλάξει». Ο αρραβώνας, δηλαδή, συμβολίζει την υπόσχεση ότι θα ακολουθήσει ο γάμος, είναι η δήλωση της ελεύθερης και αμοιβαίας θέλησης του ζεύγους για συναίνεση. Οι βέρες, με το στρογγυλό σχήμα τους, συμβολίζουν την αγάπη που δεν έχει αρχή και τέλος και την ένωση του ζευγαριού.

Ο ιερέας ενώνει τα χέρια των μελλονύμφων. Αυτό δηλώνει ότι η ζωή τους ενώνεται από εκείνη τη στιγμή από τον Θεό που την ευλογεί και την εξαγιαζει.

Τα στέφανα που τοποθετούνται στα κεφάλια τους, συμβολίζουν τη στεφάνωση, δηλαδή την ανταμοιβή για την αρετή και την αγνότητά τους ως τώρα, αλλά και στη συνέχεια του κοινού τους βίου. Άλλωστε γι' αυτό η νύφη φοράει άσπρο νυφικό που δηλώνει την αγνότητα και την αθωότητα στον δικό μας πολιτισμό. Παλαιότερα, οι νύφες φορούσαν την παραδοσιακή φορεσιά του τόπου τους ή το καλύτερό τους φόρεμα.

Στη συνέχεια του Μυστηρίου ο γαμπρός και η νύφη πίνουν από το ίδιο ποτήρι γλυκό κρασί, προσφορά του κουμπάρου, ενώ από το ίδιο ποτήρι πίνει και αυτός. Το ποτήρι με το κρασί ως ενθύμηση του θαύματος του Γάμου της Κανά, συμβολίζει ότι όλες οι στιγμές της ζωής τους θα είναι κοινές και ότι θα μοιράζονται τα πάντα. Από εκείνη τη στιγμή και μετά όλα θα τα δοκιμάζουν μαζί, και τις χαρές και τις λύπες.

Καθώς το Μυστήριο προχωρά φθάνουμε στον **χορό του Ησαΐα**. Δεν είναι βέβαια ακριβής η έκφραση, μη φανταστείτε ότι οι μελλόνυμφοι χορεύουν. Συνοδευόμενοι από τον κουμπάρο τους περιφέρονται από τον ιερέα (ο οποίος οδηγείται από το Ιερό Ευαγγέλιο που κρατά στο δεξί του χέρι) τρεις φορές γύρω από την προσωρινή μικρή Αγία Τράπεζα, ενώ ψάλλονται τρία τροπάρια εκ των οποίων το ένα αρχίζει με τη φράση «Ησαΐα χόρευε». Δεν πρόκειται για χορό, αλλά για θριαμβευτική περιστροφή του ζεύγους, σε ένδειξη χαράς και δόξας. Οι νιόπαντροι κάνουν τα πρώτα τους βήματα ως σύζυγοι. Εκείνη τη στιγμή λοιπόν οι καλεσμένοι πετούν ρύζι και ροδοπέταλα, όπως ορίζει το έθιμο.

Το ρύζι το πετούν για να «ριζώσουν» όπως συνηθίζουμε να λέμε, αλλά στην ουσία συμβολίζει την αφθονία και τα ροδοπέταλα για να είναι «ανθόσπαρτος» ο βίος τους.

Λίγο πριν το τέλος «ελευθερώνει» με το Ευαγγέλιο τα χέρια τους, που μέχρι εκείνη τη στιγμή παρέμεναν ενωμένα, αφαιρεί τα στέφανα από τα κεφάλια τους τα οποία παραδίδει μυστικά στα χέρια του Θεού παρακαλώντας Τον να τα διαφυλάξει «άσπιλα, αμόλυντα, ανεπιβούλευτα, άμωμα» για πάντα. Οι σύζυγοι αργότερα τοποθετούν τα στέφανα στο δωμάτιό τους στην στεφανοθήκη και τα διατηρούν ως σύμβολα Αγάπης και Ένωσης. Οι σύζυγοι και ο κουμπάρος προσκυνάνε το Ιερό Ευαγγέλιο, τα στέφανά τους, ενώ ακολουθούν οι προσωπικές ευχές του ιερέα προς το ζεύγος και εδώ το Μυστήριο τελειώνει.

Μελετώντας τα ήθη, τα έθιμα, την παράδοση και τους συμβολισμούς του Γάμου στην πατρίδα μας, βλέπουμε ότι είναι αμέτρητα. Κάθε τόπος και μια ιστορία. Ας δούμε ενδεικτικά τι συμβολίζει η σουμάδα, τα αμυγδαλωτά αλλά και η μπομπονιέρα που προσφέρονται στους καλεσμένους:

Σουμάδα - αμυγδαλωτά: Η σουμάδα, το χαρακτηριστικό ποτό του γάμου και του αρραβώνα, έχει ιδιαίτερο συμβολισμό. Καταρχάς παρασκευάζεται από το αμύγδαλο, που είναι σύμβολο της γονιμότητας, συνδέεται δε άμεσα με τον γάμο και λόγω του λευκού του χρώματος, επίσης σύμβολο της αγνότητας. Δεν είναι τυχαίο ότι τα κουφέτα είναι φτιαγμένα από αμύγδαλο και ζάχαρη, για μια γλυκιά ζωή! Στη Χίο μάλιστα φτιάχνεται με πικραμύγδαλα. Βλέπουμε λοιπόν ότι τα σκήπτρα στην παράδοση του γάμου στον τόπο μας κρατά το αμύγδαλο, γι' αυτό και σε πάμπολλα μέρη τα αμυγδαλωτά είναι το γλυκό του γάμου.

Μπομπονιέρα: Η μπομπονιέρα είναι μια συνήθεια χρόνων για το Μυστήριο του Γάμου, αποτελεί μαρτυρία του Μυστηρίου κι ένα δώρο-ενθύμιο προς τους καλεσμένους. Συνηθίζεται να περιέχει κουφέτα σε μονό αριθμό, κάτι που συμβολίζει το αδιαίρετο του ζευγαριού, την ένωση των δυο σε ένα σώμα και φυσικά την Αγία Τριάδα.

Η Γέννηση του παιδιού

Η αγάπη της γυναίκας και του άνδρα που ενώνονται με τον γάμο, έχει ως καρπό τη γέννηση ενός παιδιού ή και περισσότερων.

Στην αρχαία Ελλάδα η γέννηση του παιδιού γιορταζόταν με μια σειρά από τελετουργίες, με τις οποίες τα παιδιά ενσωματώνονταν στην οικογένεια, έθιμα και τελετές. Αν το νεογέννητο ήταν αγόρι,

κρεμούσαν στην εξώπορτα του σπιτιού ένα στεφάνι ή ένα κλαδί ελιάς, που συμβόλιζε τη νίκη του άνδρα στον στίβο και στην πολιτική και στρατιωτική ζωή και την ευτυχία στη γεωργία. Αν το νεογέννητο ήταν κορίτσι κρεμούσαν μαλλιά - νήματα ή μια κορδέλα από μάλλινο ύφασμα, σύμβολο των ασχολιών της γυναίκας.

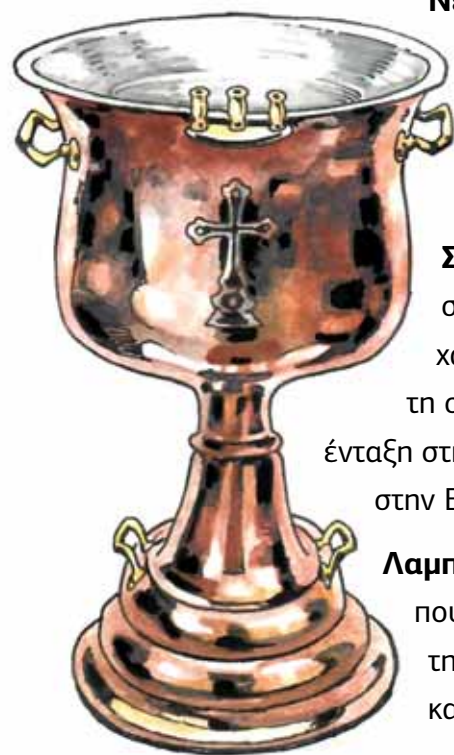
Μετά την επικράτηση του Χριστιανισμού, το νεογέννητο παιδί οι γονείς το πηγαίνουν στην Εκκλησία στις 40 μέρες για να γίνει ο **Σαραντισμός** και να μπει το μωρό πρώτη φορά στην Εκκλησία.

Αργότερα θα γίνει και η Βάπτισμα για να δοθεί το όνομα στο βρέφος.

Η Βάπτιση

Η Βάπτιση, ένα από τα επτά Μυστήρια του Χριστιανισμού, συμβολίζει την κάθαρση του πιστού από το προπατορικό αμάρτημα και σηματοδοτεί την είσοδό του στην Εκκλησία μέσω της διαδικασίας της βύθισης σε νερό. Έτσι δίνεται το όνομα σε ένα παιδί από τη νονά ή το νονό.

Συμβολισμοί του Μυστηρίου της Βάπτισης

Νερό: Το νερό αποτελεί το πιο σημαντικό στοιχείο της όλης διαδικασίας. Συμβολίζει την πηγή ζωής που «ξεπλένει» την αμαρτία από το βρέφος, καθαρίζοντας το σώμα αλλά και το πνεύμα του. Το μωρό βυθίζεται 3 φορές στην κολυμπήθρα και αναδύεται ως αναγεννημένος νέος Χριστιανός.

Σταυρός: Ο βαπτιστικός Σταυρός συμβολίζει τη θυσία του Χριστού για χάρη των ανθρώπων και αποτελεί τη σφραγίδα που μαρτυρά την ένταξη στη χριστιανική ζωή και την είσοδο στην Εκκλησία.

Λαμπάδα: Η λαμπάδα συμβολίζει το φως που θα ακολουθεί τον νεοφώτιστο κατά τη διάρκεια της ζωής του και θα τον καθοδηγεί.

Λάδι: Το βρέφος αλείφεται με λάδι σε

διάφορα σημεία στο σώμα του με το σχήμα του Σταυρού συμβολίζοντας τον Χριστό που χρίστηκε με το Άγιο Πνεύμα. Το λάδι συμβολίζει το έλεος και τη δύναμη του Θεού, ώστε ο βαπτιζόμενος να αποφεύγει, να «γλιστρά» από τυχόν πειρασμούς. Η επάλειψη στο σώμα υπογραμμίζει την ανάπλαση και την αναγέννηση του μωρού μέσω του βαπτίσματος.

Άγιο Μύρο και κούρεμα: Ακόμα δύο στοιχεία που συμβάλλουν με τη σειρά τους στην ένταξη του πιστού στον Χριστιανισμό. Το Άγιο Μύρο, όπως ακριβώς και στη Βάπτιση του Χριστού, συμβολίζει την καθαρότητα του Αγίου Πνεύματος, την οποία παίρνει το βρέφος μέσα από το μύρωμα. Τα λίγα κομμένα μαλλάκια θεωρούνται προσφορά του νέου μέλους προς τον Θεό.

Μαρτυρικά: Τα μαρτυρικά δίνονται σε κάθε καλεσμένο από την πλευρά του νονού. Όλοι οι καλεσμένοι καλούνται να γίνουν μάρτυρες στο Μυστήριο που τελείται.

Ονοματοδοσία: Το προσωπικό όνομα του βαπτιζόμενου τονίζει το γεγονός ότι ο Θεός ενδιαφέρεται για τον καθένα μας ξεχωριστά. Ο βαπτιζόμενος συνηθίζεται να παίρνει το όνομα του παππού ή της γιαγιάς, συνεχίζοντας την παράδοση της οικογένειας. Συνήθως είναι το όνομα ενός Αγίου, εκφράζοντας έτσι την ευγνωμοσύνη του προς αυτόν, αλλά και τον θαυμασμό για τον βίο του. Ο Άγιος γίνεται προστάτης του νεοφώτιστου, με αποστολή του να τον προστατεύει και να τον καθοδηγεί για το υπόλοιπο της ζωής του.

Το μέγλωμα του παιδιού

Η ανατροφή του παιδιού κατά την αρχαία Ελλάδα ήταν έργο της μητέρας. Αυτή είχε τις καθημερινές φροντίδες των παιδιών. Η μητέρα και η γιαγιά έλεγαν προσευχές και

είχαν καθημερινά το τραγούδι, τα ταχταρίσματα, τους ψαλμούς μέσα στη ζωή των παιδιών. Κι αυτά τα κληρονομούσαν από γενιά σε γενιά, μέχρι και σήμερα. Στη σύγχρονη Ελλάδα με το μέγλωμα του παιδιού ασχολούνται και οι δυο γονείς, πατέρας και μητέρα.

Προσευχές για μικρά Ελληνόπουλα

"Ο Ιησούς Χριστός νικά
Και τα πάντα βοηθά
Κι η κυρά η Παναγιά
Όλα τα κακά σκορπά".

"Πέφτω κάνω το σταυρό μου
Κι άγγελο έχω στο πλευρό μου
Το Χριστό στην κεφαλή μου,
Το Άγιο Πνεύμα στην ψυχή μου.
Την Παναγιά στα δεξιά μου
Τον Αϊ - Γιάννη αριστερά μου".

Ο Θάνατος - Τα Μνημόσυνα

Ο θάνατος από την πανάρχαια εποχή συγκλόνιζε τον άνθρωπο. Η απώλεια της ανθρώπινης ζωής και η καταδίκη του σώματος στη φθορά γέμιζε με μυστήριο, φόβο και λύπη τους ανθρώπους.

Η μυθολογία έπλασε μύθους για ανθρώπους που πήγαιναν στον Κάτω Κόσμο και συναντούσαν αγαπημένα πρόσωπα, όπως ο Οδυσσέας και ο Ορφέας. Ο άνθρωπος πεθαίνει, ενώ η φύση ανανεώνεται, ιδιαίτερα την άνοιξη, οπότε η αντίθεση είναι πιο έντονη.

Μόλις κάποιος ξεψυχήσει, δηλαδή πεθάνει, οι άνθρωποι της οικογένειάς του ετοιμάζουν το νεκρό σώμα για να ταφεί. Η ταφή του νεκρού είναι μεγάλο χρέος των ζωντανών.

Στην αρχαία Κρήτη έκρυβαν τους νεκρούς σε σπηλιές, στη Μυκηναϊκή εποχή έφτιαχναν θολωτούς τάφους. Εκεί βρέθηκαν χρυσά προσωπεία και περίφημα κοσμήματα που έβαζαν στον τάφο μαζί με τον νεκρό. Με την επικράτηση της χριστιανικής θρησκείας το νεκρό σώμα πρώτα το πηγαίνουν στην Εκκλησία όπου γίνεται η Ακολουθία και οι δεήσεις. Στη συνέχεια στο Κοιμητήριο γίνεται η ταφή.

Τον νεκρό ντύνουν με τα καλύτερά του ρούχα, τον στολίζουν με άνθη και τον χαιρετούν για τελευταία φορά. Οι συγγενείς πενθούν φορώντας μαύρα ρούχα.

Στους τάφους των νεκρών τοποθετείται Σταυρός.

Οι συγγενείς και οι φίλοι συγκεντρώνονται στη μνήμη του νεκρού και τρώνε όλοι μαζί το δείπνο της «παρηγοριάς» και συζητούν για διάφορα περιστατικά από τη ζωή του νεκρού.

Μνημόσυνα - Ψυχοσάββατα

Για ανάμνηση των νεκρών είναι καθιερωμένα τα Μνημόσυνα και τα Ψυχοσάββατα. Την 3^η και την 9^η μέρα καθώς και την 40^η από την συμπλήρωση του θανάτου οι συγγενείς κάνουν Κόλλυβα και διαβάζουν ευχές και τρισάγιο στο μνήμα.

Τα Ψυχοσάββατα στην εκκλησιαστική μας παράδοση είναι δύο: Το ένα είναι το Σάββατο πριν τις Απόκριες και το δεύτερο, το Σάββατο πριν την Πεντηκοστή. Αν και όλα τα Σάββατα του έτους είναι αφιερωμένα στις ψυχές των Χριστιανών η Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία τιμά και ειδικά τη μνήμη τους τα δύο προαναφερθέντα Σάββατα με Μνημόσυνα στις Εκκλησίες, τρισάγια στους τάφους των δικών τους προσώπων, μοίρασμα Κολλύβων και ελεημοσύνες στους φτωχούς (κάνω ψυχικό).

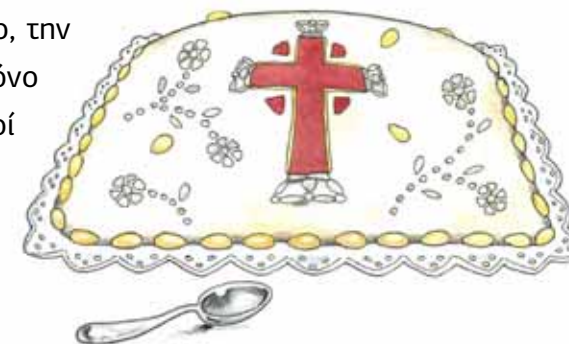

Κόλλυβα

Τα Κόλλυβα είναι ένα από τα πιο παλαιά χριστιανικά έθιμα που διατηρήθηκε στη ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας και συνδέεται άμεσα με τους κεκοιμημένους. Τα Κόλλυβα τα πηγαίνουμε στην Εκκλησία στα μνημόσυνα αλλά και τα Ψυχοσάββατα.

Τα Κόλλυβα που προσφέρονται στους παρευρισκόμενους σε Μνημόσυνα στην Εκκλησία, αλλά και διανέμονται στη συνέχεια σε συγγενικά ή φιλικά σπίτια, είναι βρασμένο σιτάρι, το οποίο **σιτάρι είναι σύμβολο του ανθρώπινου σώματος**, επειδή το ανθρώπινο σώμα τρέφεται και αυξάνει με το σιτάρι.

Το σιτάρι λοιπόν, συμβολίζει τον θάνατο, την ταφή και την ανάσταση των σωμάτων. Μόνο όμως το σιτάρι και όχι οι άλλοι καρποί (κριθάρι, βρώμη κ.λπ.). Ο νεκρός μας, θα διαλυθεί «εις τα εξ ων συνετέθη» και θα αναστηθεί πάλι με τη δύναμη του Θεού, κατά την κοινή Ανάσταση, με άφθαρτο πλέον σώμα σαν το σιτάρι.

Μάλιστα, στο τέλος του Μνημόσυνου λέγεται τρεις φορές το: «αιωνία η μνήμη, αιωνία η μνήμη, αιωνία αυτού/αυτής η μνήμη».

Αυτό είναι η δέηση, ώστε το Μνημόσυνο να πιαστεί αιώνια, διότι έπειτα από δεκάδες, εκατοντάδες, ή χιλιάδες χρόνια (μέχρι τη Δευτέρα Παρουσία) ποιος θα βρεθεί για να τελέσει Μνημόσυνα για τον νεκρό;

Πώς παρασκευάζω τα Κόλλυβα;

Τα υλικά πρέπει να είναι εννέα γιατί εννέα είναι τα Τάγματα των Αγγέλων, ενώ το κάθε υλικό έχει τον δικό του συμβολισμό.

1. Σιτάρι: οι νεκροί (το γήινο στοιχείο)
2. Ζάχαρη: η γλυκύτητα του Παραδείσου
3. Σταφίδες: η Άμπελος (ο Χριστός)
4. Μαϊντανός: η ανάπαυση «εν τόπω χλοερών»
5. Ρόδι: τα ελέη του Παραδείσου, η λαμπρότητα
6. Κανέλλα: η ευωδία, τα αρώματα
7. Φρυγανιά τριμμένη ή σουσάμι: το χώμα («...ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.»)
8. Αμύγδαλα: η ευγονία, η ζωή που διαιωνίζεται με τους απογόνους
9. Κουφέτα (ασπρένια και λευκά): τα οστά που μένουν αναλλοίωτα καθώς το σώμα φθείρεται.

Το εικονοστάσι στο σπίτι

Κάθε Ελληνικό σπίτι έχει εικόνες Αγίων τους οποίους τιμούν και αγαπούν. Στο σπίτι κοντά στις εικόνες των Αγίων ανάβουμε ένα καντήλι. Αυτό φέγγει στις εικόνες και φωτίζει όλο το δωμάτιο. Έτσι έρχεται η χάρη και η φώτιση του Θεού σε όλη την οικογένεια και το σπιτικό. Το καντήλι έχει

ένα γλυκό φως μπροστά από τις εικόνες του Χριστού και της Παναγίας αλλά και τους Αγίους και μας θυμίζει ότι κι εμείς οι απλοί άνθρωποι, σαν τους Αγίους, μπορούμε να γίνουμε μικρά φώτα και να φωτίζουμε με καλοσύνη τον κόσμο γύρω μας. Είναι ωραίο να κάνουμε προσευχή κοντά στο καντηλάκι του σπιτιού. Ο κάθε Χριστιανός εκεί ευχαριστεί και παρακαλεί τον Θεό.

Στα κοιμητήρια υπάρχουν πολλά καντήλια για να φέγγουν τις ψυχές των ανθρώπων που έχουν κοιμηθεί για πάντα.

Στο σπίτι οι Χριστιανοί έχουν εικόνες, καντήλι κι ένα θυμιατό κι έτσι γίνεται το σπίτι μια μικρή κατ' Οίκον Εκκλησία.

Πώς ανάβω ένα καντήλι; (Πάντα με την βοήθεια της οικογένειάς μου)

- Παίρνουμε ένα μικρό καθαρό ποτήρι.
- Βάζουμε κάτω κάτω λίγο νεράκι.
- Από πάνω συμπληρώνουμε ελαιόλαδο-προσέχουμε να μην ξεχειλίζει.
- Έπειτα παίρνουμε την καντηλήθρα και της βάζουμε ένα φιτίλι.
- Ανάβουμε το φιτίλι και το τοποθετούμε πάνω στο λάδι.
- Επιπλέον και φωτίζει τις εικόνες των Αγίων και το σπίτι μας.

Το καντηλάκι

"Το μικρό μου το χεράκι,
άναψε το καντηλάκι,
Πιάνω να γδυθώ.
Φέγγε, καντηλάκι, τώρα,
Να με βλέπει η Παναγίτσα,
για να κοιμηθώ".

- Στέλιος Σπεράντσας (Μικρές Φωνές) -

Τραπέζι γιορτινό, οικογενειακό

Η Ελληνική οικογένεια σε κάθε περίοδο της ζωής συγκεντρώνεται γύρω από το οικογενειακό τραπέζι.

Το τραπέζι αποτελεί μια μικρογραφία της Ελληνικής κοινωνίας. Αυτό είναι το οικογενειακό τραπέζι που στήνεται για άλλους κάθε μεσημέρι, για άλλους κάθε βράδυ και για τους περισσότερους μόνο κάθε Κυριακή μεσημέρι.

Είναι μία ιεροτελεσσία το οικογενειακό τραπέζι. Μία διαδικασία που μένει αναλλοίωτη στον χρόνο και οι περισσότεροι Έλληνες την τιμούν με λατρεία. Γονείς, παιδιά, γιαγιά, παππούς, φίλοι, συγγενείς όλοι μαζί στο κοινό τραπέζι που αποτελεί μία μεγάλη αξία σχέσεων και αναμνήσεων για τη ζωή των παιδιών.

Οι οικοδεσπότες στρώνουν το τραπέζι με το λευκό κοφτό τραπεζομάντηλο, με τις υφασμάτινες πετσέτες, τοποθετούν το καλό σερβίτσιο, με χρωματιστά κεριά και λουλούδια.

Άνδρες και γυναίκες ετοιμάζουν τα φαγητά. Νοστιμιές, λικουδιές, γεύσεις μοναδικές σπιτικές, Ελληνικές. Το νόστιμο καλομαγειρεμένο φαγητό συνοδεύει όλες τις στιγμές που μια οικογένεια είναι ενωμένη.

Όταν όλα θα είναι έτοιμα, η εικόνα του γιορτινού οικογενειακού τραπέζιού θα δώσει ξεχωριστή χαρά και η εικόνα αυτή θα μείνει αξέχαστη σε όλους.

Σημειώνω λέξεις και φράσεις που μου άρεσαν
από τη ζωή της Ελληνικής οικογένειας

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal dotted lines on a light blue background.

Κεφάλαιο 5

Σχολικές Γιορτές: Εθνικές - Θρησκευτικές

- 28^η Οκτωβρίου 1940
- 25^η Μαρτίου 1821
- Εορτή Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Εθνικές Γιορτές

Εθνικές εορτές είναι αυτές με τις οποίες τιμούμε σημαντικά γεγονότα της Εθνικής μας Ιστορίας, καθώς και τα πρόσωπα που διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στα γεγονότα αυτά. Η ανάμνηση και ο εορτασμός των σταθμών αυτών της Ιστορίας μας, σε ορισμένη ημέρα του έτους, ονομάζεται **επέτειος**.

Οι σπουδαιότερες Εθνικές Εορτές στην χώρα μας, την Ελλάδα είναι η 28^η Οκτωβρίου 1940 και η 25^η Μαρτίου 1821.

Η 28^η Οκτωβρίου 1940

Η 28^η Οκτωβρίου είναι ημέρα μνήμης και υπερηφάνειας. Ήταν τότε που οί Έλληνες αρνήθηκαν τις ιταλικές αξιώσεις με αποτέλεσμα την είσοδο της χώρας μας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου.

Ονομάζεται και «Γιορτή του ΟΧΙ». Γιορτάζεται ως ανάμνηση αυτής της γενναίας άρνησης, που πρόβαλε ο Ελληνικός λαός με το στόμα του τότε πρωθυπουργού, Ι. Μεταξά, στις 28 Οκτωβρίου 1940, στην απαίτηση των Ιταλών, να τους επιτραπεί να περάσουν από την Ελλάδα για τα πολεμικά τους σχέδια. Τότε άρχισε η εποποιία των Ελληνικών όπλων και ο θρίαμβος της

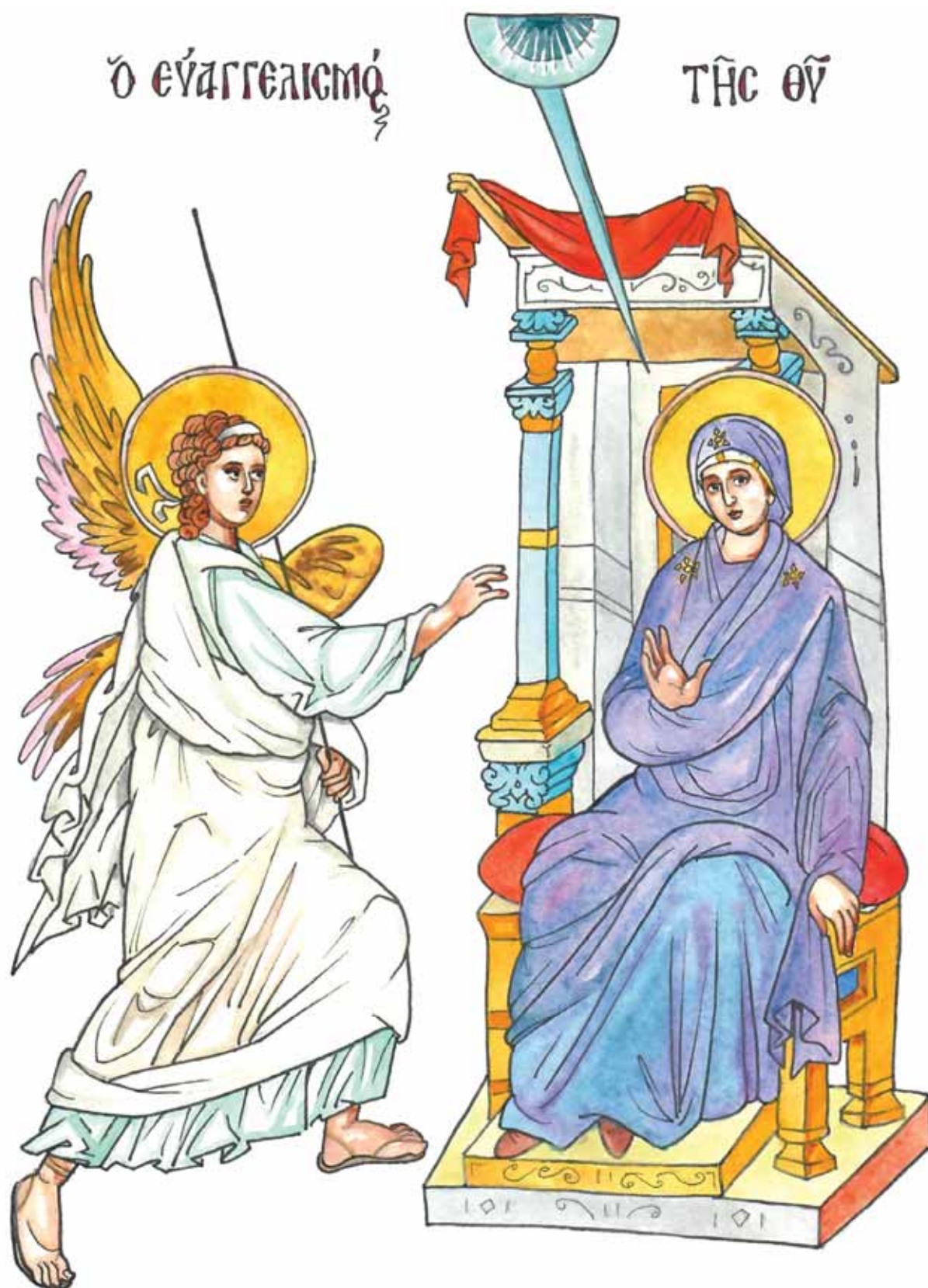
Ελληνικής ανδρείας στα βουνά της Αλβανίας, όπου η λόγχη του Έλληνα στρατιώτη, το τσαρούχι του Τσολιά και η ιαχή «ΑΕΡΑ» κυνήγησε και πολέμησε τους Ιταλούς. Τότε προστέθηκαν νέες σελίδες δόξας, ηρωισμού, καρτερίας και μεγαλείου στην Ελληνική Ιστορία.

Η νίκη των Ελλήνων κατά των Ιταλών, στα μαύρα εκείνα χρόνια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ήταν η πρώτη νίκη των ελεύθερων δημοκρατικών λαών κατά των σκοτεινών δυνάμεων του Ιταλογερμανικού φασισμού.

Ιστορική Γραμμή Γεγονότων

- **15 Αυγούστου 1940** - Ο τορπιλισμός του καταδρομικού πλοίου «ΕΛΛΗ» στο λιμάνι της Τήνου.
- **28 Οκτωβρίου 1940** - Ο Ιταλός πρεσβευτής Γκράτσι ζητά από τον Πρωθυπουργό Ι. Μεταξά την παράδοση της Ελλάδας κι εκείνος απαντά «ΟΧΙ» -Επίθεση Ιταλών, ξεκινάει ο πόλεμος στα βουνά της Πίνδου.
- **Χειμώνας 1940** - Νίκες του Ελληνικού Στρατού στα βουνά της Βόρειας Ηπείρου.
- **27 Απριλίου 1941** - Οι Γερμανοί εισβάλλουν στην Αθήνα. Ξεκινάει η Κατοχή στην Ελλάδα.
- **20 Μαΐου 1941** - Μάχη της Κρήτης, ήττα των Ελλήνων, αρχίζει η τριπλή κατοχή (Ιταλοί, Γερμανοί, Βούλγαροι).
- **1 Ιουνίου 1941** - Το τέλος της Μάχης της Κρήτης, το πιο συναρπαστικό γεγονός του Β' Παγκοσμίου Πολέμου με πολλές πρωτιές σε επιχειρησιακό επίπεδο.
- **27 Φεβρουαρίου 1943** - Πεθαίνει ο Ποιητής του «Ολυμπιακού Ύμνου»- που συνοδεύει κάθε Ολυμπιακή διοργάνωση -, Κωστής Παλαμάς και στην κηδεία του μαζεύονται όλοι οι Έλληνες - αντικατοχικό συλλαλητήριο.
- **12 Οκτωβρίου 1944** - Το τέλος της Γερμανικής Κατοχής. Οι Γερμανοί φεύγουν από την Αθήνα.

Η 25η Μαρτίου 1821

Διπλή γιορτή και πανήγυρη εορτάζουμε την ημέρα της 25ης Μαρτίου: τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και τον Ευαγγελισμό της Απελευθέρωσης της Ελλάδας.

Είναι η μεγαλύτερη Εθνική Γιορτή των Ελλήνων, διότι εκείνη η ημέρα θεωρείται ως η έναρξη της ένοπλης εξέγερσης των Ελλήνων εναντίον της Οθωμανικής τυραννίας κατά το 1821, αν και είχαν ξεσπάσει και νωρίτερα επαναστατικά επεισόδια.

Την ημέρα αυτή ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ύψωσε το λάβαρο της Επανάστασης στη Μονή της Αγίας Λαύρας κηρύσσοντας την Επανάσταση στην Πελοπόννησο. Παρότι η Ελλάδα έγινε ανεξάρτητη επίσημα το 1830, ο εορτασμός της Επανάστασης ως Εθνικής Εορτής θεσμοθετήθηκε το 1838.

Την ημέρα αυτή τιμούμε τους ήρωες και ηρώιδες του 1821, διδασκόμαστε πόσο μεγάλο αγαθό είναι η Ελευθερία και ανανεώνουμε μυστικά την υπόσχεση να υπερασπισθούμε την τιμή και την ανεξαρτησία της πατρίδας μας.

Η 25η Μαρτίου γιορτάζεται από όλους τους Έλληνες παντού όπου βρίσκονται. Πολλοί ομογενείς σε διάφορα σημεία της υπηλίου εορτάζουν την Επέτειο της Επανάστασης στις 25 Μαρτίου.

Εκείνη τη μέρα λαμβάνουν χώρα στρατιωτικές παρελάσεις – ξεχωρίζοντας αυτές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης – αλλά και σχολικές. Οι μαθητές καταθέτουν στεφάνια στα Μνημεία Πεσόντων, τιμώντας τους ήρωες της Ελλάδας, ενώ σπίτια, σχολεία, πλοία, καταστήματα, δημόσιες υπηρεσίες των Ελλήνων σημαιοστολίζονται. Δεν είναι μόνο μία εορταστική Επέτειος με παρελάσεις, σημαιοστολισμούς και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις, αλλά είναι η ημέρα που το έθνος μας ευαγγελίστηκε την Ελευθερία του.

Είναι η ημέρα που μας φέρνει στην μνήμη την ιερή απόφαση και τα γενναία κατορθώματα των προγόνων μας, που με τη βοήθεια του Θεού και της Παναγίας, βρήκαν τη θέληση να αποτινάξουν τον τύραννο, για να ζήσουν ελεύθεροι ή αλλιώς να πεθάνουν.

Η Επέτειος της 25ης Μαρτίου είναι καλό να μας θυμίζει τα γεγονότα εκείνα και να αντλούμε διδάγματα. Είναι η ημέρα που μας υποχρεώνει να ξαναθυμηθούμε την Ιστορική μας Κληρονομιά, τις Εθνικές μας υποθήκες και το Ιερό χρέος όλων μας. Ίσως αυτό αποτελεί τον ελάχιστο φόρο τιμής στους τιμημένους νεκρούς του 1821.

- Πότε έγινε στην Ελλάδα η Μεγάλη Επανάσταση; Το 1821.
- Πόσα χρόνια ήταν οι Έλληνες σκλαβωμένοι; Περίπου 400 χρόνια. Από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Προσπαθούσαν, βέβαια, όλα αυτά τα χρόνια, με μικρές επαναστάσεις να διεκδικήσουν την ελευθερία τους.

- Γιατί απέτυχαν αυτές οι επαναστάσεις;
Διότι δεν ήταν οργανωμένες και δεν είχαν ένα κοινό σχέδιο.
- Τι βοήθησε στην επιτυχία της Επανάστασης του 1821;
Η οργάνωση και το Όραμα της «Φιλικής Εταιρείας», καθώς και πολλοί σπουδαίοι ήρωες και ηρωίδες που βοήθησαν ο καθένας και η καθεμία με τον δικό τους τρόπο. Υπήρχε ο κοινός στόχος της λευτεριάς που ένωνε κι έδινε δύναμη στους Έλληνες.
- Πόσα χρόνια κράτησε η ελληνική επανάσταση;
Από το 1821 μέχρι περίπου το 1830. Σε κάποια μέρη τελείωσε λίγα χρόνια αργότερα.
- Ελευθερώθηκαν όλα τα μέρη;
Όχι. Η Κωνσταντινούπολη, ο Πόντος, τα παράλια της Μικρασίας και μερικά νησιά δεν ελευθερώθηκαν.

Ποια ήταν αλήθεια τα πιο σημαντικά γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης;

1821

- Επανάσταση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.
- Ορκωμοσία αγωνιστών στην Αγία Λαύρα. Ξεκινάει η Επανάσταση στην Πελοπόννησο.
- Ξεκινάει η Επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα, τη Θράκη και την Ήπειρο.
- Νικούν οι Έλληνες στην Τριπολιτσά στην Πελοπόννησο.

1822

- Ξεκινάει η Επανάσταση στην Μακεδονία.
- Στην Χίο γίνεται η μεγάλη Σφαγή των Ελλήνων από τους Τούρκους.
- Ο Κανάρης πυρπολεί την τουρκική ναυαρχίδα στο λιμάνι της Χίου.
- Ο Κολοκοτρώνης κερδίζει τη μάχη στα Δερβενάκια.
- Πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου.

1823

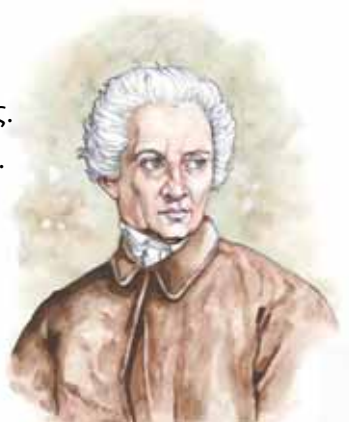
- Ο Διονύσιος Σολωμός γράφει το ποίημα "Ύμνος εις την Ελευθερίαν".
- Ο Καραϊσκάκης νικάει στην Ευρυτανία.
- Ο Μπότσαρης νικάει και πεθαίνει στη μάχη του Καρπενσιού.

1824

- Γίνεται η Καταστροφή των Ψαρών.
- Ο Μιαούλης νικάει στις ναυμαχίες στη θάλασσα.

1825

- Οι Τούρκοι νικούν στη Μεσσηνία, στην Αλαμάνα και στα Τρίκορφα.
- Ο Παπαφλέσσας πεθαίνει στο Μανιάκι.
- Δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου.

1826

- Γίνεται η Έξοδος του Μεσολογγίου.
- Ξεκινάει το κίνημα του Φιλελληνισμού στην Ευρώπη.
- Οι Τούρκοι κυριεύουν την Ακρόπολη.

1827

- Ο Καραϊσκάκης σκοτώνεται στο Φάληρο.
- Στην Ελλάδα ορίζεται Κυβερνήτης ο Ιωάννης Καποδίστριας.
- Γίνεται η ναυμαχία στο Ναυαρίνο στην Πελοπόννησο, με νίκη των Ελλήνων.

Στρατηγός Κολοκοτρώνης:

...«Όχι τα κλαριά να μας κόψεις, όχι τα δένδρα, όχι τα σπίτια που μας έκαψες, μήτε πέτρα απάνω στην πέτρα να μη μείνει, εμείς δεν προσκυνάμε. Μόνο ένας Έλληνας να μείνει, πάντα θα πολεμούμε. Και μην ελπίζεις πως τη γη μας θα την κάνεις δική σου, βγάλ' το από το νου σου» (απευθυνόμενος στον Ιμπραήμ).

...«Ο Θεός έβαλε την υπογραφή του για τη λευτεριά της Ελλάδας και δεν την παίρνει πίσω» (παραμονές της μάχης με τον Δράμαλη).

Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας:

...«Ει ο Θεός μεθ' ημών ουδείς καθ' ημών». («Εάν Θεός είναι μαζί μας, ουδείς μπορεί να είναι αντίθετος». Η πρώτη φράση από την πρώτη του Ομιλία προς τον Ελληνικό λαό, Αίγινα, 1828).

Στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης:

...«Ξέρετε πότε να λέγει καθείς "εγώ"; Όταν αγωνιστεί μόνος του και φκιάσει ή χαλάσει να λέγει "εγώ". Όταν όμως αγωνίζονται πολλοί και φκιάνουν, τότε να λένε "εμείς". Είμαστε στο "εμείς" κι όχι στο "εγώ".»

Ήρωας Αθανάσιος Διάκος:

...«Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε να πεθάνω» (απευθυνόμενος στον Ομέρ Βρυώνη).

Θρησκευτικές Γιορτές

Η Εορτή των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου) - Γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων

Η Γιορτή των Τριών Ιεραρχών είναι γιορτή των δασκάλων και των μαθητών, των σχολείων, των βιβλίων και της μάθησης γενικότερα.

Οι τρεις Ιεράρχες ήταν μεγάλοι Δάσκαλοι και Πατέρες της Εκκλησίας. Οι τρεις Ιεράρχες είναι: ο Μέγας Βασίλειος, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος.

Είχαν και οι τρεις τους πολύ καλές μπτέρες που τους βοήθησαν να γίνουν καλοί άνθρωποι και ν' αγαπήσουν τα Γράμματα και τον Χριστό. Σπούδασαν στις πιο μεγάλες σχολές της εποχής τους. Αγάπησαν τον Χριστό και τα Ελληνικά Γράμματα. Βοήθησαν τους φτωχούς και όσους είχαν την ανάγκη τους.

- **Μέγας Βασίλειος:** Γεννήθηκε στην Καισαρεία της Καππαδοκίας το 330 μ.Χ.. Σπούδασε Ρητορική, Γραμματική, Αστρονομία, Φιλοσοφία, Ιατρική και Γεωμετρία. Διακρίθηκε για την αφοσίωσή του στην Ορθόδοξη Πίστη μας αλλά και για το πλούσιο φιλανθρωπικό του έργο, μοιράζοντας όλη την περιουσία του στους φτωχούς. Ίδρυσε τη «Βασιλειάδα», ένα πολύ μεγάλο φιλανθρωπικό ίδρυμα, που περιλάμβανε νοσοκομεία, ορφανοτροφείο, ξενώνες, γηροκομείο και είχε σκοπό τη δωρεάν περίθαλψη όσων είχαν ανάγκη. Η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του κάθε 1^η Ιανουαρίου.
- **Γρηγόριος ο Θεολόγος:** Γεννήθηκε στη Ναζιανζό της Καππαδοκίας το 329 μ.Χ. και σπούδασε στα καλύτερα σχολεία της εποχής του. Μετά τις σπουδές του έμεινε για δέκα χρόνια στη Αθήνα διδάσκοντας Ρητορική. Αργότερα πήγε στον Πόντο, όπου συνάντησε τον φίλο του Βασίλειο και έμεινε μαζί του. Ο Γρηγόριος βοήθησε στην αντιμετώπιση της αίρεσης του Αρείου στην Κωνσταντινούπολη. Με τα φλογερά του κηρύγματα έκανε αρκετούς Αρειανούς να πιστέψουν στη σωστή διδασκαλία. Έτσι οι Χριστιανοί τον ονόμασαν Θεολόγο. Η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του στις 25 του Γενάρη.
- **Ιωάννης ο Χρυσόστομος:** Γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας το 349 μ.Χ.. Σπούδασε Ρητορική και Θεολογία και μετά έζησε σε διάφορα μοναστήρια. Έγραψε πολλά βιβλία καθώς και την κυριακάτικη Λειτουργία της Εκκλησίας μας. Εκφωνούσε ωραίους θρησκευτικούς λόγους. Ο κόσμος έλεγε χαρακτηριστικά ότι από το στόμα του «έρεε χρυσός» και έτσι ονομάστηκε Χρυσόστομος. Εξορίστηκε στον Πόντο και μετά στην Αρμενία, όπου και πέθανε εξασθενημένος σε ηλικία 62 χρονών. Η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του στις 13 Νοεμβρίου.

«Όπως οι μέλισσες διαλέγουν το νέκταρ από τα λουλούδια, έτσι κι εσείς να διαλέγετε αυτά που διαβάζετε. Να κρατάτε τα καλά και τα ωφέλιμα».

Μέγας Βασίλειος

«Ο ευεργετημένος πρέπει να θυμάται το καλό που του έκαναν, ο ευεργέτης όμως καθόλου».

Άγιος Γρηγόριος

«Πλούσιος δεν είναι αυτός που έχει πολλά, αλλά αυτός που δίνει πολλά».

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Ύμνος των Τριών Ιεραρχών

«Των Τριών Ιεραρχών τη γιορτή
ας γιορτάσουμε, αδέλφια και πάλι,
στην Εκκλησία μας είναι αυτή
των γραμμάτων ημέρα μεγάλη.

Οι τρεις άγιοι εδώ κάπου γυρνούν,
τα παιδιά με στοργή συντροφεύουν,
σ' όλα φως να χαρίσουν ποθούν,
σ' όλα φως να χαρίσουν γυρεύουν.

Των Τριών Ιεραρχών τη γιορτή
ας γιορτάσουμε, αδέλφια και πάλι,
είν' ημέρα ουράνια αυτή,
είν' ημέρα για μας η μεγάλη.

Και τα μάτια ας στραφούνε ψηλά
στους δασκάλους της θείας σοφίας
και ας ψαλλεί από χείλη πολλά
παναρμόνιος ύμνος λατρείας.

Κι ας ζητήσουμε τώρα κι εμείς
απ' τα δώματα πάνω τα θεία
να σκορπίσουν στη γη και οι τρεις
μιαν αχτίδα απ' την Άγια Σοφία.

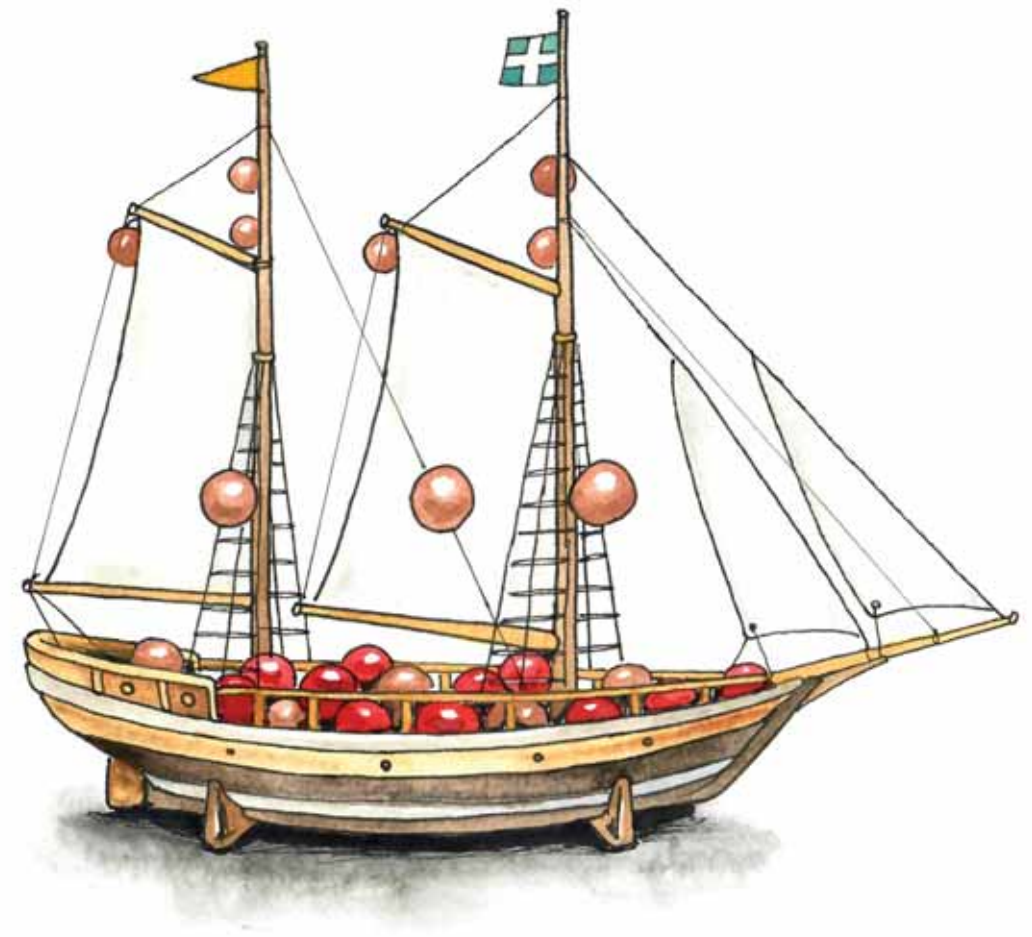
Της σοφίας αυτής τ' άγιο φως
θα 'ναι ακοίμητο μες στην ψυχή μας,
θα 'ναι πάντα για μας θησαυρός
και καλός οδηγός στη ζωή μας.»

(Κώστας Παπαδημητρίου)

Κεφάλαιο 6

Άγιο Δωδεκαήμερο

- Χριστούγεννα
- Πρωτοχρονιά
- Θεοφάνια

Άγιο Δωδεκαήμερο λέγεται η περίοδος που βρίσκεται ανάμεσα στις δύο μεγάλες ακίνητες εορτές

- α) των Χριστουγέννων (25 Δεκεμβρίου) και
β) των Θεοφανίων (6 Ιανουαρίου).

Χριστούγεννα

Τα ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ είναι η γιορτή της Γέννησης του Χριστού (25 Δεκεμβρίου). Παιδιά, θέλετε να σας διηγηθούμε το γεγονός της Γέννησης του Θεανθρώπου;

Λοιπόν, πριν πολλά χρόνια, ζούσε σε μια πόλη της Ναζαρέτ μια νέα γυναίκα και καλή γυναίκα που την έλεγαν **Μαρία**. Μια μέρα, φως πλημμύρισε όλο τον τόπο κι ο Αρχάγγελος Γαβριήλ παρουσιάστηκε μπροστά της. «Μη φοβάσαι Μαρία», της είπε. «Σου φέρνω ευχάριστα νέα. Ο Θεός σε διάλεξε να γίνεις η μητέρα του Γιου του. Θα αποκτήσεις ένα μωρό που θα το ονομάσεις **Ιησού**».

Στην ίδια πόλη ζούσε ένας ξυλουργός που τον έλεγαν **Ιωσήφ**. Ο Ιωσήφ προστάτευε κι αγαπούσε τη Μαρία. Ο Άγγελος παρουσιάστηκε και σε κείνον και του είπε ότι η Μαρία θα έφερνε στον κόσμο τον **Γιο του Θεού**. Τότε, εκείνος, γεμάτος χαρά, έτρεξε στη Μαρία και της διηγήθηκε όσα του είπε ο Άγγελος.

Μια μέρα, ήρθε μια διαταγή απ' τον κυβερνήτη της χώρας. Όλοι οι κάτοικοι έπρεπε να επιστρέφουν στον τόπο που γεννήθηκαν για να μετρηθούν. Ο Ιωσήφ άρχισε ν' ανησυχεί πολύ. Αυτός και η Μαρία έπρεπε να πάνε στη **Βηθλεέμ**, μια πόλη που ήταν πολύ μακριά και η Μαρία ήταν έτοιμη να γεννήσει το μωρό της.

Την άλλη μέρα, μόλις χάραξε, ξεκίνησαν. Ο Ιωσήφ με τα πόδια, η Μαρία καβάλα σ' ένα γαίδαρο. Ο δρόμος ήταν μακρύς και δύσκολος. Κατάφεραν να φθάσουν στη Βηθλεέμ αργά το απόγευμα. Η πόλη ήταν γεμάτη κόσμο. Ο Ιωσήφ προσπάθησε να βρει κάποιο μέρος για να μείνουν το βράδυ, αλλά όλα τα δωμάτια ήταν γεμάτα. Η Μαρία ήταν τόσο κουρασμένη, που με δυσκολία στεκόταν στα πόδια της.

Στο τέλος, ένας άνθρωπος τους λυπήθηκε και τους είπε: «Μπορείτε να μείνετε στον στάβλο μου. Εκεί είναι καθαρά και ζεστά». Ο Ιωσήφ τον ευχαρίστησε και πήγαν στον στάβλο. Η Μαρία και ο Ιωσήφ ήταν κατάκοποι. Έτσι ξάπλωσαν για να ξεκουραστούν.

Εκείνη τη νύχτα, η Μαρία γέννησε το μωρό της. Ήταν αγόρι, όπως το είχε πει ο Άγγελος. Το ονόμασαν **Εμμανουήλ**, που σημαίνει «ο Θεός μαζί μας». Η Μαρία το τύλιξε και το ξάπλωσε μέσα σε μια φάτνη, που ήταν ζεστά και μαλακά. Η Μαρία και ο Ιωσήφ κοιτούσαν το μωρό με αγάπη.

Στον λόφο πάνω απ' την πόλη μερικοί βοσκοί πρόσεχαν τα πρόβατά τους. Ξαφνικά, ο ουρανός γέμισε φως και παρουσιάστηκε ένας Άγγελος. Οι βοσκοί έπεσαν στη γη τρομοκρατημένοι. «Μη φοβάστε. Σας φέρνω καλά νέα», τους είπε ο Άγγελος. «Σήμερα γεννήθηκε ένα παιδί. Είναι ο Γιος του Θεού. Το πιο λαμπρό αστέρι θα σας οδηγήσει να τον βρείτε στη Βηθλεέμ, μέσα σε μια φάτνη».

Οι βοσκοί κοιτούσαν με θαυμασμό τον ουρανό, που είχε γεμίσει με Αγγέλους που τραγουδούσαν. Ένα μεγάλο και λαμπερό αστέρι φώτιζε όλη την πλάση. «Πρέπει να πάμε να βρούμε αυτό το παιδί», είπε ο ένας. «Να του πάμε για δώρο ένα απ' τα νεογέννητα αρνάκια μας». Έτσι, λοιπόν, ακολούθησαν το αστέρι κι έφτασαν στη Βηθλεέμ. Βρήκαν τον Ιησού μέσα στον στάβλο, μαζί με τη Μαρία και τον Ιωσήφ. Συγκινημένοι έπεσαν στα γόνατα και του πρόσφεραν το δώρο τους.

Τρεις Μάγοι από την Ανατολή (μελετητές των άστρων) ακολούθησαν το αστέρι που φώτιζε τη Βηθλεέμ καταλαβαίνοντας πως κάποιος πολύ σπουδαίος άνθρωπος γεννήθηκε. Βρήκαν και προσκύνησαν το βρέφος Ιησού σαν Βασιλιά και του χάρισαν τρία συμβολικά δώρα: **Χρυσό, λιβάνι και σμύρνα**. Χρυσό γιατί τον αναγνώρισαν σαν βασιλιά, λιβάνι γιατί τον δέχτηκαν σαν Θεό και σμύρνα γιατί με αυτό το αρωματικό λάδι άλειφαν τους νεκρούς τότε.

Η Μαρία και ο Ιωσήφ ήταν πολύ χαρούμενοι και πολύ περήφανοι. Ήξεραν ότι το μωρό τους ήταν στ' αλήθεια ο Γιος του Θεού. Ήξεραν ότι ήταν ξεχωριστός. Κι ακόμη ήξεραν ότι, σαν θα μεγάλωνε, θα' χε πολλά να κάνει για τούτο τον κόσμο. Κι όλοι οι άνθρωποι θα Τον λάτρευαν σ' όλη τη γη και θα θυμόντουσαν τη Γέννησή Του γιορτάζοντας εκείνη τη μέρα, σαν μια ημέρα **ΑΓΑΠΗΣ** και **ΕΙΡΗΝΗΣ**.

«Δόξα εν Υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία!»

Η Βυζαντινή εικόνα της Γέννησης

Αγαπητά μας παιδιά, εάν παρατηρήσετε μια Βυζαντινή εικόνα της Γέννησης του Χριστού στον Ναό, θα δείτε προσεκτικά:

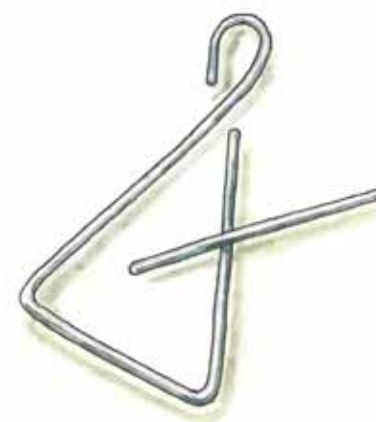
- Η Γέννηση του Χριστού παρουσιάζεται σε ένα βραχώδες βουνό. Στη μέση υπάρχει ένα σπήλαιο και μέσα σε αυτό μια φάτνη με τον Χριστό. Η φάτνη μοιάζει με πέτρινο φέρετρο θέλοντας έτσι να μας προετοιμάσει για την μελλοντική ταφή του Ιησού, μετά τη Σταύρωση.
- Η Θεοτόκος, η Μητέρα του Ιησού είναι ξαπλωμένη ή γονατιστή χωρίς να κοιτάζει το βρέφος, γιατί συναισθάνεται ποιον αξιώθηκε να γεννήσει.
- Πάνω από το σπήλαιο εικονίζεται ο ουρανός, από όπου κρέμεται ο Αστέρας πάνω από το κεφάλι του νεογέννητου Χριστού.

- Στο αριστερό μέρος της εικόνας βλέπουμε τους τρεις Μάγους που έρχονται να προσκυνήσουν τον Ιησού σαν βασιλιά. Έχουν διαφορετικές ηλικίες αλλά και φορεσιές δηλώνοντας έτσι πως οι άνθρωποι όλων των φυλών αλλά και όλων των ηλικιών δέχτηκαν τον Ιησού σαν Μεσσία και Λυτρωτή.
- Στο δεξί μέρος της εικόνας παριστάνονται οι Άγγελοι σε στάση δοξολογίας.
- Στο κάτω μέρος της εικόνας, κάθεται ο δίκαιος Ιωσήφ.
- Κάτω από τους Αγγέλους εικονίζονται οι βοσκοί που δέχονται το χαρούμενο μήνυμα της Γέννησης.

Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα

Τα κάλαντα είναι παραδοσιακά τραγούδια που λένε τα παιδιά κάθε χρόνο στην οικογένειά τους, στους δασκάλους τους, σε γείτονες αλλά και στην πόλη τους.

Καλήν ημέραν, άρχοντες,
αν είναι ορισμός σας
Χριστού τη Θεία Γέννηση
να πω στ' αρχοντικό σας.
Χριστός γεννάται σήμερα,
εν Βηθλεέμ τη πόλει
οι ουρανοί αγάλλονται,
χαίρε η κτίσις όλη.
Εν τω Σπηλαίω τίκτεται,
εν φάτνη των αλόγων.
Ο Βασιλεύς των ουρανών
και Ποιητής των όλων.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουσι
το «Δόξα εν Υψίστοις»
και τούτο άξιον εστίν
η των ποιμένων πίστις.
Εκ της Περσίας έρχονται
τρεις Μάγοι με τα δώρα
άστρο λαμπρό τους οδηγεί,
χωρίς να λείψει ώρα.

Χριστουγεννιάτικα Έθιμα:• **Χριστουγεννιάτικο δέντρο**

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο στολίζει το σπίτι στις γιορτές. Το δέντρο ως σύμβολο υπήρχε σ' όλο τον αρχαίο κόσμο και έτσι το είχαν και οι αρχαίοι Έλληνες. Στην αρχαιότητα στόλιζαν αειθαλή δέντρα με αναμμένα κεράκια την 25^η Δεκεμβρίου. Στον αρχαίο κόσμο γενικά το δέντρο συμβόλιζε τη ζωή.

• **Χριστόψωμο**

Την παραμονή των Χριστουγέννων η νοικοκυρά φτιάχνει το «ψωμί του Χριστού», με ιδιαίτερη ευλάβεια και με ειδική μαγιά. Πάνω στο Χριστόψωμο χαράσσεται ο Σταυρός. Τη μέρα των Χριστουγέννων ο νοικοκύρης παίρνει το Χριστόψωμο, το σταυρώνει, το κόβει και το μοιράζει σ' όλη την οικογένειά του και σε όσους παρευρίσκονται στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι.

• **Χριστόξυλο**

Στην Ελλάδα πρόδρομος του χριστουγεννιάτικου δέντρου ήταν το παραδοσιακό Χριστόξυλο ή Δωδεκαμερίτης. Χριστόξυλο ονομάζεται το πρώτο ξύλο που θα καεί στο τζάκι την παραμονή των Χριστουγέννων. Μάλιστα πρέπει η φωτιά να καίει διαρκώς σε κάθε σπίτι, σαν μια μικρή συμβολή, για να ζεσταίνεται ο μικρός Χριστός.

Παροιμίες

✧ Γύρω - γύρω του Χριστού, η κορφή του χειμωνιού. ✧

✧ Να' ναι Χριστούγεννα στεγνά, τα Φώτα χιονισμένα
χαρά σ' εκείνον το γεωργό, που' χει πολλά σπαρμένα. ✧

Πρωτοχρονιά

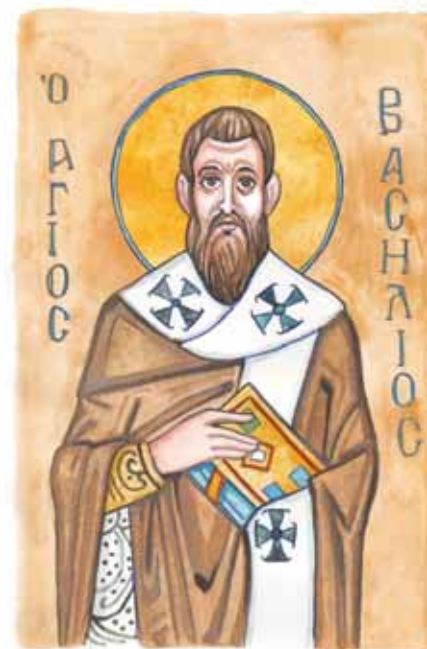
Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ είναι η πρώτη μέρα του νέου έτους με την εορτή του Μεγάλου Βασιλείου.

Μέγας Βασίλειος

Η Εκκλησία μας γιορτάζει τον Μ. Βασίλειο την 1^η του έτους για να μας προσφέρει με την αρχή του χρόνου ένα φωτεινό παράδειγμα.

Ο Άγιος Βασίλειος, από γονείς ευγενείς, με δυνατό χριστιανικό φρόνημα, επρόκειτο να γίνει Μέγας πνευματικός διδάσκαλος και κορυφαίος Θεολόγος και Πατέρας της Εκκλησίας.

Ο Άγιος Βασίλειος βοηθούσε πάντοτε τους αδικημένους και κουρασμένους,

τους πεινασμένους και τους αρρώστους, ανεξάρτητα από το γένος, τη φυλή και το θρήσκευμα. Έτσι το όραμά του το έκανε πραγματικότητα ιδρύοντας ένα πρότυπο και για τις μέρες μας κοινωνικό και φιланθρωπικό συγκρότημα, τη «Βασιλειάδα». Ένα ίδρυμα όπου λειτουργούσε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο και ξενώνας για την φροντίδα και ιατρική περίθαλψη των φτωχών αρρώστων και ξένων. Τις υπηρεσίες του τις πρόσφερε το ίδρυμα δωρεάν σε όποιον τις είχε ανάγκη. Το προσωπικό του ιδρύματος αυτού ήταν εθελοντές που προσέφεραν την εργασία τους για το καλό του κοινωνικού συνόλου. Ο Μ. Βασίλειος επίσης έγραψε και

την εκτενή και κατανυκτική Θεία Λειτουργία που τελείται δέκα φορές τον χρόνο. Στα πενήντα του χρόνια πεθαίνει αφήνοντας παρακαταθήκη και Ιερή κληρονομιά στην ανθρωπότητα ένα τεράστιο πνευματικό έργο.

Ο Μέγας Βασίλειος, μαζί με τον Άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο και τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, είναι ο ένας από τους Τρεις Ιεράρχες- προστάτες της Παιδείας, των Γραμμάτων, των δασκάλων και των μαθητών (η μνήμη τους εορτάζεται στις 30 Ιανουαρίου).

Πρωτοχρονιάτικα Έθιμα• **Το έθιμο της Βασιλόπιτας**

Η βασιλόπιτα είναι το γλύκισμα - σύμβολο της Πρωτοχρονιάς και συνδέεται με την εορτή του Αγίου Βασιλείου, από τον οποίο πήρε το όνομά της. Την κόβουμε σε γιορτινή συγκέντρωση παρουσία όλων των μελών της οικογένειας. Μέσα στο ζυμάρι τοποθετείται ένα νόμισμα που όποιος το βρει κατά το μοίρασμα της βασιλόπιτας θα είναι ο τυχερός της χρονιάς. Ο Άγιος Βασίλης μαζί με το φλουρί στη βασιλόπιτα προαναγγέλλει τα δώρα που φέρνει ο νέος χρόνος σε όλους.

Η βασιλόπιτα κόβεται και μοιράζεται με εθιμικό τελετουργικό τη νύχτα της παραμονής του νέου χρόνου ή ανήμερα την Πρωτοχρονιά. Το γενικό πρόσταγμα έχει ο νοικοκύρης του σπιτιού, που αφού τη σταυρώσει, κόβει και μοιράζει τα κομμάτια της πίτας στα μέλη της οικογένειάς του και τους τυχόν φιλοξενούμενους, ενώ ιδιαίτερα κομμάτια ξεχωρίζονται για τον Χριστό, την Παναγία, τον Άγιο Βασίλειο, το σπίτι και τους ξενιτεμένους της οικογένειας.

• **Ιστορία της Βασιλόπιτας**

Η χριστιανική παράδοση για το έθιμο της βασιλόπιτας αναφέρει ότι όταν ο Άγιος Βασίλειος ήταν επίσκοπος Καισάρειας, ο έπαρχος της Καππαδοκίας πήγε να εισπράξει φόρους με άγριες διαθέσεις. Οι κάτοικοι φοβήθηκαν και ζήτησαν την προστασία του επισκόπου τους. Αυτός τους είπε να συγκεντρώσουν ό,τι πολύτιμα αντικείμενα είχαν για να τα προσφέρουν στον έπαρχο. Ο Άγιος, όμως, τον έπεισε να φύγει χωρίς να πάρει τίποτε.

Επειδή η επιστροφή των αντικειμένων στους κατόχους τους ήταν πρακτικά αδύνατη, με συμβουλή του Αγίου ζυμώθηκαν μικρές πίτες και μέσα σ' αυτές τοποθετήθηκε από ένα πολύτιμο αντικείμενο. Έγινε η διανομή και, σαν από θαύμα, έτυχε στον καθένα ό,τι είχε δώσει.

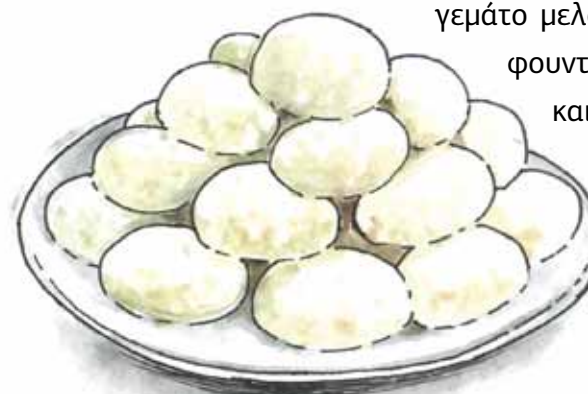
Από τότε, λέει η παράδοση, κάνουμε στη γιορτή του Αγίου Βασιλείου πίτες με νομίσματα μέσα.

• **Ρόδι**

Το ρόδι συμβολίζει τη γονιμότητα και την ευημερία. Το πρωί της Πρωτοχρονιάς ο νοικοκύρης ή η νοικοκυρά του σπιτιού, σπάνε ένα ρόδι στην είσοδο, στο κατώφλι της πόρτας. Κι όπως σκορπάνε οι σπόροι του ροδιού λένε: «Πολύ σιτάρι, πολύ κριθάρι, πολλά κουκιά». Κι ακόμα «όσοι είν' οι σπόροι του ροδιού, τόσα σακιά του αλευριού», δηλαδή να φέρει αφθονία και καλοτυχία η νέα χρονιά.

• **Παραδοσιακά γλυκά**

Σ' όλα τα σπίτια στο κεντρικό τραπέζι, το στολισμένο, βάζουμε ένα μεγάλο δίσκο γεμάτο μελομακάρονα, κουραμπιέδες, αμύγδαλα, φουντούκια, φιστίκια, καρύδια, πορτοκάλια και μανταρίνια.

Κανείς δεν δοκιμάζει απ' το πρωτοχρονιάτικο τραπέζι την παραμονή γιατί τα μεσάνυχτα με την αλλαγή του χρόνου πρέπει να τα «πρωτοδοκιμάσει» ο Άγιος

Βασίλειος από

την Καισαρεία. Μαζί

με τα κεράσματα τοποθετούμε πάνω στο τραπέζι κι ένα ποτήρι νερό, ως ευγενικό σερβίρισμα, για να ξεδιψάσει από το ταξίδι του.

Οι αγρότες βάζουν πάνω στο τραπέζι και ένα πιάτο σιτάρι, για να τιμήσουν έτσι την καρποφόρα γη.

Πρωτοχρονιάτικα Κάλαντα

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά, ψιλή μου δεντρολιβανιά,
κι αρχή καλός μας χρόνος, εκκλησιά με τ' Άγιο Θρόνος.

Αρχή που βγήκε ο Χριστός, άγιος και πνευματικός,
στη γη να περπατήσει και να μας καλοκαρδίσει.

Άγιος Βασίλης έρχεται κι όλους μας καταδέχεται,
από την Καισαρεία, συ εισ' αρχόντισσα κυρία.

Βαστάει εικόνα και χαρτί, ζαχαροκάντιο ζυμωτή,
χαρτί και καλαμάρι, δες κι εμέ το παλικάρι.

Το καλαμάρι έγραφε, η μοίρα μου τι έγραφε,
και το χαρτί ομίλει, Άγιε μου, καλέ Βασίλη.

- Βασίλη, πόθεν έρχεσαι κι όλους μας καταδέχεσαι
και πόθεν κατεβαίνεις και δεν μας συντυχαίνεις;
- Από της μάνας μ' έρχομαι, εγώ σας καταδέχομαι
και στο σχολείο θα πάω, δε μου λέτε, τι να κάνω;

- Κάτσε να φας, κάτσε να πιεις, κάτσε τον πόνο σου να πεις,
κάτσε να τραγουδήσεις και να μας καλοκαρδίσεις.

- Εγώ γράμματα μάθαινα και να σας πω τι πάθαινα,
τραγούδια δεν ηξεύρω, αντικρύ μου να σας εύρω.

- Και σαν ηξεύρεις γράμματα, πόσες φορές, με κλάματα,
πες μας την άλφα βήτα, να' χεις το Θεό βοήθεια.

Και το ραβδί ακούμπησε, τραγούδια δεν τραγούδησε,
να πει την άλφα βήτα, πως επέρασε τη νύχτα.

Χλωρό ραβδί, ξερό ραβδί, άσπρο σταφύλι ροζακί,
χλωρά βλαστάρια επέτα, ροδοκόκκινη βιολέτα.

Κι απάνω στα βλαστάρια της, και στα περικλωνάρια της,
βρυσούλες κυματούσαν και πουλάκια κελαηδούσαν.

Και κατεβαίνουν πέρδικες, γαρουφαλιές λεβέντικες
και λούζαν τα φτερά τους, τα χρυσά τα πούπουλά τους.

Και λούζαν τον αφέντη μας, το ρήγα, το λεβέντη μας,
τον πολυχρονεμένο, στον κόσμο ξακουσμένο!

Και εις έτη πολλά! Και του χρόνου να' στε καλά!

Παροιμίες - του λαού μας η σοφία

✧ Αρχιμηνιά, καλή χρονιά, με σύγκρυα και παγωνιά. ✧

✧ Γενάρη, μήνα του Χριστού κι αρχιμηνιά του κόσμου. ✧

✧ Ο Γενάρης δε γεννά, μήτε αβγά μήτε πουλιά, μόνο χιόνια και νερά. ✧
(Το λέει ο λαός μας για τον Ιανουάριο, τον μήνα με το τσουχτερό κρύο και τις δυνατές βροχές).

✧ Η καλή αμυγδαλιά, ανθίζει το Γενάρη
και βαστάει τ' αμύγδαλα, όλο τον Αλωνάρη. ✧

(Η καλή αμυγδαλιά που ανθίζει τον Ιανουάριο,
κρατάει τα καλά αμύγδαλα μέχρι τον μήνα Ιούλιο).

Θεοφάνια - Άγια Φώτα

Τα Άγια Θεοφάνια είναι μια από τις μεγαλύτερες εορτές της Χριστιανοσύνης και η αρχαιότερη μετά το Πάσχα Δεσποτική γιορτή.

Γιορτάζουμε το μεγάλο γεγονός της Βαπτίσεως του Κυρίου στον Ιορδάνη ποταμό και τη θαυμαστή, ταυτόχρονη και σπάνια φανέρωση του Τριαδικού μας Θεού στον κόσμο (φωνή του Πατέρα για τον Υιό, κάθοδος του Αγίου Πνεύματος με τη μορφή περιστεράς).

«Ούτος εστίν ο Υιός μου ο Αγαπητός εν ω ευδόκησα».

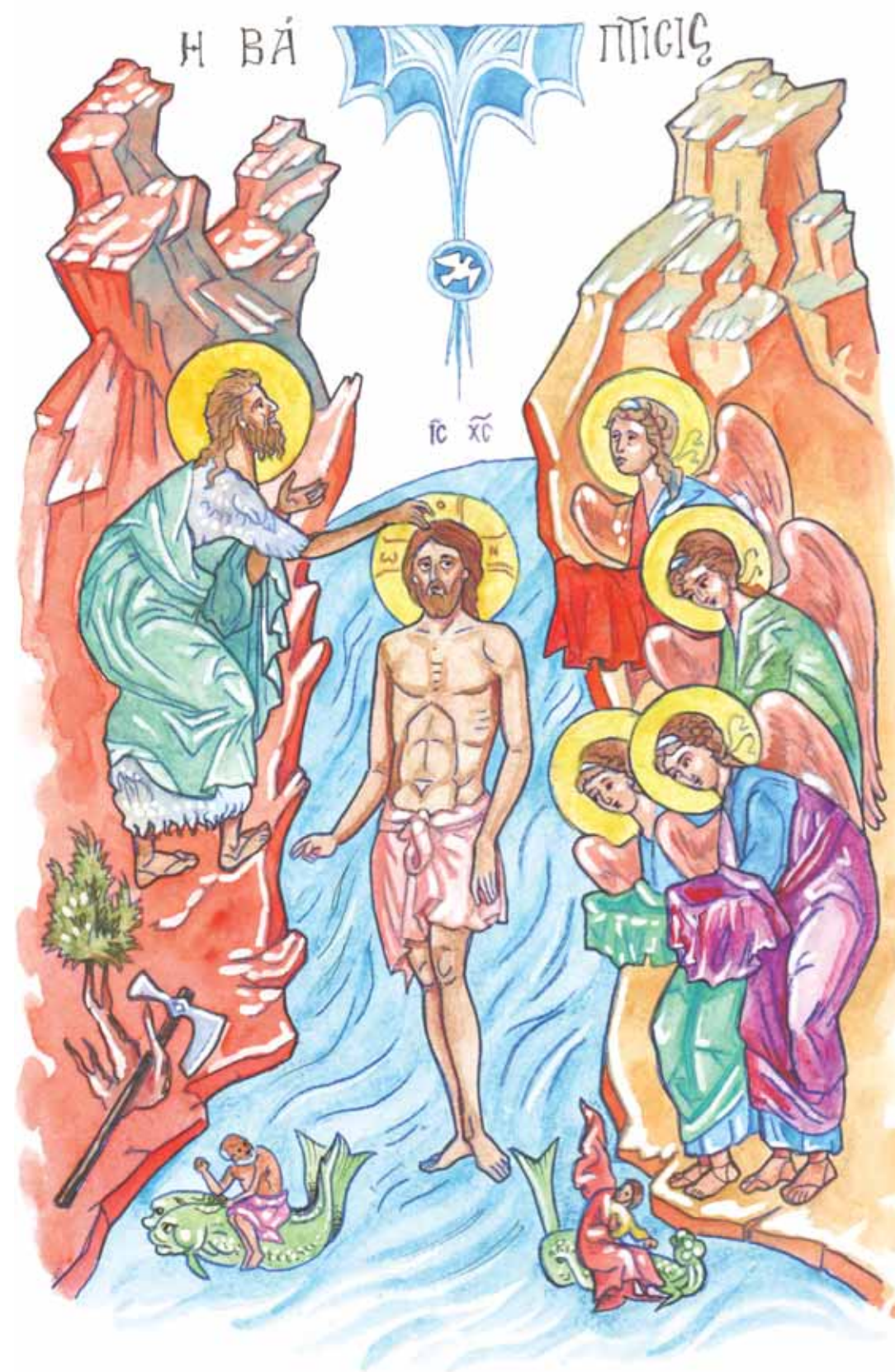
Κάθε χρόνο, στις 6 Ιανουαρίου, η Εκκλησία μας γιορτάζει πανηγυρικά τη Βάπτισμα του Χριστού. Με τη Βάπτισή Του ο Χριστός ξεκινάει και την επίσημη δράση του για τη σωτηρία όλων των ανθρώπων. Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος τον αναγνωρίζει μέσα στο πλήθος ως τον Μεσσία, τον Λυτρωτή, εκείνον δηλαδή που με αντάλλαγμα την ίδια Του τη ζωή θα μας χάριζε την αιώνια ζωή. Μέσα από τις ευχές και τους ύμνους της Γορτής των Θεοφανίων μαθαίνουμε ότι ο Χριστός βαπτίστηκε για να αγιάσει τα ύδατα αλλά και για να ανοίξει τον δρόμο για τη δική μας αναγέννηση, την αναβάπτισμα του κόσμου. Γι' αυτό και το Μυστήριο του Βαπτίσματος είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός για κάθε άνθρωπο.

Τα πρώτα χριστιανικά χρόνια οι πιστοί βαπτίζονταν αφού προηγουμένως είχαν διδαχθεί τα βασικά σημεία του Χριστιανισμού. Δηλαδή περνούσαν από ένα στάδιο Κατήχησης. Την παραμονή των Θεοφανίων αλλά και το βράδυ της Ανάστασης πήγαιναν ομαδικά με τις λαμπάδες τους αναμμένες στις χριστιανικές συνάξεις για να βαπτιστούν. Από το γεγονός αυτό των λαμπάδων, που γέμιζαν με φως τη νύχτα, η γιορτή των Θεοφανίων επικράτησε να ονομάζεται αλλιώς και «τα Φώτα».

Από πολύ νωρίς όμως στον χριστιανικό κόσμο καθιερώθηκε ο νηπιοβαπτισμός, δηλαδή να βαπτίζονται οι άνθρωποι όταν ακόμη είναι μωρά. Αυτό ήταν απαραίτητο να γίνει διότι τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες η παιδική θνησιμότητα ήταν πολύ μεγάλη. Από τα παιδιά που γεννιούνταν πολύ λίγα επιζούσαν. Έτσι λοιπόν την ομολογία της πίστης για το βρέφος αναλάμβανε ένας ενήλικος που ονομαζόταν «ανάδοχος». Είναι δηλαδή ο «νονός» που όλοι έχουμε και που αναλάμβανε την ευθύνη της καθοδήγησής μας σε θέματα πίστης.

Η Βυζαντινή εικόνα της Βάπτισμας του Χριστού

- Βράχοι ψηλοί που σμίγουν και σχηματίζουν ένα στενό πέρασμα, μέσα στο οποίο τρέχει ο Ιορδάνης ποταμός με δυνατό ρεύμα.
- Στο μέσο του ποταμού στέκεται ο Χριστός γυμνός, με ένα άσπρο πανί μόνο στη μέση Του. Με το δεξί Του χέρι ευλογεί τα νερά. Το Άγιο πρόσωπό Του είναι σοβαρό και σε εγρήγορση για το μέγα Μυστήριο που γίνεται.

- Τα νερά που τον περιβάλλουν είναι βαθύχρωμα και φαίνονται τα ρεύματα που περνούν από εκεί, τα οποία μοιάζουν σαν να μην αγγίζουν το Σώμα Του, και τούτο, για να μην ταραχθεί ο καθαρός περίγυρος του Αχράντου Σώματος.
- Δίπλα του στέκεται ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, απλώνει το χέρι του τρομαγμένος για να αγγίξει τον Ιησού, βλέποντας τους ουρανούς ανοιγμένους.
- Μέσα στον ποταμό, κάτω από τα πόδια του Κυρίου, είναι ζωγραφισμένοι 2 ή 3 Άγγελοι, που προσκυνούν.
- Ένας γέροντας παριστάνει τον Ιορδάνη ποταμό, και κρατά μια υδρία από την οποία τρέχει νερό.
- Μέσα στα νερά του ποταμού κολυμπούν ψάρια γύρω στο Σώμα του Χριστού.
- Πάνω Του φαίνεται το τόξο του ουρανού, από το οποίο κατέρχεται το Πνεύμα το Άγιο σαν περιστέρι μέσα σε ακτίνα, έχοντας γύρω του φωτεινό κύκλο. Για πρώτη φορά η παρουσία του Αγίου Πνεύματος έγινε τόσο αισθητή στους ανθρώπους.

Κάμαντα των Φώτων

Σήμερα τα Φώτα κι ο φωτισμός και χαρά μεγάλη και αγιασμός.

Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό κάθεται η κυρά μας η Παναγιά.

Σπάργανα κρατάει, κερί βαστεί, και τον Άγιο Γιάννη παρακαλεί:

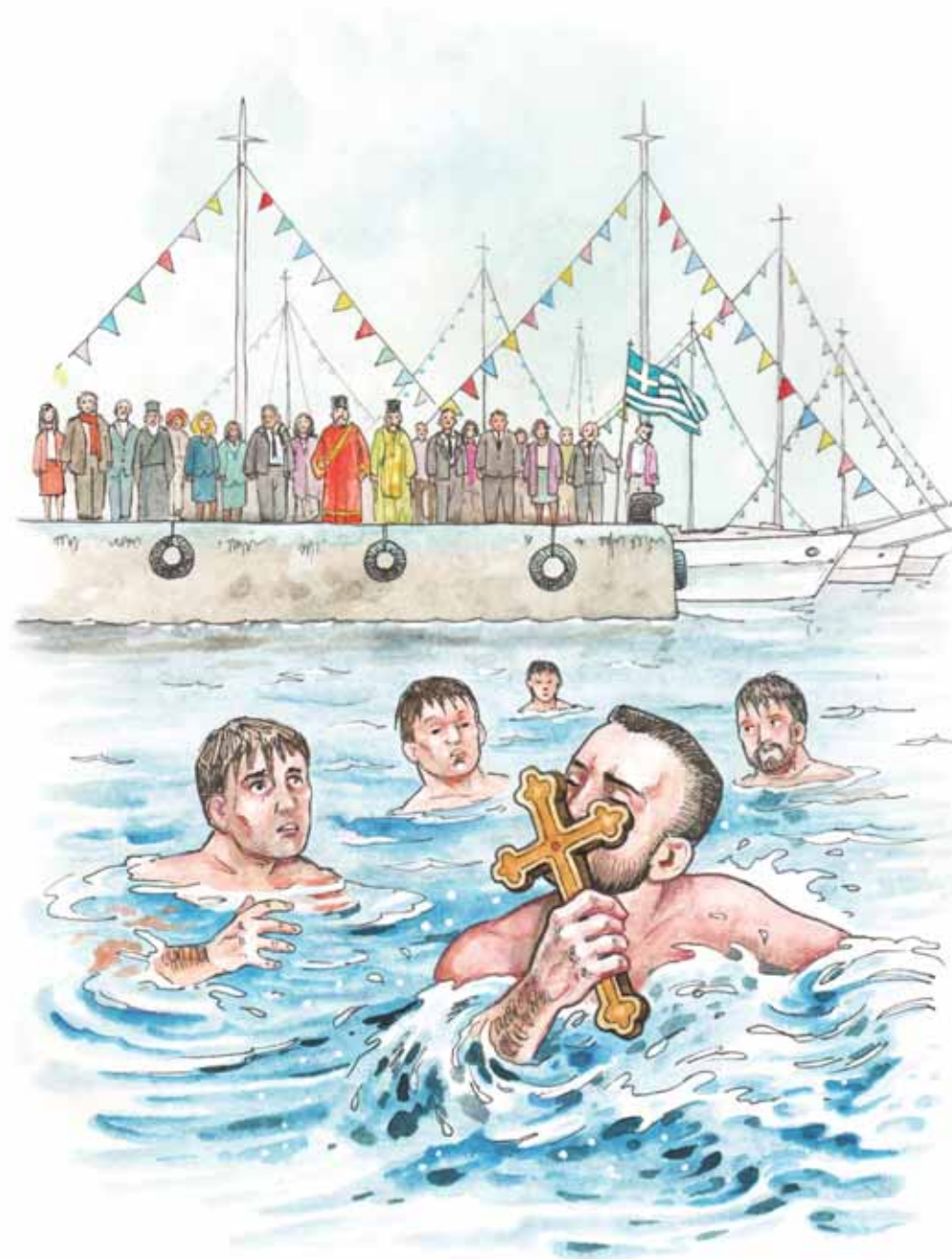
- Άγιε Γιάννη, Πρόδρομε Βαπτιστή, συ θα μου βαπτίσεις Θεού παιδί.

Ν' αγιασθούν οι κάμποι και τα βουνά ν' αγιασθεί κι ο αφέντης με την κυρά!

Παροιμίες

✧ Χαρά στα Φώτα τα στεγνά και τη Λαμπρή βρεμένη. ✧

✧ Με τα Φώτα του ο Γενάρης, όλης της χρονιάς μπροστάρης. ✧

Σημειώνω λέξεις και φράσεις που μου άρεσαν
για τα Χριστούγεννα, την Πρωτοχρονιά και τα Φώτα.

Handwriting practice lines consisting of 15 horizontal dotted lines.

Κεφάλαιο 7

Σαρακοστή, Μεγάλη Εβδομάδα και Ανάσταση

- Σαρακοστή
- Μεγάλη Εβδομάδα
- Ανάσταση
- Κυριακή του Πάσχα - Ανάληψη - Πεντηκοστή
- "Πάσχα του καλοκαιριού" - Δεκαπενταύγουστος

Σαρακοστή

Η Σαρακοστή είναι μία μεγάλη περίοδος νηστείας της Εκκλησίας μας. Ακολουθεί μετά την περίοδο της Αποκριάς. Τη Σαρακοστή έχουμε νηστεία 40 ημερών για τους Χριστιανούς.

Οι τρεις πρώτες ημέρες είναι οι πιο αυστηρές σε όλη τη νηστεία και ονομάζονται “τριήμερο”. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας την παριστάνουν σαν μια καλόγρια που έχει επτά πόδια, γιατί επτά είναι και οι εβδομάδες νηστείας έως τη Μεγάλη Εβδομάδα. Έχει τα χέρια σταυρωμένα, γιατί διαρκώς προσεύχεται• δεν έχει στόμα, για να μην λέει πολλά λόγια• δεν έχει αυτιά, για να μην ακούει πολλές κουβέντες ή άσχημα λόγια, και στο κεφάλι έχει έναν Σταυρό, αφού η περίοδος της Σαρακοστής έχει διαρκή προσευχή και νηστεία. Αγαπητά μας παιδιά, εάν θέλετε μπορείτε να φτιάξετε την κυρα-Σαρακοστή, με ζυμάρι, να την ψήσετε και να την στολίσετε στο σπίτι ή στο σχολείο σας.

Καθαρή Δευτέρα

Η Καθαρή Δευτέρα είναι η πρώτη μέρα της Μεγάλης Σαρακοστής κατά την οποία οι Χριστιανοί ξεκινούν τη σωματική και πνευματική τους κάθαρση μέσω της μεγάλης νηστείας του Πάσχα. Σε όλη την Ελλάδα οι κάτοικοι υποδέχονται τη Σαρακοστή με το έθιμο του πετάγματος του καρταετού αλλά και την παρασκευή της λαγάνας, ένα είδος ψωμιού χωρίς προζύμι, με σουσάμι.

Παραδοσιακό τραγούδι για το έθιμο της κυρα - Σαρακοστής

«Την Κυρά Σαρακοστή που είναι έθιμο παλιό
οι γιαγιάδες μας τη φτιάχναν με αλεύρι και νερό.
Για στολίδι της φορούσαν στο κεφάλι της σταυρό
και το στόμα της ξεχνούσαν γιατί νήστευε καιρό.
Και μετρούσαν τις ημέρες με τα πόδια της τα επτά
κόβαν ένα τη βδομάδα, μέχρι να' ρθει η Πασχαλιά».

Οι Χαιρετισμοί της Παναγίας

Οι Έλληνες για να ευχαριστήσουν την Παναγία, την Κυρία Θεοτόκο, ψάλλουν τους Χαιρετισμούς ή αλλιώς τον Ακάθιστο Ύμνο. Τον 7^ο αιώνα, όταν ο λαός της Κωνσταντινούπολης σώθηκε από την επίθεση των Αβάρων μετά από παρέμβαση της Παναγίας, όλοι έψαλλαν στην Αγία Σοφία τον Ακάθιστο Ύμνο όρθιοι (από εκεί και το όνομά του) και τότε γράφτηκε το πασίγνωστο αρχικό τροπάριο «Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῷ».

Τους Χαιρετισμούς στην Παναγία τους ψάλλουμε τις πρώτες 5 εβδομάδες της Μ. Σαρακοστής. Συγκεκριμένα, κάθε Παρασκευή βράδυ (τις τέσσερις πρώτες εβδομάδες) λέμε από ένα τμήμα του Ύμνου και την πέμπτη εβδομάδα ολόκληρο τον Ακάθιστο.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ

«Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια,
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια,
ἀναγράφῃ σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε•
ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον,
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοί• Χαῖρε Νύμφη ἀνύμφευτε.»

Κυριακή των Βαΐων**Η Είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα**

Ο Ιησούς Χριστός πήγαινε μαζί με τους μαθητές Του στα Ιεροσόλυμα, για τη μεγάλη γιορτή των Ισραηλιτών, το Πάσχα, κι εκεί πλήθος κόσμου έτρεξε να Τον προϋπαντήσει. Ο Ιησούς μπήκε στην πόλη καθισμένος σ' ένα μικρό γαϊδουράκι, που στη ράχη του δεν κάθισε ποτέ κανείς. Τον υποδέχθηκαν σαν βασιλιά στρώνοντας στον δρόμο κλαδιά από φοίνικες και τα ρούχα τους. Άλλοι σκαρφάλωναν στα δέντρα για να Τον δουν κι άλλοι κουνούσαν κλαδιά και Τον επευφημούσαν λέγοντας: «Ωσαννά! Ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου», δηλαδή Ευλογημένος Εκείνος που έρχεται σταλμένος από τον Θεό.

Η Είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα, κατά την Εκκλησία, είναι η είσοδος στο μαρτύριο. Σε λίγες ημέρες θα μαρτυρήσει και θα θανατωθεί στον Σταυρό, για να θανατώσει τον θάνατο και να χαρίσει τη ζωή. Μετά από αυτήν την ένδοξη και λαμπρή Κυριακή, με την πανηγυρική Είσοδο του Χριστού στην Ιερουσαλήμ, αρχίζει η Μεγάλη Εβδομάδα για τους Χριστιανούς.

Τα βάγια

Αυτή την ημέρα οι Ναοί όλοι είναι στολισμένοι με κλαδιά από βάγια ή κλαδιά δάφνης για το πέραςμα του Αυτρωτή του κόσμου. Ο ιερέας στο τέλος της Θείας Λειτουργίας δίνει στους πιστούς από ένα κλαδί. Τα βάγια που παίρνουν οι νοικοκυραίοι, μαζί με τα βασιλικά του Σταυρού και τα λουλούδια του Επιταφίου, τα φυλάνε στα εικονίσματά τους, και χρησιμεύουν ως “φυλαχτά” στο κάθε σπιτικό. Αν και είναι ακόμα Σαρακοστή, η Εκκλησία την Κυριακή των Βαΐων επιτρέπει το ψάρι. Έτσι και το τραγούδι των παιδιών λέει:

«Βάγια, βάγια των Βαγιών
τρώνε ψάρι και κολιό,
και την άλλη Κυριακή
κόκκινο αυγό κι αρνί.»

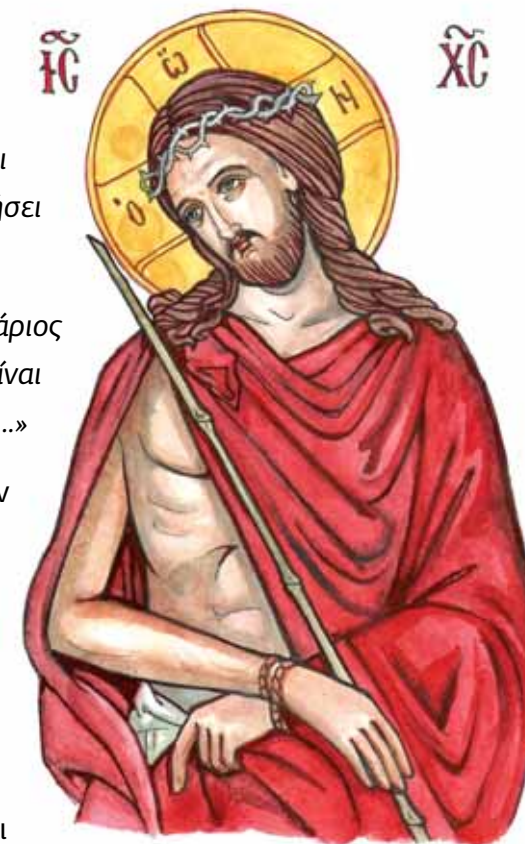
Η «αυλαία» της Μεγάλης Εβδομάδας ανοίγει με τις «Ακολουθίες του Νυμφίου». Το βράδυ της Κυριακής των Βαΐων η Εκκλησία πενθεί. Ο Νυμφίος Χριστός βαδίζει “προς το εκούσιο πάθος”. Οι εκκλησίες στολίζονται πένθιμα, κι οι ιερείς φορούν μαύρα ή μοβ άμφια. Τα φώτα είναι χαμηλά κι οι ψάλτες ψάλλουν αργά, ρυθμικά κι ευλαβικά:

«Ιδού ο Νυμφίος έρχεται...»

«Ιδού, ο Νυμφίος έρχεται εν τω μέσω της νυκτός, και μακάριος ο δούλος, ον ευρήσει γρηγορούντα. Ανάξιος δε πάλιν ον ευρήσει ραθυμούντα...», δηλαδή:

«Να, ο Νυμφίος έρχεται μεσάνυχτα και μακάριος ο δούλος, που ξύπνιο θα τον βρει. Ανάξιος είναι πάλι εκείνος που θα τον βρει να τεμπελιάζει...»

Τότε ο ιερέας βγάζει από το Άγιο Βήμα την εικόνα του Θεανθρώπου, με το πονεμένο πρόσωπο και το ακάνθινο στεφάνι στα μαλλιά, με την κόκκινη χλαμύδα στους ώμους κι ένα καλάμι στα χέρια. Την τοποθετεί στο κέντρο του Ναού. Κάθε Ναός έχει αυτή την εικόνα-ομοίωμα που λέγεται «η Άκρα Ταπείνωσις». Παραμένει στο κέντρο του Ναού μέχρι τη Μεγάλη Πέμπτη, που η Σταύρωση του Ιησού συγκλονίζει κάθε Χριστιανό.

Μεγάλη Εβδομάδα

Η Μεγάλη Εβδομάδα κατέχει τη σημαντικότερη και κορυφαία θέση στη Σαρακοστή. Η περίοδος της προσευχής και της νηστείας ολοκληρώνεται με τον θρήνο και την αγωνία της Μ. Εβδομάδας που μας οδηγεί στην Ανάσταση.

Μεγάλη Δευτέρα

Η Μεγάλη Δευτέρα είναι αφιερωμένη στον καλόκαρδο Ιωσήφ της Παλαιάς Διαθήκης, τον μικρότερο γιο του Ιακώβ, που τα αδέλφια του από ζήλεια τον έριξαν σε έναν λάκκο και τον πούλησαν στον αρχιμάγειρα του Φαραώ της Αιγύπτου.

Επίσης θυμόμαστε την άκαρπη συκιά, δηλαδή την συκιά που δεν κάνει καρπούς, την οποία ο Χριστός την καταράστηκε γιατί δεν δίνει καρπούς και ξεράθηκε. Συμβολίζει τους άκαρπους σε πράξεις Φαρισαίους.

Μεγάλη Τρίτη

Η Μεγάλη Τρίτη είναι αφιερωμένη σε δύο παραβολές: των 10 παρθένων και των Ταλάντων. Με την παραβολή των 10 παρθένων καταλαβαίνουμε πως για να μπούμε στην Βασιλεία των Ουρανών πρέπει να είμαστε πάντα έτοιμοι χωρίς αμαρτίες και να κάνουμε καλές πράξεις. Με την παραβολή των Ταλάντων διδασκόμαστε να είμαστε εργατικοί, καλλιεργώντας και αυξάνοντας τα πνευματικά μας χαρίσματα.

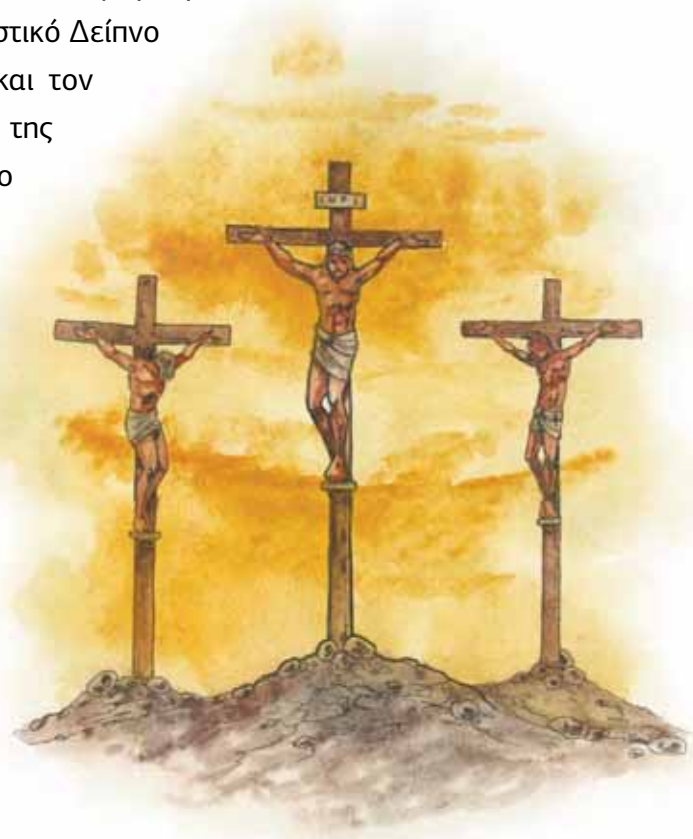
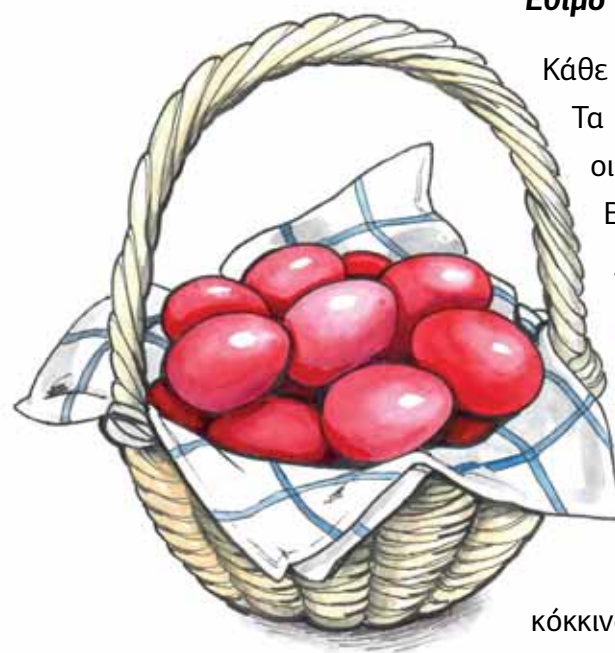
Μεγάλη Τετάρτη

Η Μεγάλη Τετάρτη είναι αφιερωμένη στην αμαρτωλή γυναίκα που μετανόησε για τις αμαρτίες της, άλειψε τα πόδια του Ιησού με Μύρο και εκείνος την συγχώρησε. Την ημέρα εκείνη ακούμε στην Εκκλησία το τροπάριο της Κασσιανής.

Μεγάλη Πέμπτη

Κάθε Μεγάλη Πέμπτη ξημερώνει μια πολύ σημαντική μέρα για όλους τους Χριστιανούς. Θυμόμαστε τον Μυστικό Δείπνο, όπου ο Χριστός λίγο πριν τη σύλληψη και τη Σταύρωσή Του έπλυνε τα πόδια των μαθητών Του και έφαγε για τελευταία φορά μαζί τους. Σ' αυτόν τον Μυστικό Δείπνο ο Χριστός πρόσφερε στους μαθητές Του και τον κόσμο ολόκληρο το κορυφαίο Μυστήριο της Εκκλησίας, τη Θεία Ευχαριστία, με τον άρτο και τον οίνο, που μεταβάλλονται σε Σώμα και Αίμα Του. Μέσα στην ίδια βραδιά τα γεγονότα εξελίσσονται πολύ γρήγορα. Ο Ιησούς προδίδεται από τον μαθητή του Ιούδα και Σταυρώνεται.

Ο Χριστός πάνω στον Σταυρό λέει τα τελευταία λόγια στον αγαπημένο Του μαθητή Ιωάννη και στη μητέρα του την Παναγία. Με τη λέξη «Τετέλεσται» παρέδωσε το Πνεύμα, γέρνοντας το κεφάλι στο πλάι και τότε η γη ταραχτηκε, ο ουρανός σκοτείνιασε, τα σύμπαντα συγκλονίστηκαν και «το καταπέτασμα του Ναού σχίστηκε στα δύο».

Έθιμο - Κόκκινα αυγά

Κάθε Μεγάλη Πέμπτη βάφουμε κόκκινα τ' αυγά. Τα κόκκινα αυγά αποτελούν σύμβολο, όπως και οι λαμπάδες, οι καμπάνες και το αρνί, για την Εορτή του Πάσχα.

Τα κόκκινα αυγά συμβολίζουν τη χαρά για την Ανάσταση του Χριστού. Το αυγό είναι το σύμβολο της ζωής. Όπως το πουλάκι που σπάζει το τσόφλι του αυγού και βγαίνει έξω, έτσι από τον Τάφο ξεπήδησε η ζωή. Με το τσουγκρισμα των αυγών συμβολίζεται η νέα ζωή που φέρνει η **Ανάσταση**. Το κόκκινο χρώμα συμβολίζει το αίμα που είναι το πρώτιστο στοιχείο της ζωής και της υγείας.

Μεγάλη Παρασκευή

Είναι η ημέρα του Επιταφίου. Ο ιερέας κατεβάζει το Σώμα του Χριστού από τον Σταυρό -αυτό λέγεται Αποκαθήλωση- και το τοποθετεί στον ξύλινο Επιτάφιο του Ναού. Ταυτόχρονα στολίζουν με λουλούδια τον Επιτάφιο. Οι Χριστιανοί ψάλλουν τα Εγκώμια: "Ερραναν τον Τάφο...", «Αι Γενεαί πάσαι» και το «Η Ζωή εν Τάφω». Στη συνέχεια, αργά το βράδυ, κάνουν την Περιφορά του Επιταφίου, δηλαδή όλοι οι πιστοί περπατούν και ψέλνουν αποσπάσματα από τα Εγκώμια σηκώνοντας στα χέρια τον Επιτάφιο του δικού τους Ναού.

Η Μεγάλη Παρασκευή είναι μια ημέρα θλίψης και περισυλλογής για όλους τους Χριστιανούς. Δεν μαγειρεύουν, τρώνε πρόχειρα, απλά, ξηρούς καρπούς, ψωμί, φρούτα και δεν κάνουν καμία δουλειά στο σπίτι. Όλοι πενθούν γιατί είναι λυπημένοι για τον Σταυρωμένο μας Χριστό.

Μεγάλο Σάββατο

Το Μεγάλο Σάββατο είναι η τελευταία μέρα πριν από το Πάσχα. Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου γίνεται Λειτουργία στην Εκκλησία που λέγεται η "Πρώτη Ανάσταση". Ο παπάς σκορπίζει φύλλα δάφνης και ψέλνει τον ύμνο "Ανάστα ο Θεός" που σημαίνει: "Αναστήθηκε ο Κύριος". Όλοι εύχονται "Καλή Ανάσταση".

Γίνονται όλες οι τελικές προετοιμασίες σε κάθε οικογένεια, φτιάχνονται τσουρέκια, ζυμώνεται η κουλούρα της Λαμπρής, τα κουλουράκια κι ετοιμάζονται οι λαμπάδες. Πολλοί αγοράζουν το πασχαλινό αρνί για το οικογενειακό τραπέζι του Πάσχα που συνήθως το ψήνουν στη σούβλα στην αυλή την Κυριακή του Πάσχα.

Το Μεγάλο Σάββατο, πριν τα μεσάνυχτα, όλοι οι Χριστιανοί μαζεύονται στην Εκκλησία για την Ακολουθία της Ανάστασης. Ο ιερέας ανάβει από το καντήλι της Αγίας Τράπεζας μια μεγάλη άσπρη λαμπάδα και λέγοντας «Δεύτε λάβετε φως» καλεί τον κόσμο να πάρει το Άγιο Φως. Όλοι ανάβουν τις λαμπάδες τους και ψάλλουν μαζί. Στις δώδεκα ακριβώς τα μεσάνυχτα ο παπάς διαβάζοντας το Ευαγγέλιο λέει το «Χριστός Ανέστη».

Το πανηγύρι της Αναστάσεως αρχίζει με το φιλί της Αγάπης. Τη νύχτα της Ανάστασης ο Χριστός άνοιξε για μας τις πύλες του Παραδείσου, για να μετέχουμε στη χαρά της Βασιλείας Του. Για τους απανταχού Έλληνες, η ώρα αυτή είναι πολύ συγκινητική. Οι καμπάνες χτυπούν δυνατά και χαρούμενα. Τα μπομπάκια, οι κροτίδες, οι ρουκέτες και τα βεγγαλικά ενισχύουν αυτή την χαρούμενη ατμόσφαιρα, ενώ όλοι οι πιστοί ψέλνουν: «Χριστός ανέστη εκ νεκρών, θανάτῳ θάνατον πατήσας, καί τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἡμεῖς».

Μετά τη Θεία Λειτουργία οι πιστοί επιστρέφουν στα σπίτια τους μεταφέροντας το Άγιο Φως. Ως έθιμο έχουν οι Έλληνες να κάνουν έναν Σταυρό στο πάνω μέρος της εξώπορτας με το φως της λαμπάδας για να αγιάσουν το σπίτι τους. Συνήθως η οικογένεια τρώει την πασχαλινή σούπα, την «μαγειρίτσα» και τσουγκρίζουν τα κόκκινα αυγά.

Ἡ ἀνάστασις**Αναστάσιμη Προσευχή**

Χριστός Ανέστη εκ νεκρών,
θανάτῳ θάνατον πατήσας
και τοις εν τοις μνήμασι,
ζωὴν χαρισάμενος.

Christos Anesti ek nekron
thanáto thánaton patisas
ke tis en tis mnimasi
Zoi harisamenos.

Ανάστασιν Χριστού θεασάμενοι,
προσκυνήσωμεν Ἅγιον, Κύριον, Ἰησοῦν
τον μόνον αναμάρτητον.
Τον Σταυρόν Σου Χριστέ προσκυνούμεν
και την Αγίαν σου Ανάστασιν
υμνούμεν και δοξάζομεν.
Συ γαρ ει ο Θεός ημών,

Εκτός Σου άλλον ουκ οίδαμεν,
το όνομά Σου ονομάζομεν.
Δεύτε, πάντες οι πιστοί, προσκυνήσωμε
Την του Χριστού Αγίαν Ανάστασιν.
Ιδού γαρ ήλθε δια του Σταυρού
χαρά εν όλω τω κόσμω.
Δια παντός ευλογούντες τον Κύριον,
Υμνούμεν την Ανάστασιν Αυτού.
Σταυρόν γαρ υπομείνας δι' ημάς,
θανάτω, θάνατον ώλεσεν.

**Αναστάς ο Ιησούς από του τάφου
καθώς προείπεν,
έδωκε ημίν την αιώνιον ζωήν και το
μέγα έλεος.**

Anastasin Christou theasameni
proskinisomen Agion, Kirion, Iisoun
Ton monon anamartiton.
Ton Stavron sou Christe proskinoumen
ke tin Agian sou Anastasin
Imnoumen ke doxazomen.
Si gar I o Theos imon.

Ektos sou allon uk idamen,
To onoma su onomazomen.
Defte pantes I pisti proskinisomen
Tin tu Christu agia Anastasin.
Idu gar ilthe dia tu Stauvru
Chara en olo to kosmo.
Dia pantos evlogoumen ton Kirion,
Imnumen tin Anastasin Aftu.
Stavron gar ipominas di' imas,
Thanato, thanaton olesen.

**Anastas o Iisus apo tu tafu kathos
proipen,
edoke imin tin eonion zoin ke to
mega eleos.**

Κυριακή του Πάσχα

Η Κυριακή του Πάσχα ή Μεγάλη Κυριακή,
είναι για τους Ορθόδοξους Έλληνες η
μεγαλύτερη Γιορτή του χρόνου. Σε κάθε
οικογένεια χαίρονται και κάνουν
γλέντι στο σπίτι τους με πλούσιο
πασχαλινό τραπέζι με ψητό αρνί, κόκκινα
αυγά, τσουρέκια, κουλούρια
και κόκκινο κρασί. Τσουγκρίζουν τα αυγά
λέγοντας «Χριστός Ανέστη» ο ένας και
απαντάει «Αληθώς Ανέστη» ο άλλος.
Οι άνθρωποι τραγουδούν και χορεύουν:

«Ήρθε πάλι Πασχαλιά,
ήρθαν τα λουλούδια.
Πράσινα η γη φορεί
και ανθίζει το κλαρί
και παντού χαράς χοροί
και χαράς τραγούδια».

Ανάληψη

Σαράντα ημέρες μετά το μεγάλο γεγονός της Αναστάσεως του Δασκάλου τους,
οι μαθητές Του συγκεντρωμένοι μοιράζονταν τις σκέψεις τους, όπως καθημερινά
συνήθιζαν, δοξάζοντας το όνομά Του. Ξαφνικά ανάμεσά τους εμφανίστηκε ο
Αναστημένος Ιησούς λέγοντάς τους «Ειρήνη σ' εσάς». Η έκπληξη και η ταραχή τους
ήταν μεγάλη και νόμιζαν ότι έβλεπαν κάποιο πνεύμα. Ο Χριστός τούς καθησύχασε
δείχνοντάς τους τα σημάδια από τα καρφιά στα χέρια και στα πόδια Του, και
ζητώντας τους να Τον ψηλαφήσουν. Για να πιστέψουν περισσότερο, τους ζήτησε να
του δώσουν να φάει, ώστε να τους δείξει ότι είναι ζωντανός, με σάρκα και οστά. Και
ο Αναστημένος Ιησούς τούς είπε: «Το Πνεύμα το Άγιο θα είναι πάντα μαζί σας, να
σας φωτίζει, να σας ενισχύει και να σας βοηθάει στο αποστολικό σας έργο».

Πεντικοβτή

Πενήντα ημέρες μετά την Ανάσταση του Ιησού Χριστού οι μαθητές Του ήταν συγκεντρωμένοι σε ένα σπίτι και περίμεναν αυτό που τους είχε υποσχεθεί πριν από την Ανάληψή Του ο Δάσκαλός τους: να τους στείλει τον Παράκλητο (δηλαδή το Άγιο Πνεύμα). Ξαφνικά ένα δυνατό βουητό ακούστηκε και πύρινες γλώσσες κατέβηκαν από τον ουρανό και στάθηκαν στα κεφάλια των μαθητών μεταδίδοντάς τους το Πνεύμα το Άγιο. Οι μαθητές άρχισαν να μιλούν όλες τις γλώσσες των ανθρώπων και όλοι θαύμασαν το γεγονός αυτό. Η Πεντηκοστή είναι η γενέθλια ημέρα της Εκκλησίας, γιατί εκείνη την ημέρα πίστεψαν και βαπτίστηκαν οι πρώτοι Χριστιανοί.

"Πάσχα του καλοκαιριού" - Δεκαπενταύγουστος

Το καλοκαίρι, μια μεγάλη ξεχωριστή Γιορτή της Παναγίας είναι ο Δεκαπενταύγουστος. Την ημέρα αυτή θυμόμαστε και τιμούμε την Κοίμηση της Θεοτόκου.

Από 1η μέχρι 14 Αυγούστου στις Εκκλησίες κάθε απόγευμα γίνεται η Παράκληση στην Παναγία, και οι πιστοί προσέρχονται και προσεύχονται με κατανύξη, ενώ νηστεύουν όλο αυτό το διάστημα.

Στην Ελλάδα, η Κοίμηση της Θεοτόκου εορτάζεται με ιδιαίτερη λαμπρότητα. Η Εκκλησία φύλαξε τους ωραιότερους ύμνους που μπορεί να προσφέρει η Ελληνική Γλώσσα για την Παναγία. Είναι το αιώνιο πρότυπο για κάθε Χριστιανό.

Σε πολλά νησιά του Αιγαίου (Τήνος, Πάρος, Πάτμος) στολίζουν και περιφέρουν Επιτάφιο προς τιμήν της Παναγίας. Σε πόλεις και χωριά στην Ελλάδα, σε Εκκλησίες αφιερωμένες στην Κοίμηση της Θεοτόκου διοργανώνονται παραδοσιακά πανηγύρια που καταλήγουν σε γλέντι. Ξεχωριστές γιορτές στην Ελλάδα γίνονται στην Παναγία της Τήνου και στην Παναγία Σουμελά στο Βέρμιο Ημαθίας.

Η Κοίμηση της Θεοτόκου δεν είναι ένα πένθιμο γεγονός για τον Ελληνικό λαό, επειδή η Παναγία «μετέστη προς την ζώνην» δίπλα στον Θεάνθρωπο Ιησού Χριστό.

Σημειώνω *λέξεις και φράσεις που μου άρεσαν*
για το *Ελληνικό Πάσχα*

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

Αγγελική Μαστρομιχαλάκη

Η Αγγελική Μαστρομιχαλάκη γεννήθηκε στη Χίο και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε Παιδαγωγικά, Ψυχολογία, Φιλοσοφία. Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος Φιλοσοφίας από το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Εργάστηκε στην εκπαίδευση (από το 1985-2021) και θήτευσε επί δεκαετία ως διευθύντρια σε Δημοτικό σχολείο στην Ελλάδα. Από το 2021 είναι ακαδημαϊκή διευθύντρια στην πλατφόρμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας www.ellinoroula.com.

Ως συγγραφέας είναι ενεργό μέλος του Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, που αποτελεί το ελληνικό τμήμα της IBBY (International Board on Books for Young people) και της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς.

Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα και Διεθνή Συνέδρια που αφορούν θέματα Παιδείας - Διδακτικής και Πράξης στη Σχολική Τάξη, Φιλαναγνωσία, και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την προώθηση του παιδικού βιβλίου στην εκπαίδευση.

Καινοτόμες Δράσεις στο Σχολείο, νέες μορφές διδασκαλίας, λογοτεχνία και παιδικό βιβλίο.

Έχει ενταχθεί στο Μητρώο Επιμορφωτών του προγράμματος «Καινοτόμες Δράσεις ενίσχυσης της Φιλαναγνωσίας των μαθητών» και έχει αναλάβει επιμορφωτικό έργο σε ημερίδες επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την προώθηση του παιδικού βιβλίου στην εκπαίδευση.

Έχει εκδώσει 12 βιβλία για παιδιά, λογοτεχνικά, γνώσεων και σχολικά για το Δημοτικό σχολείο. Επιπλέον, έχει συμμετάσχει σε 16 συλλογικούς τόμους με κείμενα λογοτεχνικά και επιστημονικά. Γράφει άρθρα και κεφάλαια σε βιβλία με θέματα: το Παιδί, την Οικογένεια και την Εκπαίδευση, από το 1993 μέχρι σήμερα.

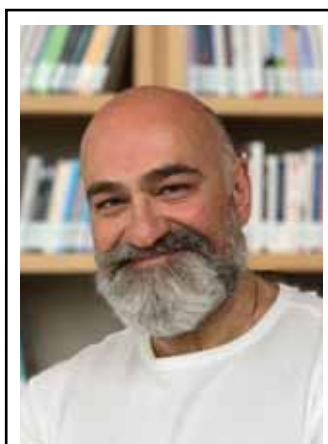
Συναντάει συχνά τους αναγνώστες της σε σχολεία, σε ενορίες και σε φεστιβάλ βιβλίου σε όλη την Ελλάδα, στην Κύπρο και την Ευρώπη.

Αρθρογραφεί στον έντυπο Τύπο με τη στήλη ΒΙΒΛΙΟΤΑΞΙΔΙΑ στον χώρο της παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας.

Είναι ενεργό μέλος από το 2008 της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Υπήρξε ραδιοφωνικός παραγωγός στον Ραδιοφωνικό σταθμό της Πειραιϊκής Εκκλησίας 91,2 fm (1993-2003/ 2021).

Διατηρεί την ιστοσελίδα www.happywriters.org.

Παντελής Ζούρας

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και μεγάλωσε στην Αθήνα όπου και ζει. Σπούδασε Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Βυζαντινή μουσική στη σχολή «Ο Άγιος Ανδρέας» της ιεράς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης.

Αγάπησε ιδιαίτερα την παιδική λογοτεχνία και τον ελεύθερο χρόνο του γράφει βιβλία για παιδιά. Εργάζεται ως θεολόγος καθηγητής στη Λεόντειο Σχολή Νέας Σμύρνης.

Η αγάπη του για την εκπαίδευση τον παρακίνησε να συμμετάσχει στη συγγραφή των βιβλίων των Θρησκευτικών για τα παιδιά της τρίτης και τετάρτης δημοτικού, που διδάσκονταν στα σχολεία από το 2006 μέχρι το 2017.

Έχει τιμηθεί για τη συγγραφική του δράση μεταξύ άλλων από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και την Ελληνική Εταιρεία Χριστιανικών Γραμμάτων. Έχει συνεργαστεί

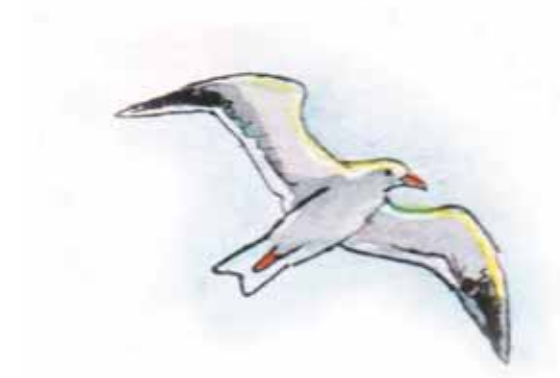
ως εθελοντής και μέλος της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής UNICEF με πολλούς φορείς σε θέματα κοινωνικής ευαισθητοποίησης και προώθησης των δικαιωμάτων των παιδιών.

Έχει γράψει βιβλία για παιδιά και εφήβους, έχει συμμετάσχει σε συλλογικούς τόμους και έχει ασχοληθεί με Θεολογικές και Λογοτεχνικές επιμέλειες βιβλίων.

Υπήρξε ραδιοφωνικός παραγωγός στον Ραδιοφωνικό σταθμό της Πειραιϊκής Εκκλησίας 91,2 fm για πολλά χρόνια.

Είναι ενεργό μέλος του σωματείου PEN GREECE παράρτημα Ελλάδος του PEN INTERNATIONAL.

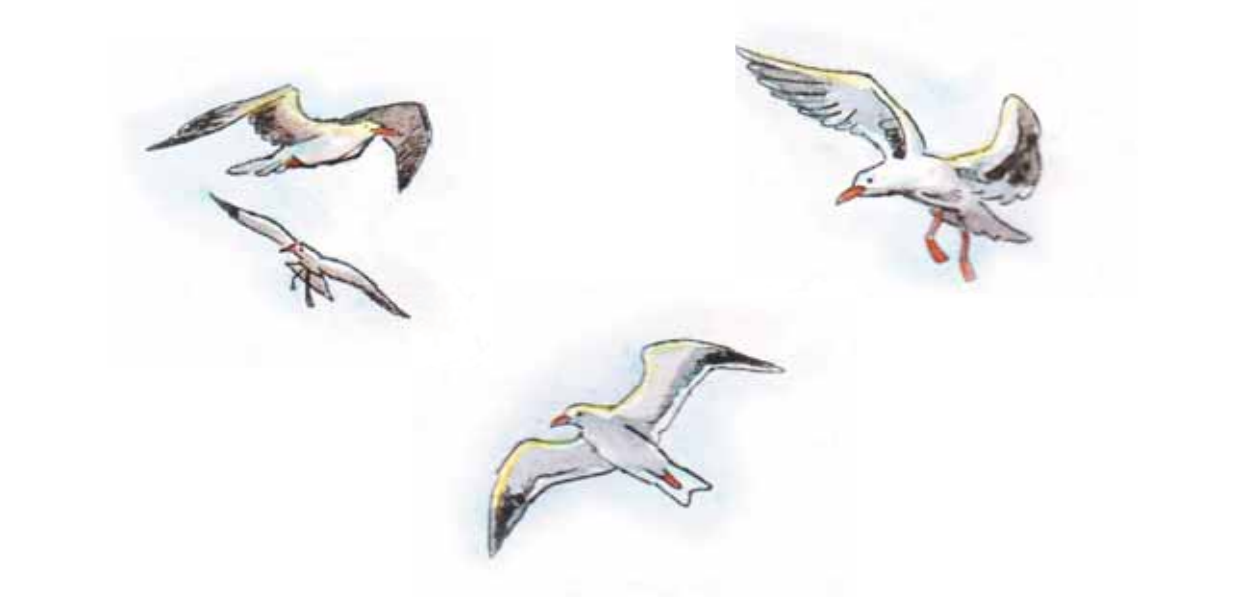
Διατηρεί την ιστοσελίδα www.happywriters.org.

Σπύρος Ζαχαρόπουλος

Γεννήθηκε τον τρελό Μάη του 1968 και είχα την μεγάλη τύχη να είμαι γιος ενός πολύ καλού ζωγράφου. Ο πατέρας μου φιλοδοξούσε να γίνω ζωγράφος κι εγώ δεν είχα καμία αντίρρηση. Άλλωστε ζωγράφιζα από το πρωί ως το βράδυ, πολλές φορές με την καθοδήγησή του.

Η πρώτη μου δουλειά ήταν στο ατελιέ ενός λιθογραφείου. Εκεί ζητούσαν ένα παιδί που να πιάνει το χέρι του για όποια δουλειά χρειαζόταν ζωγάφο. Μέσα στο ατελιέ έμαθα να ζωγραφίζω υπό την πίεση του χρόνου αλλά και την απαίτηση του πελάτη. Στον ίδιο χώρο γνώρισα όλη την διαδρομή που θέλει μια εικόνα για να ενταχθεί σε ένα βιβλίο. Έχω κάνει ατομικές εκθέσεις, τοιχογραφίες, πορτρέτα και άλλα. Εκείνο που ίσως με γοητεύει πιο πολύ είναι να διαβάζω ένα κείμενο και να του δίνω οπτική μορφή μέσα από τις εικόνες.

Βιβλιογραφία

Αβδελά Ε., Ιστορία και Σχολείο | εκδ. Νήσος, Αθήνα 1998.

Αντωνιάδη Λ., Η διδακτική της Ιστορίας | εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1995.

Βοκοτόπουλος Π., Ελληνική Τέχνη: Βυζαντινές εικόνες | Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1995.

Γαβριηλίδου Ζ. – Μπτσιάκη Μ. | Curriculum for Teaching Greek as a Heritage

Language. A Framework for Teachers | Greek Orthodox Archdiocese of America, 2022.

«Γλωσσόπολις» - Έκθεση. Βιβλιοθήκη της Βουλής. (<https://library.parliament.gr>).

Δευτερέος Α., Το ψωμί στα έθιμα των Ελλήνων | εκδ. Legato, 2000.

Ελύτης Ο., Εν Λευκώ | Ίκαρος, 2015.

Εύζωνες Προεδρική Φρουρά | εκδ. Μίλπος.

Ζούρας Π., Ο θησαυρός του Γέροντα | εκδ. NAMA, 2022.

Ιερομονάχου Γρηγορίου, Η Θεία Λειτουργία | Εκδ. Ιερών Κουτλουμουσιανό Κελλίων Αγ. Ιωάννου Θεολόγου.

Ιστορία Ελληνικού Έθνους | εκδ. Εκδοτική Αθηνών, τόμοι Α' - ΙΕ', Αθήνα 1980.

Καζαντζάκης Ν., Ταξιδεύοντας | εκδ. Καζαντζάκης, Αθήνα 1969.

Καϊμη Τζ., Ελληνικά τοπία | εκδ. Γαβριηλίδης, Αθήνα 1993.

Καλτσά Ν., Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Τα Γλυπτά | εκδ. Καπόν, Αθήνα 2001.

Κανελλόπουλος Π., Ιστορία της αρχαίας Ελλάδος | εκδ. Παλλελή, Αθήνα 1982.

Κόντογλου Φώτης, Το Αϊβαλί, η πατρίδα μου | εκδ. Παπαδημητρίου, Αθήνα, 1994.

Κυριακίδης Στ., Ελληνική Λαογραφία, Μέρος Α ΄Μνημεία του Λόγου | Αθήνα 1965.

Λάγκερλεφ Σέλμα, Το θαυμαστό ταξίδι του Νίλς Χόλγκερσον | εκδ. Άγκυρα, Αθήνα 1989.

Λουκάτου Σ. Δ. Εισαγωγική στην Ελληνική Λαογραφία | εκδ. Μορφωτικό ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1978.

Λουκάτος Δ., Τα καλοκαιρινά | εκδ. Φιλιππότη, Αθήνα, 1992.

Μάργαρης Ν.Σ., Πατριδογνωσία | εκδ. Φιλιππότη, Αθήνα, 1992.

Μαστρομιχαλάκη Α. - Ζούρας Π., Δυο Φορές το '21|εκδ. Φιλιππότη, Αθήνα, 1992. Εν Πλω, Αθήνα 2020.

Mastromichalaki A. - Zouras P., Greek Revolution. | En Plo Editions, 2021

Μαστρομιχαλάκη Α., Πάσχα Ελληνικό | εκδ. Νάμα, Αθήνα 2020.

Μαστρομιχαλάκη Α., Η Παναγία ταξιδεύει με τα παιδιά | εκδ. Εν Πλω, Αθήνα 2022

Ματσαγγούρας Η., Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση | εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2012

Μάτσας Ν., Ελληνικός Λαϊκός Πολιτισμός. Το δισάκι του ασκητή | εκδ. Εστία, 1932.

Μέγα Γ., Ελληνικές Γιορτές και Έθιμα της Λαϊκής Λατρείας | εκδ. Εστία, Αθήνα 2012.

Μερλιέ Μ., Η μουσική λαογραφία στην Ελλάδα | εκδ. Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο, Αθήνα.

Μυριβήλης Στρατής, Απ' την Ελλάδα | εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1956.

Παναγόπουλος Ε., Ελληνικές Ρίζες του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών | Αθήνα.

Παπανούτσος Ε., Παιδεία το μεγάλο μας πρόβλημα | εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1976.

Παπαρηγόπουλος Κ., Ιστορία του Ελληνικού Έθνους | εκδ. National Geographic, Αθήνα 2010.

Πολίτη Ν., Παραδόσεις | εκδ. Γράμματα, Αθήνα 2012.

Ράνσιμαν Σ., Βυζαντινός Πολιτισμός | εκδ. Ερμείας, Αθήνα 1978.

Σεφέρης Γ., Μέρες | εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 1996.

Τασσοπούλου Κ., Το πιάτο | εκδ. Υδροπλάνο, Αθήνα 2022.

Τζόκα Σπ., Διδακτικές στρατηγικές στο μάθημα της Ιστορίας | εκδ. Σαββάλα, Αθήνα 2002.

Τσοτάκου - Καρβέλη Αικ., Λαογραφικό Ημερολόγιο: οι 12 μήνες και τα έθιμά τους | εκδ. Πατάκη, 1995.

Φακίνου Ευγενία, Ελληνικό Πανόραμα | εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1995.

Printable 1

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις που είναι στην παρένθεση (Ακρόπολης, Παρθενώνας, Καρυάτιδες, Πλάκα, σημαία).

- Η Ελληνική _____ έχει χρώμα άσπρο και μπλε.
- Στην Αθήνα λειτουργεί το Νέο Μουσείο της _____.
- Πάνω στην Ακρόπολη βρίσκεται ο _____.
- Γνωστή παραδοσιακή περιοχή στην Αθήνα είναι η _____.
- Γνωστές σε όλο τον κόσμο είναι οι _____.

2. Κυκλώνω τα φωνήεντα στις παρακάτω λέξεις:

ΕΛΛΑΔΑ - ΘΑΛΑΣΣΑ - ΟΥΡΑΝΟΣ - ΝΗΣΙΑ - ΗΡΩΕΣ - ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ - ΦΙΛΟΤΙΜΟ.

3. Κυκλώνω τα σύμφωνα στις παρακάτω λέξεις:

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ - ΗΠΕΙΡΟΣ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ - ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ - ΚΡΗΤΗ - ΑΙΓΑΙΟ - ΙΟΝΙΟ.

4. Χρωματίζω τα κουτάκια με τα πολλαπλάσια του 5 και ανακαλύπτω ποια λέξη κρύβεται.

73	58	36	91	4	78	18	98	26	76	97	41	6	1	59	7	12	82	92	49	54	11	23	86	14	99	39
11	5	25	70	55	91	62	5	42	85	10	90	55	25	64	95	20	5	85	30	16	75	20	15	55	80	2
69	80	49	8	63	85	49	90	53	11	79	22	73	40	88	15	81	44	16	78	71	95	77	54	62	31	74
4	65	13	22	79	45	21	35	83	45	28	86	5	17	3	45	13	85	38	94	46	64	40	83	29	45	58
82	30	15	75	35	57	72	20	91	57	66	95	21	68	16	60	35	10	65	19	88	91	22	30	1	84	54
79	95	99	67	2	89	27	15	33	49	75	78	47	32	52	80	26	13	76	31	22	1	5	89	44	72	13
27	45	62	29	94	32	1	70	17	80	67	61	8	94	37	25	66	56	92	61	92	85	34	18	81	77	82
33	10	59	82	77	68	34	65	84	45	10	50	20	75	51	50	85	75	55	15	3	45	90	65	35	15	48
54	22	81	6	48	27	52	98	72	9	36	24	56	82	4	19	92	43	38	7	63	33	21	79	86	92	67

Printable 2

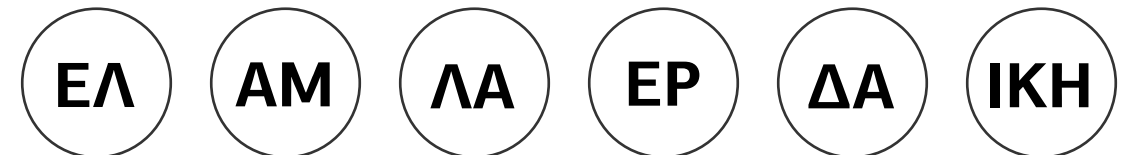
1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις που είναι στην παρένθεση (ψάρια, ήλιος, καράβι, Αμερική, Άγαλμα της Ελευθερίας).

- Το _____ έφτασε στο λιμάνι..
- Ο _____ ανατέλλει στον ουρανό.
- Οι ταξιδιώτες έφτασαν στην _____.
- Τα παιδιά είδαν τα _____ στα πανέρια μέσα στις βάρκες.
- Πρώτα μπροστά τους είδαν το _____.

2. Κυκλώνω το σωστό.

- Οι Έλληνες έφυγαν από την Ελλάδα / από την Ασία.
- Το ταξίδι ήταν μακρινό / ήταν γρήγορο.
- Έφυγαν με χαρά από την χώρα τους / Έφυγαν με λύπη από την χώρα τους.
- Δούλεψαν πολύ σκληρά στη νέα πατρίδα / Δεν δούλεψαν στη νέα πατρίδα.
- Έφτιαξαν Ελληνικές κοινότητες / Δεν έφτιαξαν δικές τους κοινότητες.
- Δημιούργησαν σχολεία και Εκκλησίες / Δημιούργησαν μαγαζιά.

3. Χρωματίζω με μπλε χρώμα κάθε κύκλο που έχει γράμματα που φτιάχνουν την λέξη ΕΛΛΑΔΑ και με κόκκινο χρώμα κάθε κύκλο που έχει γράμματα που φτιάχνουν την λέξη ΑΜΕΡΙΚΗ.

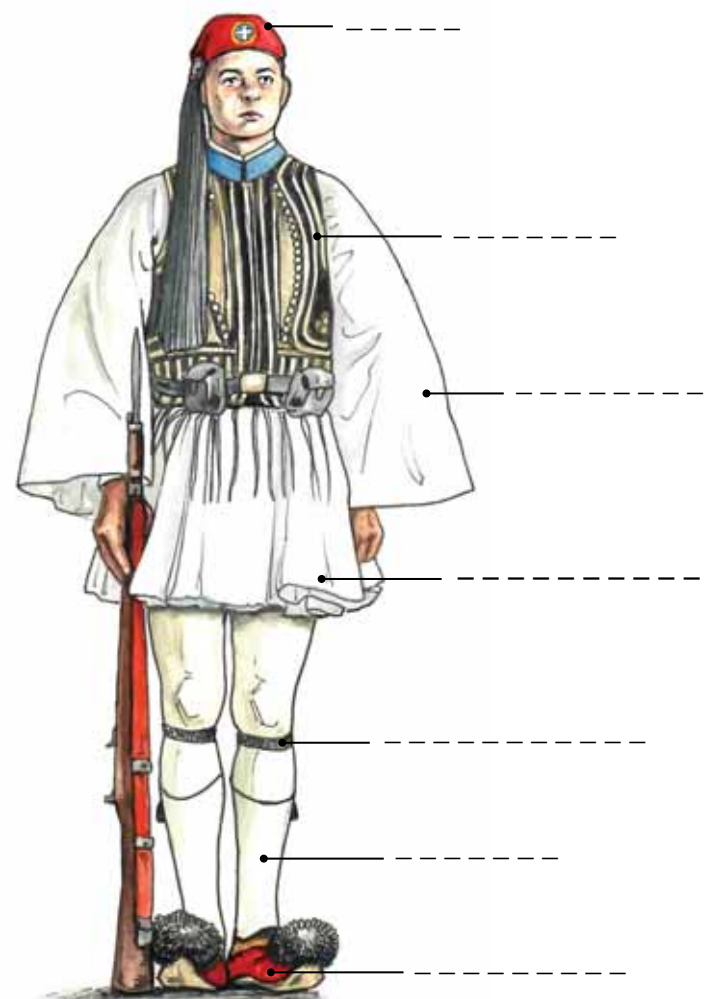

Printable 2

1. Ζωγραφίζω το δικό μου αγαπημένο μέρος στην Αμερική.

Printable 3

1. Γράφω ποια είναι τα μέρη της στολής του Εύζωνα. Γράφω τη σωστή λέξη δίπλα.

καλτσοδέτα

τσαρούχια

πουκάμισο

φάριο

φουστανέλα

κάλτσες

φέρμελη

2. Κυκλώνω όλα τα φωνήεντα στις παρακάτω λέξεις (α, ε, η, ι, υ, ο, ω).

ΦΟΥΣΤΑΝΕΛΑ - ΤΣΑΡΟΥΧΙ - ΦΕΡΜΕΛΗ - ΤΣΟΛΙΑΣ - ΦΟΥΝΤΑ - ΣΗΜΑΙΑ.

Printable 3

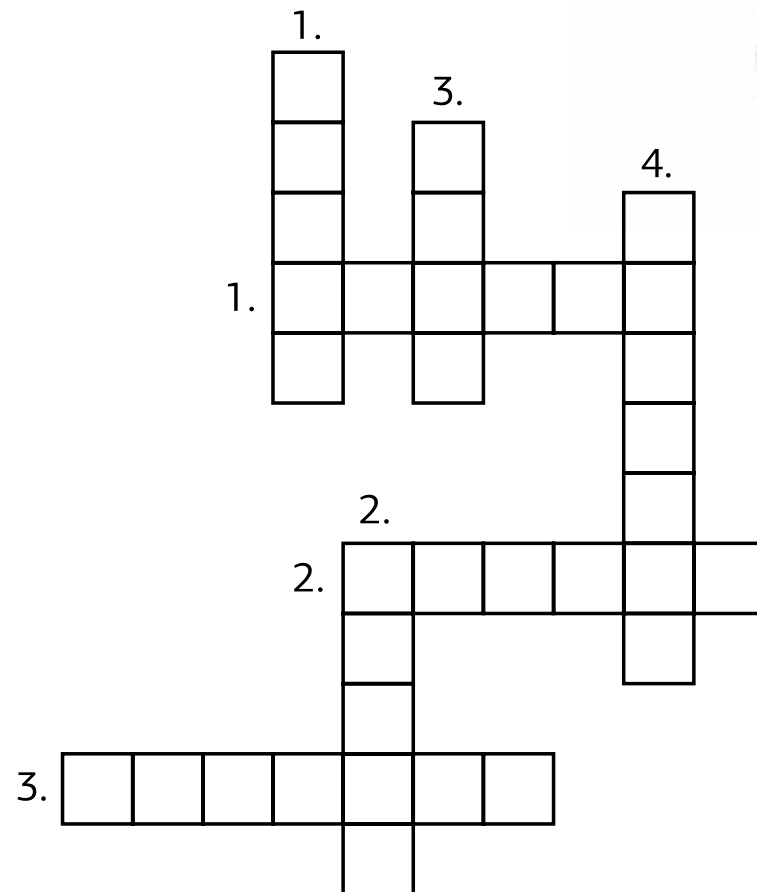
1. Σταυρόλεξο:

Οριζόντια:

1. Η χώρα μας
2. Το τσαρούχι του Εύζωνα έχει μαύρη
3. Για εκεί έφυγαν πολλοί Έλληνες.

Κάθετα:

1. Τόσες είναι οι ρίγες της Ελληνικής σημαίας
2. Το φοράει ο Εύζωνας στο κεφάλι.
3. Χρώμα από την Ελληνική σημαία.
4. Ελευθερία ή

Printable 4

1. Συμπληρώνω και γράφω τα 7 Μυστήρια της Εκκλησίας.

2. Αντιστοικίζω τις ΓΙΟΡΤΕΣ με τις σωστές ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ •	• 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΚΟΙΜΗΣΗ ΘΕΟΤΟΚΟΥ •	• 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΓΕΝΝΗΣΗ ΧΡΙΣΤΟΥ •	• 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
ΒΑΠΤΙΣΗ ΧΡΙΣΤΟΥ •	• 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΕΟΡΤΗ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ •	• 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

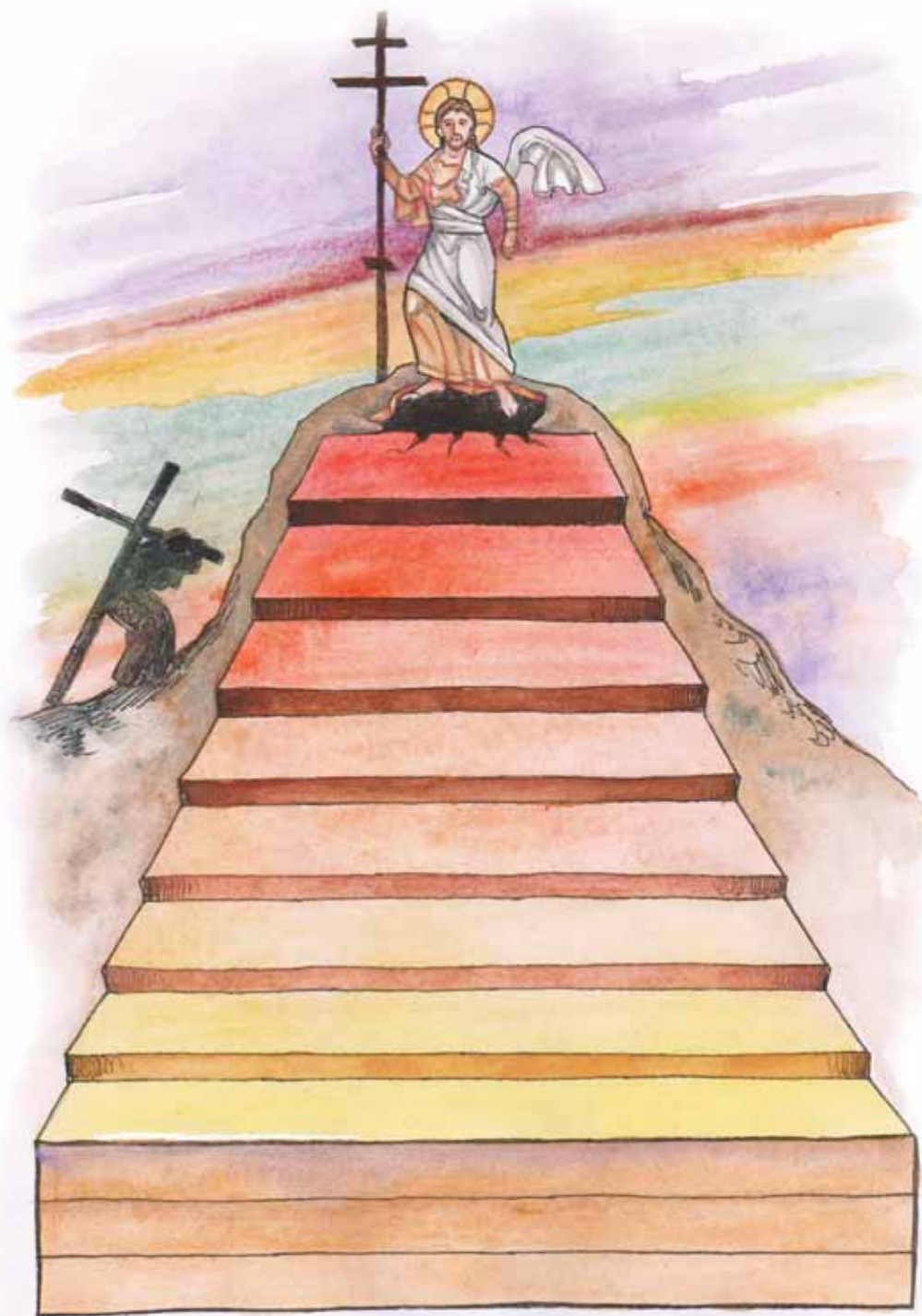
3. Κρυπτόλεξο:

Κυκλώνω 3 ΔΕΣΠΟΤΙΚΕΣ και 3 ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΕΣ Γιορτές.

Μεταμόρφωση - Ανάσταση - Βάπτισμα - Γέννηση - Ευαγγελισμός
Εισόδια - Πεντηκοστή - Κοίμηση - Πάσχα - Θεοτόκος

Printable 4

1. Συμπληρώνω τις Κυριακές του Τριωδίου.

Printable 5

1. Ενώνω τις λέξεις όπως ταιριάζουν με τις εικόνες:

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ •

ΓΑΜΟΣ •

ΒΑΠΤΙΣΗ •

ΣΤΕΦΑΝΑ •

ΚΟΥΦΕΤΑ •

ΘΑΝΑΤΟΣ •

Printable 5

1. Υπογραμμίζω τις σωστές λέξεις που ταιριάζουν:

ΓΑΜΟΣ: Αγάπη - Μολύβι - Κουφέτα - Χαρτί - Στέφανα - Στυλό - Βέρες.

ΒΑΦΤΙΣΗ: Νερό - Μήλο - Σταυρός - Αχλάδι - Λάδι - Πορτοκάλι.

ΘΑΝΑΤΟΣ: Ύπνος - Σιτάρι - Λουλούδια - Ύφασμα - Βελόνα - Κόλλυβα

2. Γράφω για μια ωραία Ελληνική γιορτή που έχω ζήσει.

[illegible]

Printable 7

1. Ακροστιχίδα:

1. Ο άρτος που ζυμώνουμε για κάθε εσπερινό.
2. Το σπάμε την Πρωτοχρονιά για καλό.
3. Στις 12 αλλάζει ο χρόνος.
4. Με αυτά λέμε τα κάλαντα.
5. Το είδαν οι Μάγοι και άλλαξαν πορεία.
6. Γιορτάσαμε τη Γέννησή Του.
7. Λέμε αλλιώς το νερό. (ανάστροφα)
8. Βάφτισε τον Χριστό. (με άρθρο)
9. Λέγεται αλλιώς ο καινούργιος χρόνος.
10. Ένα από τα δώρα των Μάγων. (ανάστροφα)
11. Αρχιμηνιά κι

1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								

Printable 7

1. Ενώνω τις λέξεις και τις εικόνες που ταιριάζουν (5 αριστερά και 5 δεξιά)

ΣΤΑΥΡΟΣ •

• ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΛΑΜΠΑΔΑ •

• ΚΟΚΚΙΝΟ

ΑΥΓΟ •

• ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΝΑΣΤΑΣΗ •

• ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ •

• ΔΩΡΟ ΝΟΝΩΝ

Printable 7

2. Αντιστοιχίζω τα δώρα που είναι ίδια. Μόνο δύο (2) είναι ακριβώς ίδια.

3. Το κυνήγι των λέξεων:

- Τα Φώτα πίνουμε τον _____.
- Την Πρωτοχρονιά σπάμε το _____ για να έχουμε όλα τα καλά στο σπιτικό μας όλο το χρόνο.
- Την ημέρα αυτή γιορτάζουμε τη Βάφτιση του Χριστού _____.
- Την Πρωτοχρονιά, ο πρώτος που μπαίνει στο σπίτι μας κάνει το _____.

Printable 8

1. Συμπληρώνω τις λέξεις που λείπουν από την Αναστάσιμη Ευχή.

- Χριστός ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ,
- θανάτω πατήσας
- και τοις εν τοις μνήμασιν, χαρισάμενος.

Λύσεις: (Ανέστη) - (θάνατον) - (ζωήν)

2. Ακροστιχίδα:

1. Χριστός, λέμε μετά την Ανάσταση του Χριστού.
2. Ιησούς Ν..... Βασιλέας Ιουδαίων
3. Άλειψαν με το σώμα του Ιησού (αντίστροφα)
4. Τη Μεγάλη Πέμπτη τιμούμε τη του Χριστού.
5. Αναστήθηκε από τον
6. Το Πάσχα είναι η γιορτή της
7. Έγινε το σύμβολο των Χριστιανών
8. Είναι η μεγαλύτερη γιορτή των Χριστιανών (με άρθρο)

1.	A						
2.	N						
3.	A						
4.	Σ						
5.	T						
6.	A						
7.	Σ						
8.	H						

Λύσεις: 1.Ανέστη 2. Ναζωραίος 3. Μύρα (ΑΡΥΜ) 4. Σταύρωση 5. Τάφο 6. Αγάπης 7. Σταυρός 8. Η Λαμπρή

Printable 9

1. Εικονοϊστορία.... Συμπληρώνω τις λέξεις που λείπουν.

Η Ελλάδα είναι μια μικρή _____ στην Ευρώπη. Βρέχεται από την Μεσόγειο _____. Έχει πολλά νησιά _____ και μεγάλα. Έχει _____ θάλασσα και γαλάζιο _____. Από όλη τη _____ θέλουν να γνωρίσουν την _____. Να επισκεφθούν τον Παρθενώνα και την _____. Να κολυμπήσουν στα γαλάζια νερά. Να κάνουν βόλτες, να _____ στα νησιά. Να φάνε ωραίες _____ και φαγητά.

(υπέροχη, Ελλάδα, χώρα, σαλάτες, ουρανό, Ακρόπολη, γη, μικρά, ταξιδέψουν, θάλασσα).

2. Σταυρόλεξο:

Οριζόντια:

1. Στην χώρα αυτή γεννήθηκε η
2. Κυματίζει περήφανη η γαλανόλευκη
3. Είναι η ... των προγόνων μας.

Καθετα:

1. Στην Ελλάδα κάθε μέρα έχει λαμπερό ...
2. Στην ... κολυμπάμε το καλοκαίρι.
3. Η Ελλάδα έχει πολλά ...

Λάδα έχει πολλά ...

2.

1.

3.

2.

3.

ΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 2. ΣΗΜΑΙΑ 3. ΠΑΤΡΙΔΑ
ΟΣ 2 ΘΑΛΑΣΣΑ 3 ΑΓΑΛΜΑΤΑ

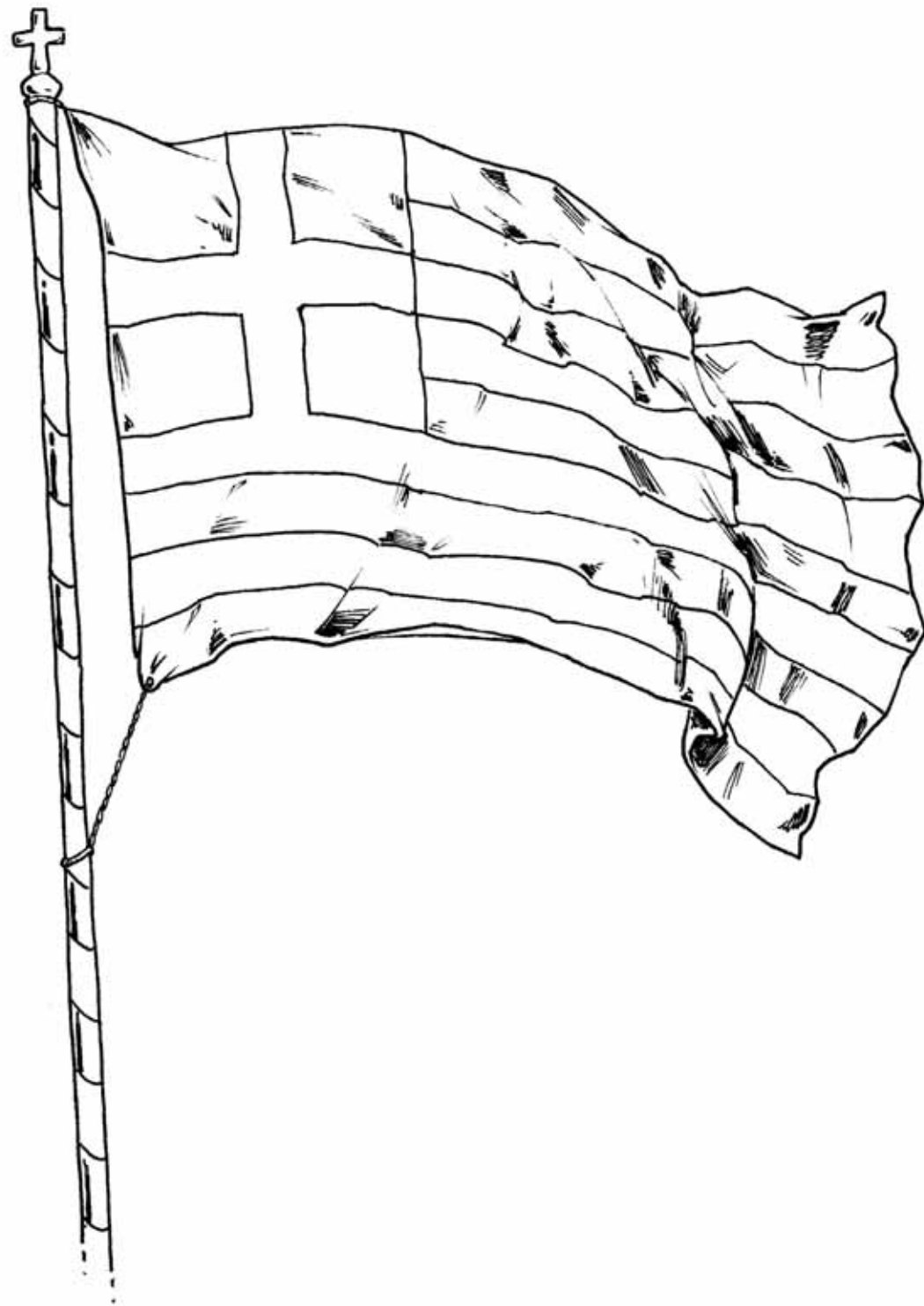
Λύσεις

Οριζόντια: 1. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 2. ΣΗΜΑΙΑ 3. ΠΑΤΡΙΔΑ

Κάθετα: 1. ΗΛΙΟΣ 2. ΘΑΛΑΣΣΑ 3. ΑΓΑΛΜΑΤΑ

Printable 10

1. Χρωματίζω την Ελληνική σημαία. Ξεκινάω με χρώμα μπλε.
2. Γράφω σε κάθε σειρά τη σωστή συλλαβή ώστε να γραφεί με κεφαλαία η φράση "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ"

Printable 10

3. Συμπληρώνω τις συλλαβές που λείπουν από τη φράση:

Ε-ΛΕΥ- __ -ΡΙ- _ Ή __ - ΝΑ - _ _ _

4. Κυκλώνω τα φωνήεντα στην φράση

Ε Λ Ε Υ Θ Ε Ρ Ι Α Ή Θ Α Ν Α Τ Ο Σ

5. Οι Έλληνες το 1821 για να αποκτήσουν την Ελευθερία τους έλεγαν:

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΙΑΣ ΩΡΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΖΩΗ

ΠΑΡΑ ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΚΛΑΒΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΑΚΗ.

Ξαναγράφω τη φράση συμπληρώνοντας τις λέξεις που λείπουν:

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΙΑΣ _ _ _ _ ΕΛΕΥΘΕΡΗ _ _ _

ΠΑΡΑ _ _ _ _ _ ΧΡΟΝΙΑ _ _ _ _ _ ΚΑΙ _ _ _ _ _ .

Γιορτινές Δραστηριότητες

Ελάτε να περάσουμε δημιουργικά τον χρόνο μας παρέα με φίλους ή και μόνοι μας!

Φτιάχνω Σταυρουδάκια με Βάγια - Κυρική των Βαΐων

Το έθιμο επιβάλλει να δίνονται στις Εκκλησίες την Κυριακή των Βαΐων, Σταυροί από φύλλα φοίνικα, προς ανάμνηση των Ωσαννά, που άκουσε ο Χριστός, σε δρόμους σπαρμένους βάγια για την υποδοχή, όπου μετά τις ζητωκραυγές στα Ιεροσόλυμα ακολούθησε... η Σταύρωση.

Χρησιμοποιούμε φύλλα φοίνικα. Καλό είναι να τα έχουμε τοποθετήσει σε ένα πανέρι - ρηχό καλάθι και να έχουμε ρίξει με τα χέρια μας λίγο νερό ώστε να είναι βρεγμένα τα φύλλα φοίνικα.

Τρόπος κατασκευής Σταυρού με βάγια:

1. Χρησιμοποιώ το μέσα μέρος από τα κλαδιά του φοίνικα για να είναι τρυφερά να λυγίζουν.
2. Τοποθετώ σε λεκάνη με νερό για να μην ξεραθούν και μετά την κατασκευή μέχρι να μοιραστούν οι Σταυροί στους Χριστιανούς.
3. Παίρνω ένα φύλλο φοίνικα και το χωρίζω στη μέση.
4. Κρατάω στην άκρη τα δυο φύλλα - αφήνοντας 2 εκατοστά από το καθένα και κλείνω πρώτα το κάθετο και μετά το οριζόντιο κλαδί, έτσι ώστε να μην μπορούν να χωριστούν.
5. Διπλώνω άλλη μια φορά το κάθετο και μετά το οριζόντιο κλαδί, και στη συνέχεια περνάω μέσα από την τρύπα που σχηματίζεται την άκρη από το οριζόντιο.
6. Στη συνέχεια γυρνάω και περνάω την ελεύθερη άκρη μέσα από την κεντρική εσοχή.
7. Τραβάω λίγο και σφίγγει στο κέντρο.
8. Με ένα ψαλιδάκι κόβω την άκρη που ίσως περισσεύει.

Βάφουμε κόκκινα αυγά

Παιδιά, ελάτε να βάψουμε όλοι μαζί κόκκινα αυγά.

Οδηγίες για βαφή:

Σε μια βαθιά κατσαρόλα βάζουμε νερό με ξίδι, και το κόκκινο χρώμα που αγοράσαμε, και το τοποθετούμε σε χαμηλή φωτιά για να σιγοβράσει. Τοποθετούμε με πολλή προσοχή τ' αυγά στην κατσαρόλα, όπου θα σιγοβράσουν για 10 λεπτά της ώρας. Αν θέλουμε να δώσουμε χρώμα και να στολίσουμε τ' αυγά μας, προτού τα βάλουμε μέσα στην κατσαρόλα που βράζει το κόκκινο χρώμα, κάνουμε το εξής: Μαζεύουμε μαργαρίτες με τα φυλλαράκια τους. Ακουμπάμε τη μαργαρίτα πάνω στην επιφάνεια του αυγού και την τυλίγουμε σφιχτά μ' ένα κομμάτι από τούλι ή από καλσόν, και δένουμε κόμπους δεξιά κι αριστερά. Αφού βάλουμε το δεμένο αυγό στην κατσαρόλα για 10 λεπτά, το βγάζουμε, το αφήνουμε να κρυώσει και το λύνουμε. Τότε θα δούμε ότι η μαργαρίτα έχει αποτυπωθεί πάνω στο αυγό. Αφού βράσουν τ' αυγά, που καλύτερα να έχουν αρχικά λευκό χρώμα και όχι φαιό, τα σκουπίζουμε μ' ένα πανάκι βουτηγμένο σε λάδι για να γυαλίσουν.

Κατασκευή με ζυμάρι - Η κυρα-Σαρακοστή

Υλικά:

- ½ κιλό αλεύρι,
- ½ φλιτζάνι νερό,
- 1 κουταλιά της σούπας αλάτι

Εκτέλεση:

Σ' ένα βαθύ μπολ ζυμώνουμε το αλεύρι με το νερό και το αλάτι, προσθέτοντας όσο νερό χρειαστεί, μέχρι να γίνει η ζύμη εύπλαστη.

Βάζουμε λίγο λάδι σ' ένα μεγάλο ταψί.

Παίρνουμε το ζυμάρι και πλάθουμε την κυρα-Σαρακοστή.

Μ' ένα μαχαίρι χαράζουμε τα χαρακτηριστικά του προσώπου, τα χέρια και κόβουμε τα ποδαράκια.

Ζεσταίνουμε τον φούρνο στους 200° C και ψήνουμε την κυρα-Σαρακοστή για 40-60 λεπτά.

Πρέπει το ζυμάρι μας να ξεροψηθεί και να γίνει σκληρό.

Πασχαλινές παραδοσιακές συνταγές

Ώρα να γίνουμε μικροί ζαχαροπλάστες και να μεγαλουργήσουμε! Πάσχα χωρίς κουλουράκια και τσουρέκι γίνεται; Δεν γίνεται!

Πασχαλινές κουλούρες

Φτιάξε με ζυμάρι τη δική σου χειροποίητη διακοσμητική κουλούρα. Θα χρειαστείς αλεύρι, αλάτι και νερό, όπως και στην κυρα-Σαρακοστή. Ζυμώνεις σε μια βαθιά λεκάνη τα υλικά, βάζοντας ποσότητα ανάλογη με τις κουλούρες που θέλεις να φτιάξεις.

Μόλις σφίξει το ζυμάρι, το πλάθουμε σε σχήμα πλεξούδα ή κουλούρα, κι αρχίζουμε να τη στολίζουμε με λουλουδάκια και πουλάκια, από το ίδιο ζυμάρι. Ψήνουμε τη χειροτεχνία μας στον φούρνο. Αν θέλουμε, μπορούμε και να τη χρωματίσουμε με νερομπογιές.

Όταν είναι έτοιμη η πασχαλινή κουλούρα, κρεμάμε μια υφασμάτινη κορδέλα έναν μικρό Σταυρό ξύλινο ή από ζυμάρι, και από πάνω τελειώνουμε μ' ένα κόκκινο-πράσινο μεγάλο φιόγκο.

Κουλουράκια σμυρνέικα

Υλικά:

- 1 φλιτζάνι βούτυρο γάλακτος
- 1 φλιτζάνι ζάχαρη
- ½ φλιτζάνι λάδι
- 1 ποτηράκι του λικέρ κονιάκ
- ½ φλιτζάνι χυμό πορτοκαλιού
- ½ φλιτζάνι ζεστό νερό
- ½ κουταλάκι του γλυκού μαστίχα Χίου κοπανισμένη
- αλεύρι που φουσκώνει μόνο του (περίπου 1 κιλό)
- 2 κρόκους αυγού

Εκτέλεση:

Χτυπάμε στο μίξερ το βούτυρο με τη ζάχαρη πολύ καλά, μέχρι ν' ασπρίσει το μείγμα. Συνεχίζοντας, προσθέτουμε σιγά σιγά το λάδι, το κονιάκ, τον χυμό πορτοκαλιού, το νερό και τη μαστίχα Χίου κοπανισμένη με ένα κουταλάκι ζάχαρη.

Όταν γίνουν ένα μείγμα αφράτο, προσθέτουμε το αλεύρι, ώστε να σχηματιστεί μια εύπλαστη κι αφράτη ζύμη. Πλάθουμε τα κουλουράκια μας στρογγυλά ή πλεξίδες ή στεφανάκια. Βουτυρώνουμε καλά ένα ταψί και τα τοποθετούμε μέσα. Τα αλείφουμε με τον κρόκο του αυγού.

Ψήνουμε σε καλά προθερμασμένο φούρνο περίπου για 25 λεπτά, μέχρι να ροδίσουν τα κουλουράκια και να μοσχομυρίσει το σπιτικό!

Κουλουράκια πασχαλινά (αμμωνίας)

Υλικά:

- 150 γρ. βούτυρο γάλακτος
- 150 γρ. ζάχαρη
- 2 αυγά
- βανίλια
- 1 ½ κουταλάκι ανθρακική αμμωνία
- ½ κουταλάκι αλάτι
- 3 φλιτζάνια αλεύρι που φουσκώνει μόνο του

Εκτέλεση:

Σε μια λεκάνη ανακατεύουμε το βούτυρο με το χέρι, ώσπου να μαλακώσει και να γίνει λείο σαν αλοιφή. Ρίχνουμε τη ζάχαρη, τη βανίλια, τα αυγά και την αμμωνία σε σκόνη και δουλεύουμε με τη σπάτουλα όλα τα υλικά για 10 λεπτά. Προσθέτουμε το αλεύρι και το αλάτι και τα ζυμώνουμε μέχρις ότου γίνουν μια ζύμη μαλακιά κι αφράτη.

Πλάθουμε τα κουλουράκια στρογγυλά ή πλεξίδες. Τα αλείφουμε από πάνω με κρόκο αυγού και τα ψήνουμε σε δυνατό φούρνο μέχρι να ροδίσουν.

Printable 12

Πασχαλινό τσουρέκι

Το τσουρέκι πρωταγωνιστεί στο πασχαλινό τραπέζι. Αρέσει σε μικρούς και μεγάλους. Σε διάφορα σχήματα, με γέμιση ή χωρίς, στολισμένα με αμύγδαλο, με σουσάμι, με μαυροκούκι, ή με το κόκκινο αυγό τους και αρωματισμένα με μαχλέπι και μαστίχα. Η μαμά μου, ως άριστη μαγείρισσα, έφτιαχνε τσουρέκια. Τσουρέκια με βαμμένο κόκκινο αυγό, σε στρογγυλό σχήμα ή πλεξούδα. Οι μυρωδιές τέτοιες μέρες δίνουν χαρά αλλά και δημιουργούν αναμνήσεις στα παιδιά και σε όλη την οικογένεια.

Υλικά (για 3-4 τσουρέκια):

- μαγιά ξερή (ένα φακελάκι)
- χλιαρό νερό (¼ φλιτζανιού)
- βούτυρο λιωμένο (6 κουταλιές)
- γάλα σε θερμοκρασία δωματίου (¼ φλιτζανιού)
- αυγά σε θερμοκρασία δωματίου (4)
- ζάχαρη (¾ φλιτζανιού)
- μαχλέπι κοπανισμένο ή μαστίχα (1 κουταλάκι ή 25-30 σποράκια)
- ξύσμα πορτοκάλι ή λεμόνι (1 πορτοκάλι)
- αλάτι (1 κουταλάκι)
- αλεύρι για όλες τις χρήσεις (4 - 4½ φλιτζάνια)
- αυγό για το άλειμμα (1)
- αυγά βαμμένα (3)
- αμύγδαλο φιλέ ή σουσάμι για το πασπάλισμα (προαιρετικά)

Εκτέλεση:

Σε ένα μικρό μπολ βάζουμε τη μαγιά, το νερό και λίγη ζάχαρη. Τα ανακατεύουμε να λιώσει η μαγιά και αφήνουμε στην άκρη για λίγα λεπτά.

Προσοχή το νερό να είναι λίγο χλιαρό, όχι καυτό, γιατί θα αδρανοποιήσει τη μαγιά.

Σε ένα βαθύ σκεύος ή στον κάδο του μίξερ προσθέτουμε το βούτυρο και το γάλα και ανακατεύουμε ή με τα χέρια ή με το εξάρτημα του μίξερ μας για τις ζύμες (γάντζος). Προσθέτουμε τα υπόλοιπα υλικά και ανακατεύουμε για μισό λεπτό ακόμα.

Προσθέτουμε σιγά σιγά το αλεύρι. Αν δουλεύουμε με μίξερ, προσθέτουμε σταδιακά το αλεύρι και ζυμώνουμε με τον γάντζο, μέχρι να αποκτήσουμε μια μαλακή ζύμη και λίγο υγρή. Αν δουλεύουμε με τα χέρια, ενσωματώνουμε το αλεύρι σταδιακά ζυμώνοντας για 5 λεπτά ή μέχρι να μην κολλάει στα χέρια μας η ζύμη.

Printable 12

Σκεπάζουμε το ζυμάρι μας με μια πετσέτα και το αφήνουμε να φουσκώσει για 2 ώρες ή μέχρι να διπλασιαστεί σε όγκο.

Χωρίζουμε τη ζύμη μας σε τρία κομμάτια, που τα πλάθουμε σε μπαλάκια. Κάθε μπαλάκι το χωρίζουμε σε δύο κομμάτια. Κάθε κομμάτι το πλάθουμε σε κορδόνι (μήκος 25 με 30 εκ.). Αν η ζύμη κολλάει και δεν πλάθεται, πασπαλίζουμε με πολύ λίγο αλεύρι. Προσπαθούμε να έχουν, όσο το δυνατό, το ίδιο πάχος τα κορδόνια μας. Ενώνουμε τα δύο κορδόνια και γυρίζουμε το ένα γύρω από το άλλο, για να σχηματίσουμε μια πλεξούδα διπλή.

Στρώνουμε τα ταψιά μας με αντικολλητικό χαρτί. Παίρνουμε την πλεξούδα που έχουμε σχηματίσει με το ζυμάρι, δημιουργούμε ένα κύκλο και πατάμε λίγο τη ζύμη στην ένωση για να μην ξεκολλήσει στο ψήσιμο και το ακουμπάμε στο ταψί μας.

Βάζουμε στο κενό που σχηματίζεται στη μέση του κύκλου το βαμμένο αυγό. Επαναλαμβάνουμε και για τα υπόλοιπα τσουρέκια την ίδια διαδικασία.

Προσέχουμε να μην είναι κοντά τα τσουρέκια το ένα με το άλλο στο ταψί, γιατί θα φουσκώσουν και πιθανότατα μπορεί να κολλήσουν.

Προθερμαίνουμε τον φούρνο στους 180° C. Αφήνουμε τα τσουρέκια μας να φουσκώσουν πάλι για 1 ώρα, σκεπασμένα με μια πετσέτα κουζίνας.

Μόλις φουσκώσουν, τα αλείφουμε με χτυπημένο αυγό και τα πασπαλίζουμε, αν θέλουμε, με σουσάμι ή φιλέ αμύγδαλο, ή τ' αφήνουμε σκέτα.

Ψήνουμε τα τσουρέκια μας για 25 λεπτά. Αν ροδίσουν πριν το 25λεπτο, μπορούμε στα τελευταία 5 λεπτά να χαμηλώσουμε λίγο τον φούρνο στους 160° C. Τα ξεφουρνίζουμε και τα αφήνουμε να κρυσώσουν πάνω σε μια σχάρα.

Για να διατηρηθούν, τα τυλίγουμε με μεμβράνη.

Καλή Επιτυχία!

Νηστίσιμες Λιχουδιές

Όρα να δείξουμε τις μαγειρικές μας ικανότητες και να κάνουμε τη νηστεία απολαυστική!

Κουλουράκια πορτοκαλιού

Υλικά:

- 1 ½ φλιτζάνι τσαγιού λάδι
- 1 φλιτζάνι τσαγιού ζάχαρη
- 1 ½ φλιτζάνι τσαγιού πορτοκαλάδα και λεμονάδα
- 1 ½ κιλό αλεύρι μαλακό
- 3 κουταλάκια του γλυκού μπέικιν πάουντερ
- 1 κουταλάκι του γλυκού σόδα
- 6 κουταλιές της σούπας κονιάκ
- Ξύσμα πορτοκαλιού, λίγο σουσάμι

Εκτέλεση:

Δουλεύουμε το λάδι με τη ζάχαρη και προσθέτουμε τον χυμό πορτοκαλιού και λεμονιού, το κονιάκ, το ξύσμα πορτοκαλιού και, τέλος, το αλεύρι ανακατεμένο με τη σόδα και το μπέικιν πάουντερ.

Η ζύμη πρέπει να γίνει κάπως μαλακή. Πλάθουμε τα κουλουράκια στρογγυλά και τα βουτάμε σε σουσάμι.

Τα ψήνουμε σε μέτριο φούρνο για 20-30 λεπτά. Προσέχουμε να μην παραψηθούν, για να μη σκουρύνουν, αλλά να μείνουν μ' ένα κίτρινο ανοιχτό χρώμα.

Σταφιδόψωμο

Συνταγή υπέροχη κι εύκολη για τη Μ. Εβδομάδα, που αρκεί για 3 ή 4 καρβελάκια.

Υλικά:

- ½ κιλό αλεύρι για όλες τις χρήσεις
- 50 γρ. νωπή μαγιά μπίρας
- ¾ φλιτζάνι τσαγιού ζάχαρη
- 1 κουταλάκι του γλυκού αλάτι
- 1 φλιτζάνι τσαγιού μαύρες σταφίδες
- 1 κουταλιά σούπας κανέλα
- ½ φλιτζάνι τσαγιού ελαιόλαδο (προαιρετικά)
- 1 φλιτζάνι τσαγιού χλιαρό νερό (περίπου)

Εκτέλεση:

Διαλύουμε τη μαγιά στο ½ φλιτζάνι από το νερό και προσθέτουμε το αλάτι.

Βάζουμε το αλεύρι σ' ένα μπολ, κάνουμε μια λακκουβίτσα στη μέση και προσθέτουμε τη ζάχαρη, την κανέλα, το λάδι, τις σταφίδες, τη διαλυμένη μαγιά και το υπόλοιπο νερό, και τα ζυμώνουμε καλά, μέχρι να γίνει μια ζύμη μαλακή, όπως του ψωμιού. Αν χρειαστεί, προσθέτουμε λίγο ακόμη νερό.

Πλάθουμε τη ζύμη σε μικρά ψωμάκια ή τη μοιράζουμε σε μακρόστενες φόρμες και τ' αφήνουμε ν' ανέβουν (δηλαδή να διπλασιαστούν σε όγκο) για 2-3 ώρες.

Τα ψήνουμε σε δυνατό φούρνο για 30 λεπτά περίπου.

Παραδοσιακά γλυκίσματα Χριστουγέννων

Ελάτε να φτιάξουμε μαζί τα πιο λαχταριστά χριστουγεννιάτικα γλυκίσματα για να εντυπωσιάσουμε όλους τους φίλους μας!

Μελομακάρονα

Υλικά:

- 2 φλιτζάνια τσαγιού καλαμποκέλαιο
- 1 φλιτζάνι τσαγιού χυμό πορτοκαλιού
- 1 φλιτζανάκι του καφέ ζάχαρη
- 1 φλιτζανάκι του καφέ κονιάκ
- 1 κουταλάκι του γλυκού σόδα
- 1 κιλό αλεύρι
- 1 φλιτζανάκι του καφέ σιμιγδάλι ψιλό
- ξύσμα από 1 πορτοκάλι και 2 μανταρίνια
- κανέλλα σκόνη
- μοσχοκάρφια ψιλοκοπανισμένα

Εκτέλεση:

Σε μια μεγάλη λεκάνη βάζουμε το λάδι, τη ζάχαρη, τον χυμό πορτοκαλιού που μέσα του έχουμε διαλύσει τη σόδα, το κονιάκ και όλα τα μυρωδικά.

Τ' ανακατεύουμε όλα καλά με το χέρι μας μέχρι να ενωθούν σε μια ομοιόμορφη μάζα. Προσθέτουμε σιγά σιγά το σιμιγδάλι και το αλεύρι. Ζυμώνουμε μέχρι να σφίξει η ζύμη μας και να ξεκολλάει από τα τοιχώματα της λεκάνης. Η ζύμη μας πρέπει να είναι μαλακή αλλά και λίγο σφιχτή ώστε να πλάθονται τα μελομακάρονα. Φτιάχνουμε τα σχήματα που θέλουμε και τοποθετούμε τα μελομακάρονα σε ταψί που έχουμε αλείψει λίγο λάδι.

Τα ψήνουμε σε προθερμασμένο φούρνο στους 200° C για 25- 30 λεπτά. Προσέχουμε να μην μας καούν.

Αφού τα βγάλουμε από τον φούρνο τα αφήνουμε να κρυώσουν και μετά τα περιχύνουμε με το σιρόπι που θα πρέπει να είναι ζεστό.

Για το σιρόπι χρειαζόμαστε:

- 1 φλιτζάνι τσαγιού ζάχαρη
- 2 φλιτζάνια τσαγιού νερό
- 1 φλιτζάνι μέλι
- χυμό από ένα λεμόνι

Βράζουμε όλα τα υλικά για 15 λεπτά περίπου.

Μετά προσθέτουμε 1 φλούδα λεμονιού, 1 φλούδα πορτοκαλιού κι 1 ξύλο κανέλλας. Αφήνουμε να βράσουν όλα μαζί για 5 λεπτά ακόμα, μέχρι να δέσει το σιρόπι. Αμέσως περιχύνουμε τα κρύα μελομακάρονα.

Γιορτινά οικογενειακά μελομακάρονα!
Είναι τα ...καλύτερα! Προτιμήστε τα!!

Κουραμπιέδες

Υλικά:

- 500γρ. βούτυρο αγνό
- 1 φλιτζανάκι του καφέ κονιάκ
- 2 βανίλιες
- 1 κουταλάκι του γλυκού μπέκιν πάουντερ
- 1 φλιτζάνι του τσαγιού ζάχαρη
- 1 φλιτζανάκι του καφέ καβουρντισμένα αμύγδαλα
- 1κιλό αλεύρι μαλακό
- 250 γρ. αλεύρι σκληρό
- 1 φλιτζάνι του τσαγιού ζάχαρη άχνη

Εκτέλεση:

Αρχικά έχουμε βγάλει το βούτυρο από το ψυγείο αρκετές ώρες πριν ώστε να είναι μαλακό. Βάζουμε το βούτυρο σε μια λεκάνη και το δουλεύουμε καλά με το μίξερ, μέχρι να ασπρίσει το χρώμα του. Προσθέτουμε στη συνέχεια τη ζάχαρη, τα αμύγδαλα και ενώνουμε καλά τα υλικά. Μετά ρίχνουμε το κονιάκ, τις βανίλιες, το μπέκιν πάουντερ, τα και σιγά σιγά το αλεύρι. Η ζύμη μας πρέπει να γίνει λίγο σφιχτή!

Στη συνέχεια πλάθουμε τους κουραμπιέδες μας με διάφορα σχήματα και κάνουμε αστέρια, δεντράκια, καρδούλες, μπάλες κ. α.. Τα τοποθετούμε σε ταψί όπου έχουμε αλείψει λίγο βούτυρο.

Ψήνουμε στους 200° C για 10-12 λεπτά ώσπου να ροδίσουν ελαφρά.

Μόλις βγάλουμε τους κουραμπιέδες από το φούρνο αμέσως τους πασπαλίζουμε με ζάχαρη άχνη!

Στολίζουμε τα πιάτα μας κι έχουμε δημιουργήσει όλοι μαζί ονειρεμένες Χριστουγεννιάτικες πιατέλες!!!

Printable 14

Βασιλόπιτα

Υλικά:

- 1 πακετάκι (250γρ.) βούτυρο βιτάμ
- 1 φλιτζάνι του τσαγιού ζάχαρη
- 500γρ. αλεύρι
- 1 φλιτζάνι του τσαγιού γάλα
- 6 αυγά
- μισό φλιτζάνι του τσαγιού χλιαρό νερό
- 100γρ. μαγιά
- λίγο ψιλοκοπανισμένο μαχλέπι
- λίγη ψιλοκοπανισμένη μαστίχα Χίου
- ασπρισμένα αμύγδαλα

Εκτέλεση:

Για να έχει επιτυχία η βασιλόπιτά μας θα πρέπει να έχουμε όλα τα υλικά σε χλιαρή θερμοκρασία και να τη φτιάξουμε σε δωμάτιο με ζέστη.

Σε μισό φλιτζάνι του τσαγιού χλιαρό νερό διαλύουμε τη μαγιά. Ζεσταίνουμε το βούτυρο για να λιώσει ελαφρά και να είναι ζεστό, και μέσα σε αυτό προσθέτουμε το νερό με τη μαγιά που ήδη έχει διαλυθεί. Χτυπάμε το γάλα με τη ζάχαρη, και βάζουμε τα αυγά, το μαχλέπι, τη μαστίχα Χίου και μετά λίγο λίγο προσθέτουμε το αλεύρι. Ζυμώνουμε καλά τα υλικά.

Αφήνουμε τη ζύμη μας σε ζεστό περιβάλλον για 1-2 ώρες, ώστε να διπλασιαστεί.

Μοιράζουμε το υλικό μας σε 2 μεγάλα στρογγυλά βουτυρωμένα ταψιά και τα αφήνουμε για μια ώρα πάλι σε ζεστό μέρος για να φουσκώσουν κι άλλο.

Αν θέλουμε με τα ασπρισμένα αμύγδαλα σχηματίζουμε τη νέα χρονολογία που θα εορτάσουμε, αφού τα πιέσουμε να μπουν μέσα στη ζύμη.

Αλείφουμε την επιφάνειά τους με κρόκο αυγού.

Στη συνέχεια τα ψήνουμε σε καλά προθερμασμένο φούρνο στους 180° C βαθμούς για μισή ώρα.

Printable 14

Μπακλαβάς

Μπακλαβάς, το παραδοσιακό γλυκό της Πρωτοχρονιάς!

Υλικά:

- 1 κιλό φύλλο κρούστας
- 600 γρ. αμύγδαλα χοντροαλεσμένα
- 300 γρ. καρύδια χοντροαλεσμένα
- 3 φρυγανιές κοπανισμένες
- 2 κουταλάκια του γλυκού κανέλλα (3 κουτ.)
- 1 κουταλάκι του γλυκού γαρύφαλα ψιλοκοπανισμένα
- 4 κουταλιές της σούπας ζάχαρη
- 600 γρ. βούτυρο λιωμένο (2 κούπες βούτυρο)
- ολόκληρα γαρύφαλα

Εκτέλεση:

Αναμιγνύουμε καλά σε μια λεκάνη τα υλικά της γέμισης. Σε ένα ταψί αρχίζουμε να απλώνουμε φύλλα κρούστας. Αρχικά βουτυρώνουμε το ταψί και στρώνουμε ένα φύλλο, το βουτυρώνουμε κι αυτό και στρώνουμε δεύτερο κι έτσι συνεχίζουμε. Στρώνουμε λοιπόν πρώτα 5 φύλλα βουτυρωμένα. Από πάνω ρίχνουμε μια στρώση από το μίγμα της γέμισης. Κατόπιν απλώνουμε άλλα 3 φύλλα βουτυρωμένα και πάλι μίγμα κι έτσι συνεχίζουμε έως ότου μας τελειώσουν όλα τα υλικά. Στο τέλος σκεπάζουμε τον μπακλαβά με 6 φύλλα καλά βουτυρωμένα.

Με ένα μαχαίρι χαράζουμε τον μπακλαβά σε κομμάτια.

Ψήνουμε το γλυκό μας σε προθερμασμένο φούρνο στους 200° C για μια ώρα περίπου μέχρι να ροδίσει καλά.

Σιρόπι:

- 1 κιλό και 500γρ. ζάχαρη (6 κούπες)
- 4 φλιτζάνια του τσαγιού νερό (4 κούπες)
- ½ κιλό γλυκόζη ή μέλι
- λίγη βανίλια – προαιρετικά
- 2 φλούδες λεμονιού ή 2 κουταλιές κονιάκ

Βάζουμε τα υλικά να βράσουν και να γίνει το σιρόπι αμέσως μόλις βάλουμε τον μπακλαβά στο φούρνο. Το σιρόπι βράζει γρήγορα. Το αφήνουμε να κρυώσει και το ρίχνουμε στον μπακλαβά μόλις τον βγάλουμε από το φούρνο.

Αφήνουμε το σιρόπι μπόλικο μέσα στο ταψί κι αυτό θα απορροφηθεί σταδιακά από το γλυκό μας!

Δίπλες

Υλικά:

- 16 αυγά (10 ολόκληρα και 6 κρόκους)
- 1 κιλό αλεύρι για όλες τις χρήσεις
- 2 κουταλίες της σούπας ζάχαρη
- 2 ποτ. κρασιού ούζο
- 8 κουταλίες της σούπας βούτυρο (σε θερμοκρασία δωματίου)
- 4 βανίλιες
- 1 φακελάκι μπέικιν πάουντερ
- 1 πρέζα αλάτι
- ηλιέλαιο για το τηγάνισμα

Για το μέλωμα:

- 1 ½ ποτ. ζάχαρη
- 1 ½ ποτ. μέλι
- 2 ½ ποτ. νερό

Εκτέλεση:

Χωρίζετε τους κρόκους από τα ασπράδια. Χτυπάτε τους 16 κρόκους με τη ζάχαρη μέχρι να ασπρίσει το μείγμα (περίπου 10 λεπτά) και χωριστά χτυπάτε σε μαρέγκα 10 ασπράδια. Προσθέτετε στους κρόκους με τη ζάχαρη το ούζο και τις βανίλιες και χτυπάτε για δύο ακόμη λεπτά. Ρίχνετε το αλάτι και το μπέικιν στο αλεύρι και το προσθέτετε εναλλάξ με τη μαρέγκα στο μείγμα των κρόκων με τη ζάχαρη.

Ζυμώνετε έντονα για 10 λεπτά προσθέτοντας σταδιακά το βούτυρο σε θερμοκρασία δωματίου.

Αφήνετε το ζυμάρι να ξεκουραστεί για τουλάχιστον μισή ώρα.

Χωρίζετε το ζυμάρι σε μπαλάκια και το ανοίγετε στη μηχανή του φύλλου μακρόστενο σε πάχος 0,5 εκατ.

Κόβετε σε κομμάτια σε μέγεθος όρθιας παλάμης. Τηγανίζετε τα φύλλα σε μπόλικο λάδι και με τη βοήθεια δύο πιρουινιών κάνετε τις δίπλες. (Περνάτε το ένα πιρούνι στη μέση του φύλλου για να το συγκρατήσετε και με το άλλο πιάνετε το φύλλο από την άκρη και το τυλίγετε).

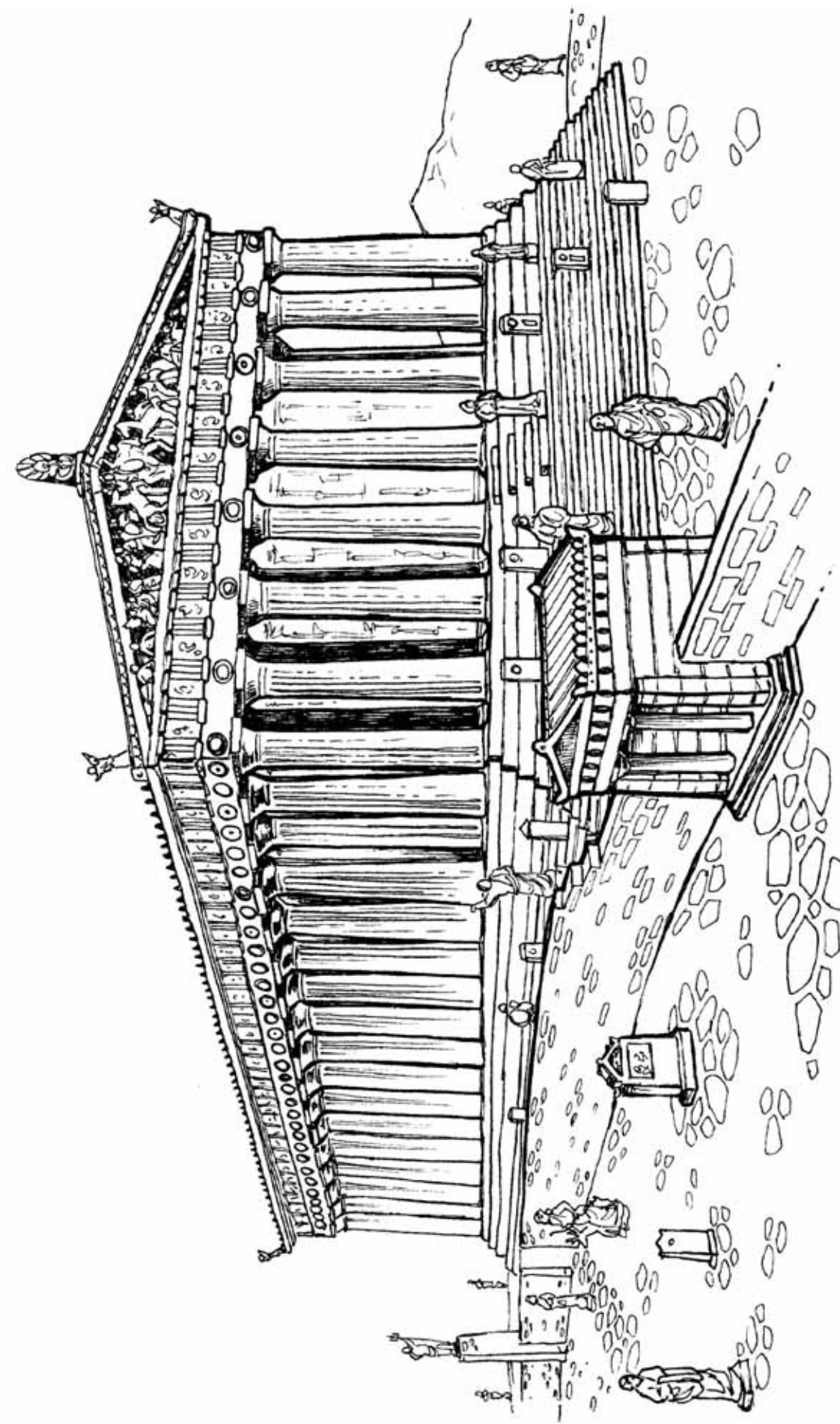
Τηγανίζετε τη δίπλα μέχρι να χρυσίσει (περίπου ένα με ενάμιση λεπτό).

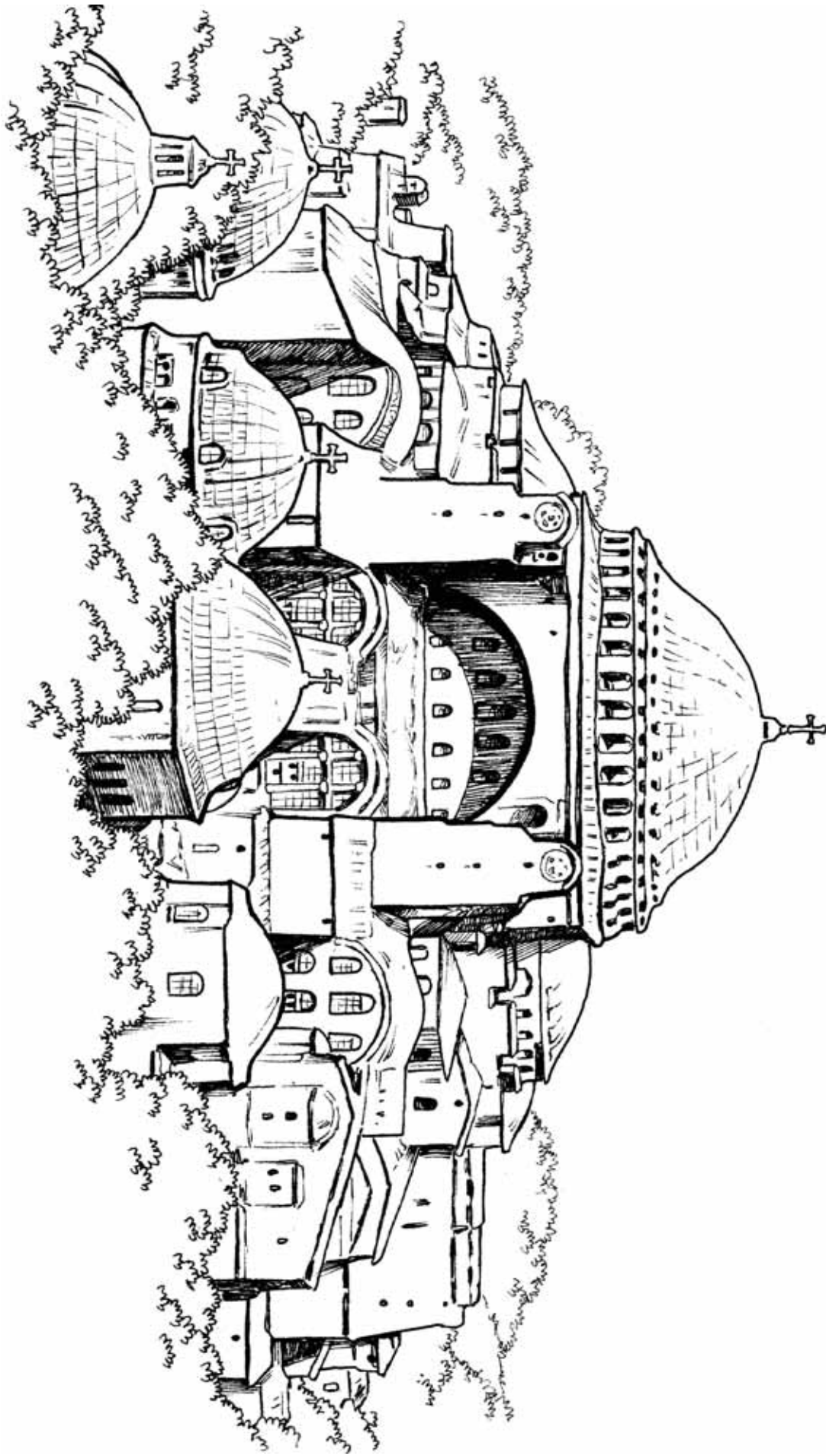
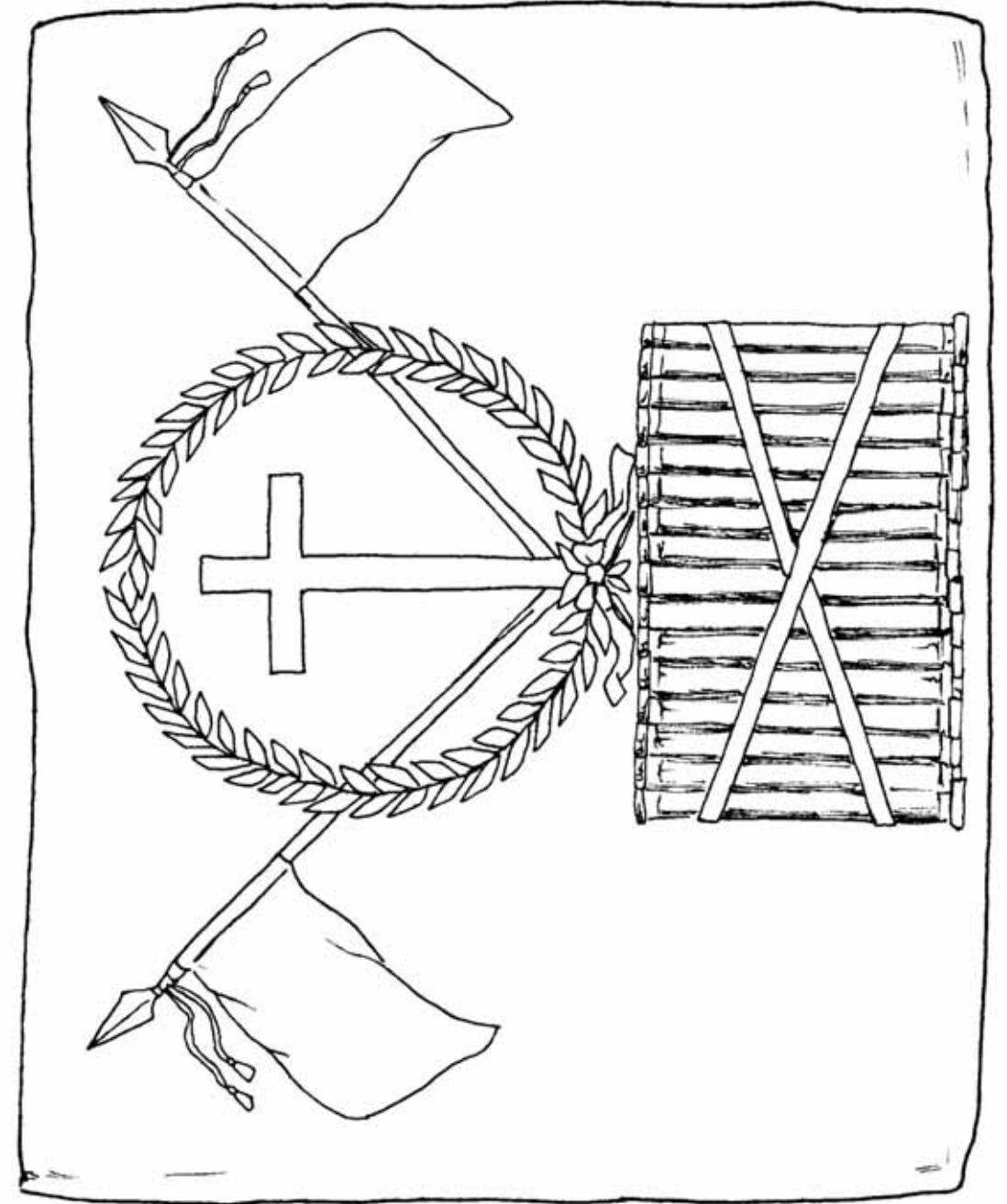
Ετοιμάζετε το σιρόπι ρίχνοντας όλα τα υλικά σε μια κατσαρόλα αφήνοντας να βράσουν για πέντε λεπτά.

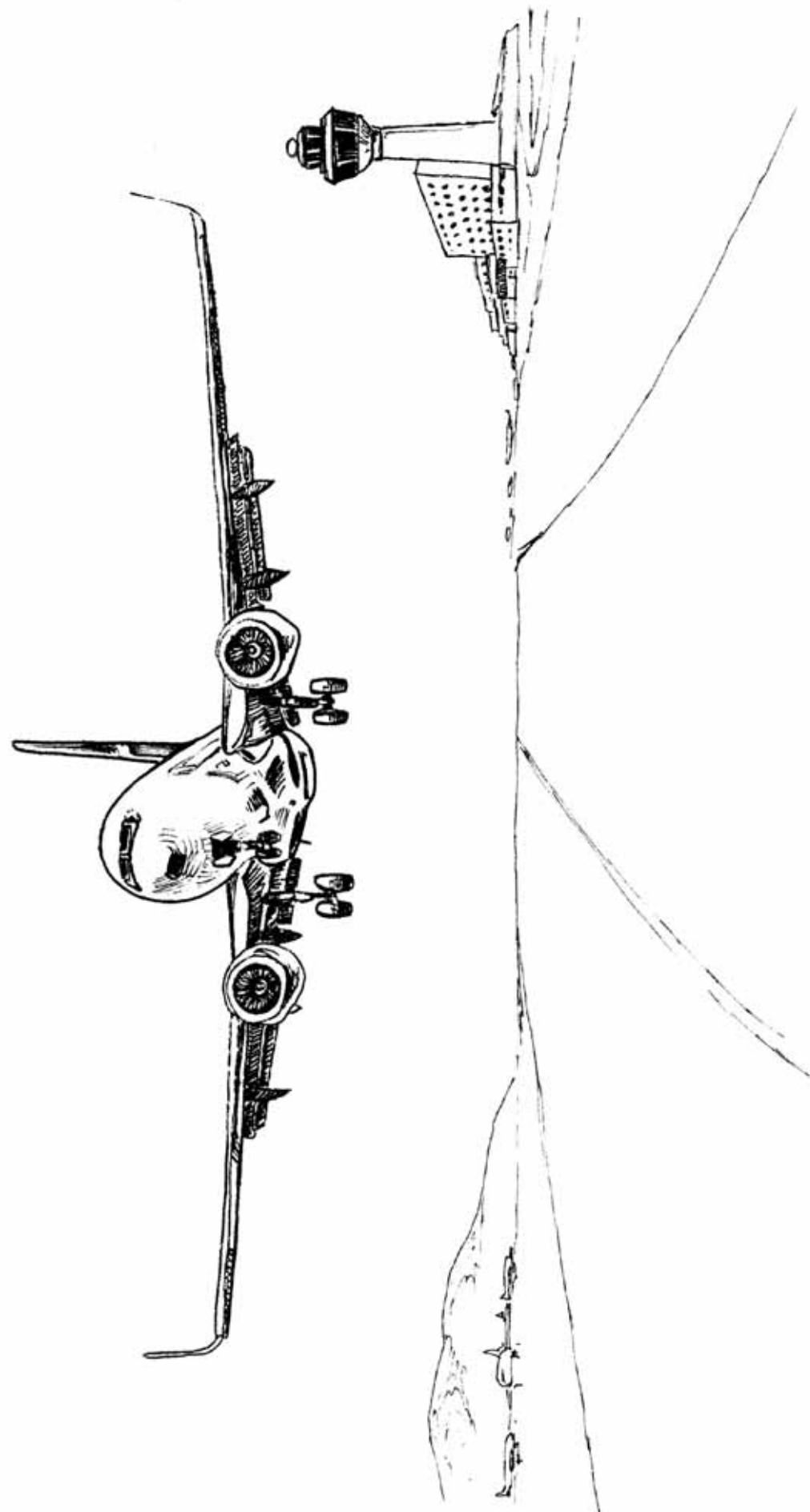
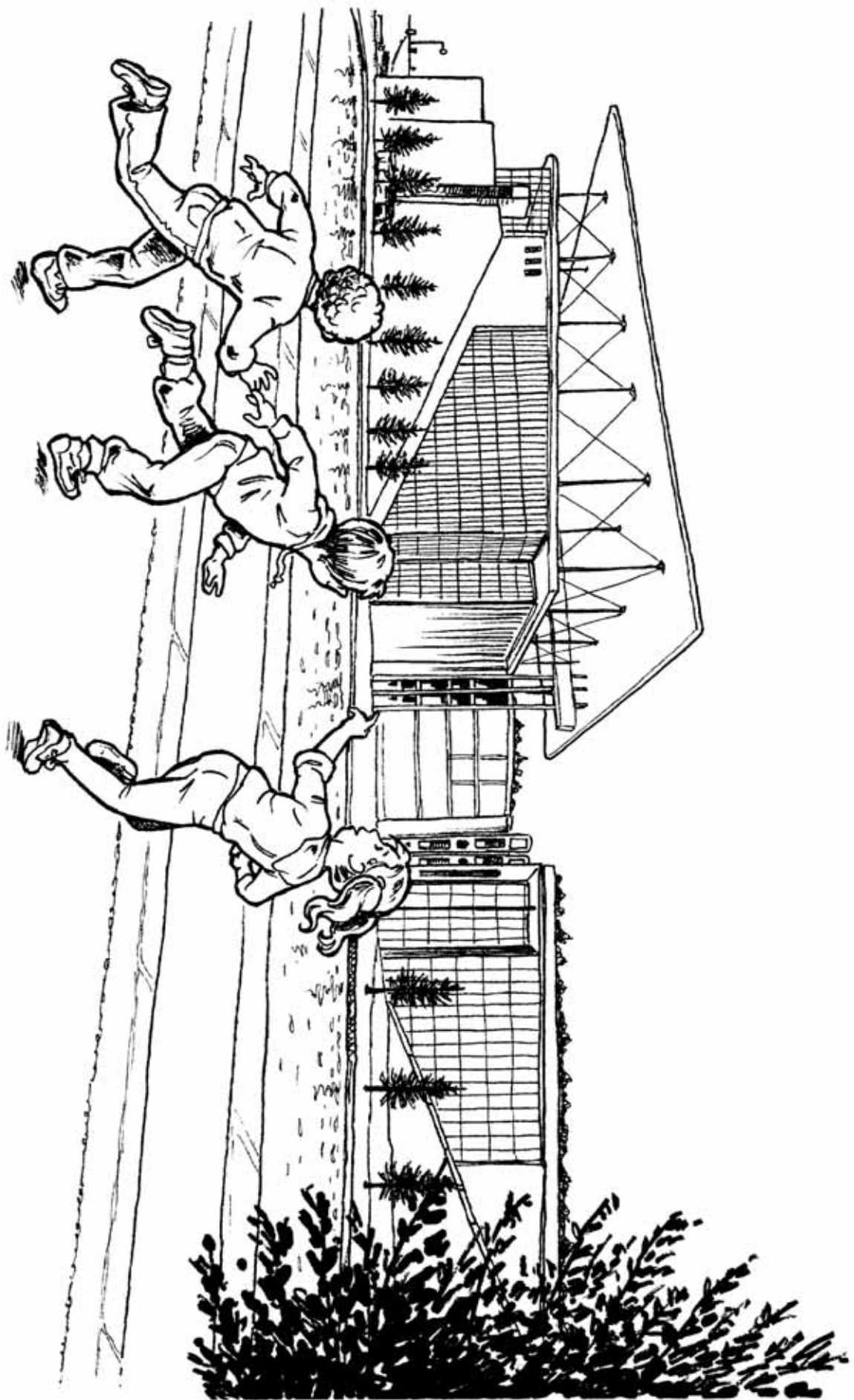
Μόλις κρυώσουν οι δίπλες τις βυθίζετε στο σιρόπι, γυρνώντας τες, φροντίζοντας να μελωθούν καλά απ' όλες τις πλευρές.

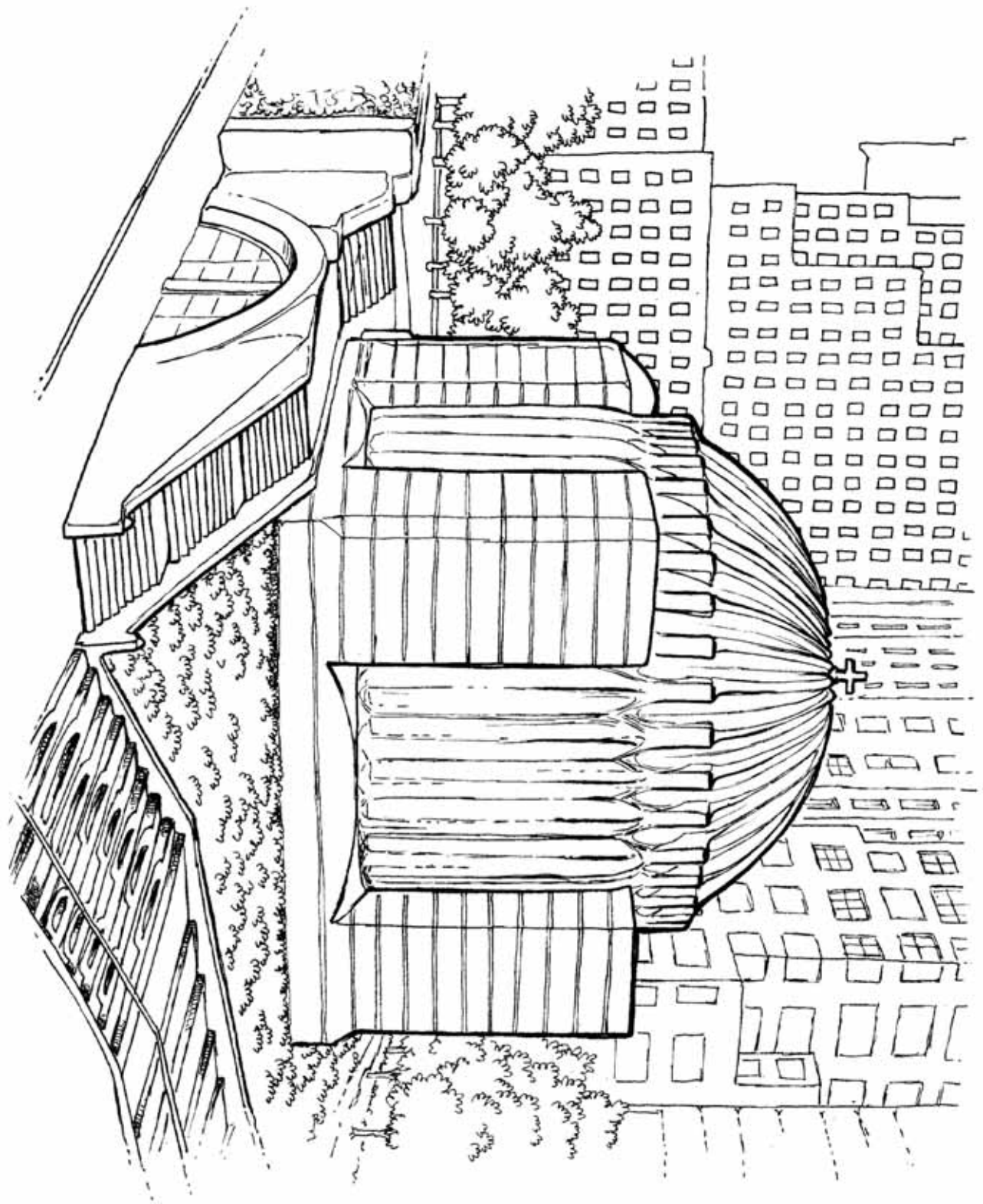
Σερβίρετε σε πιατέλα και πασπαλίζετε με τριμμένο καρύδι και κανέλα.

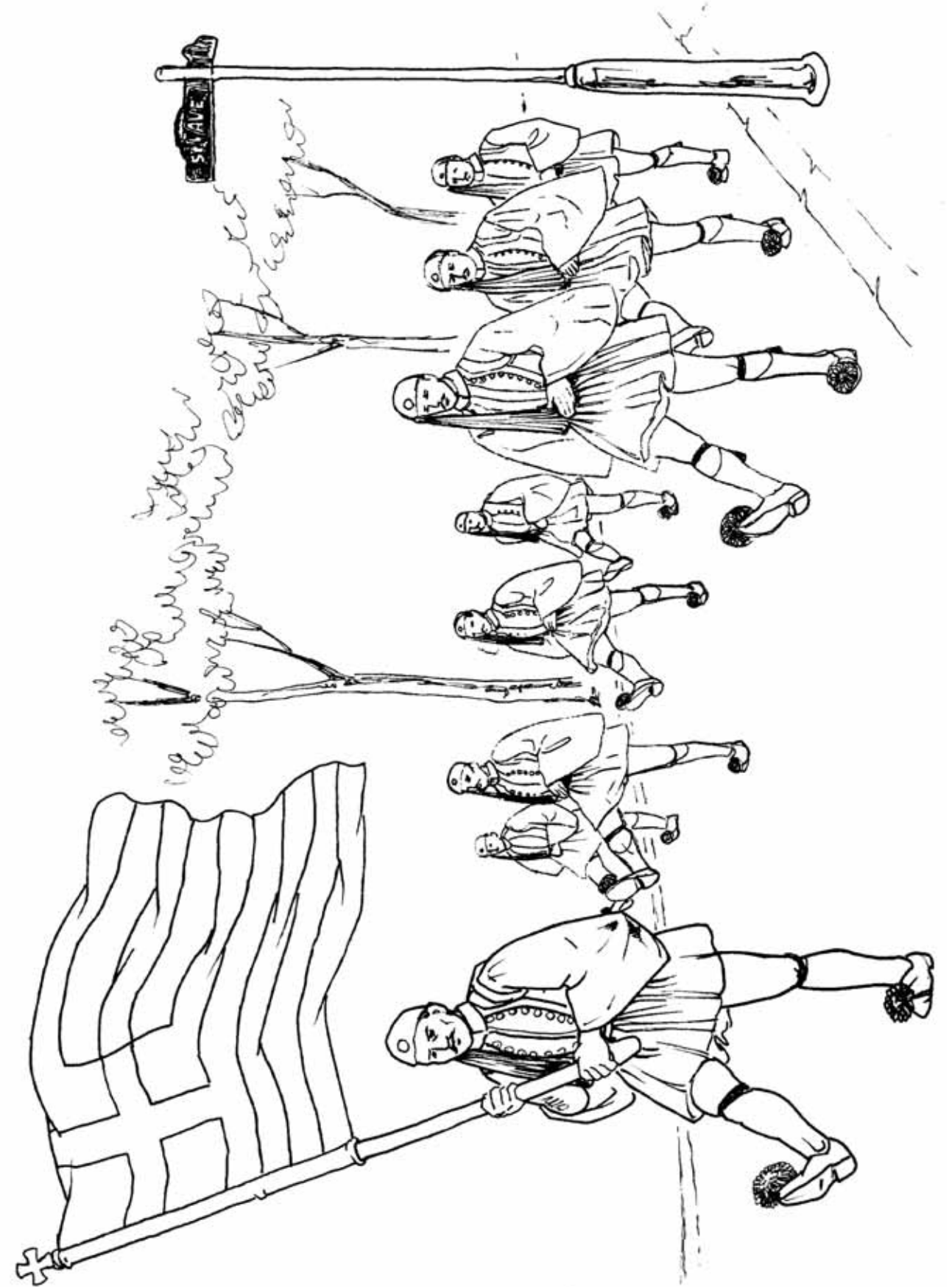

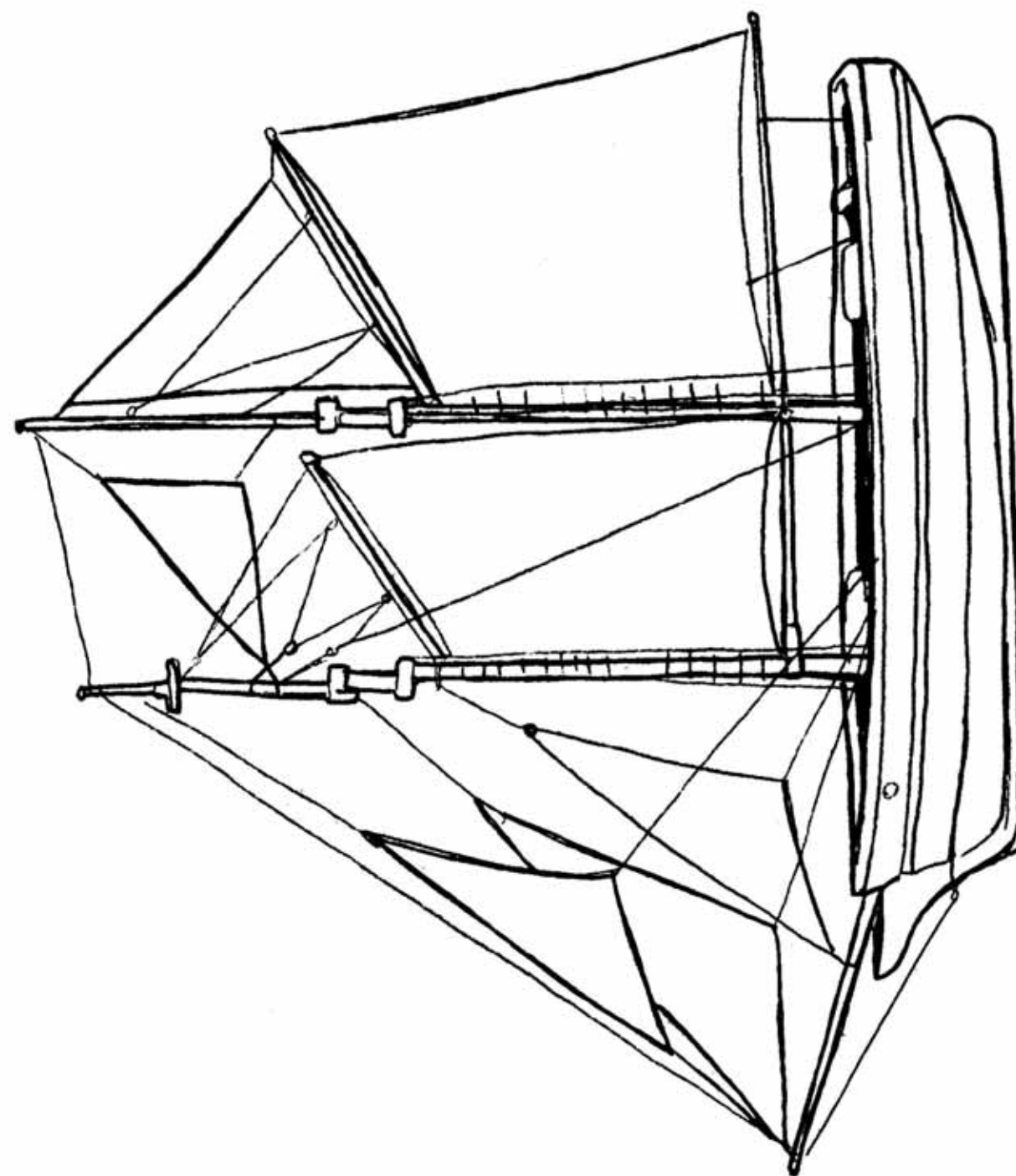

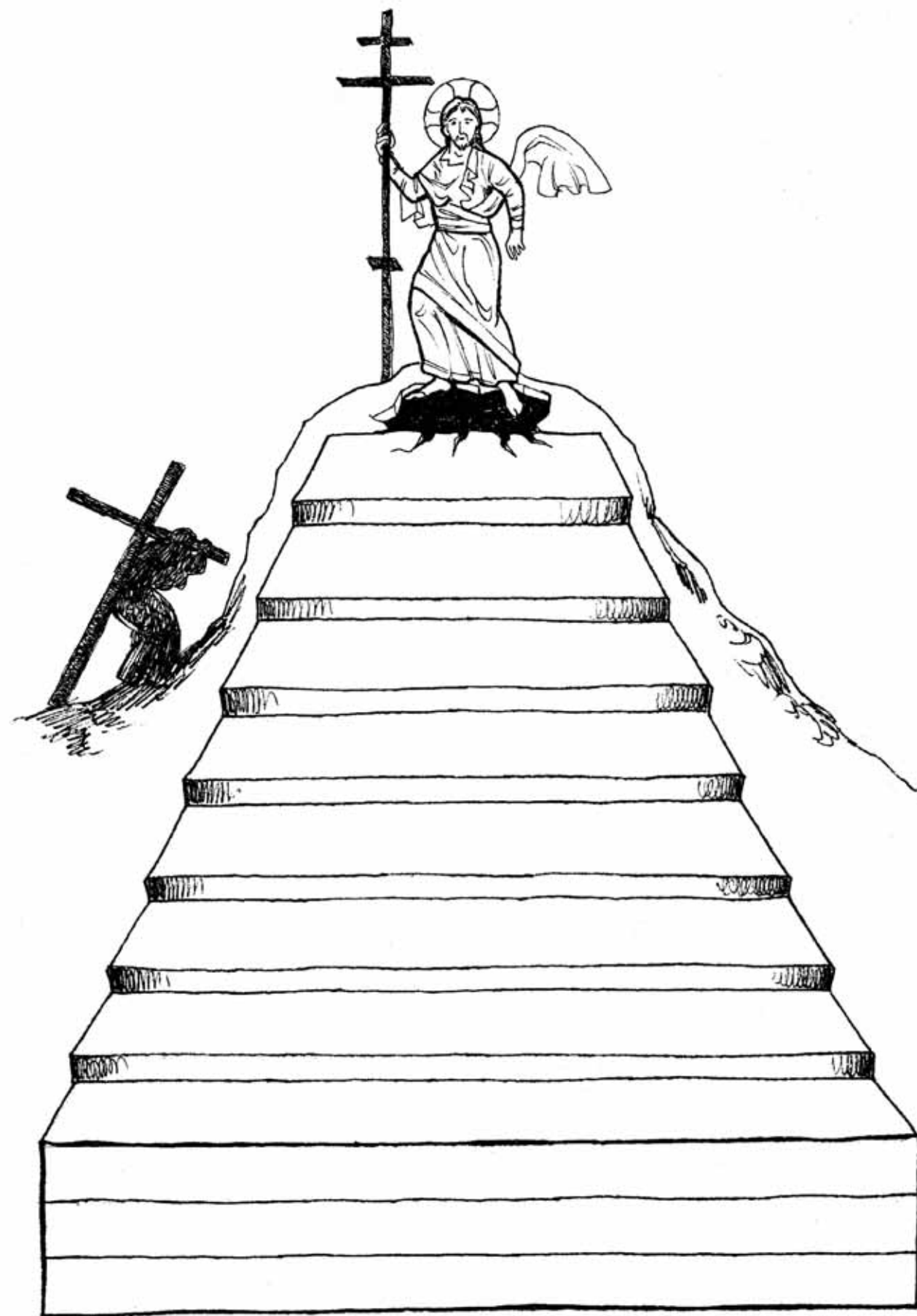
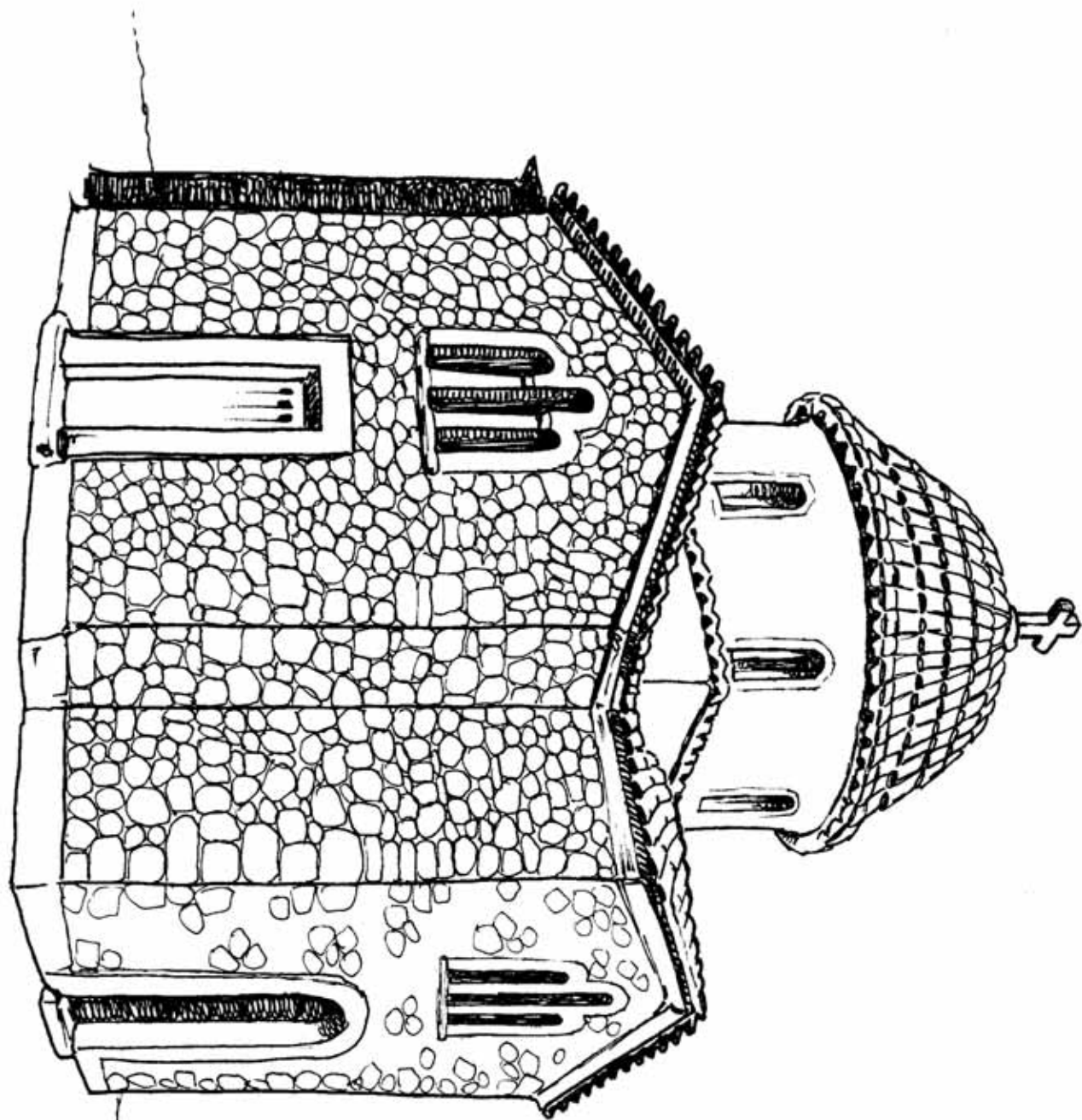

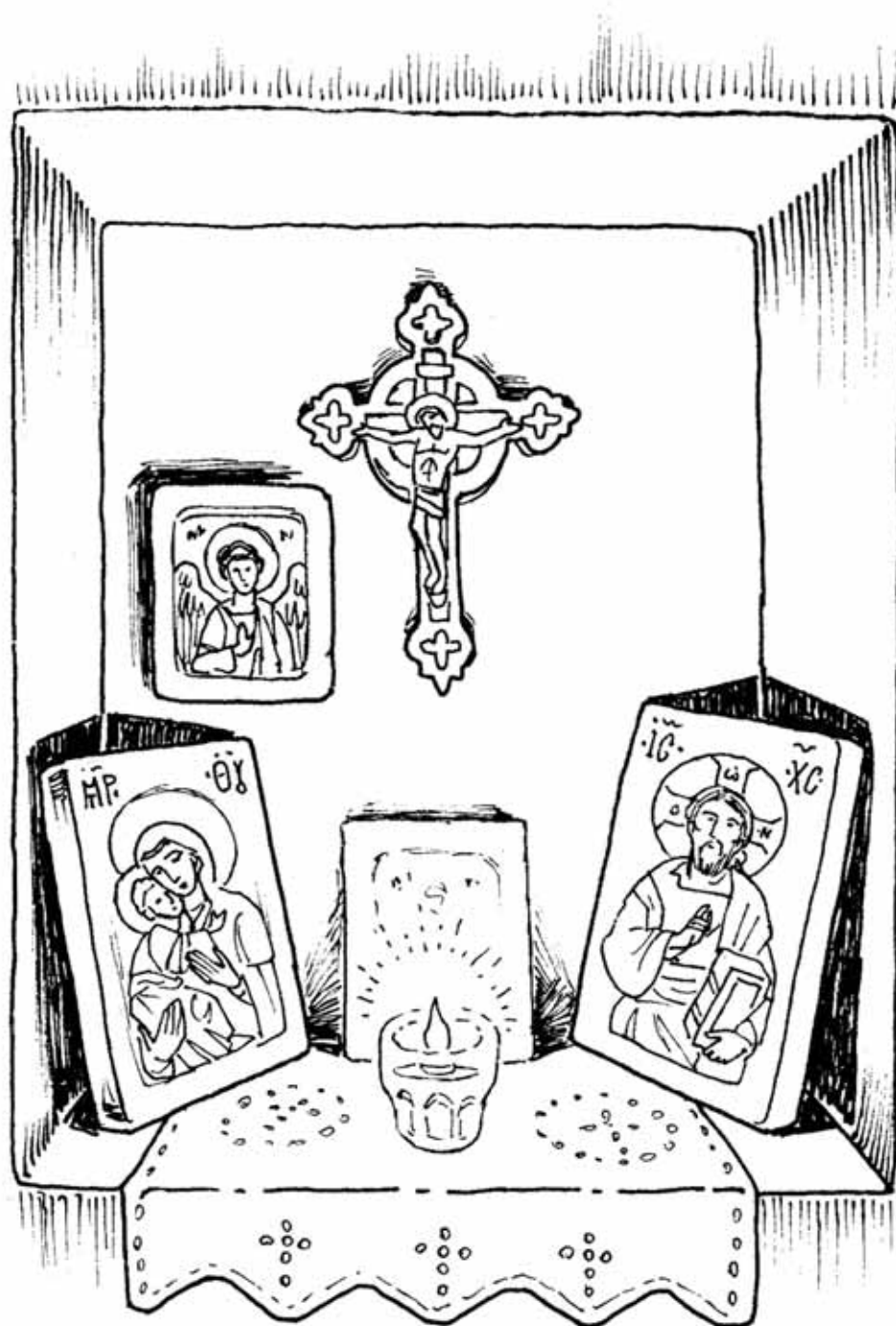

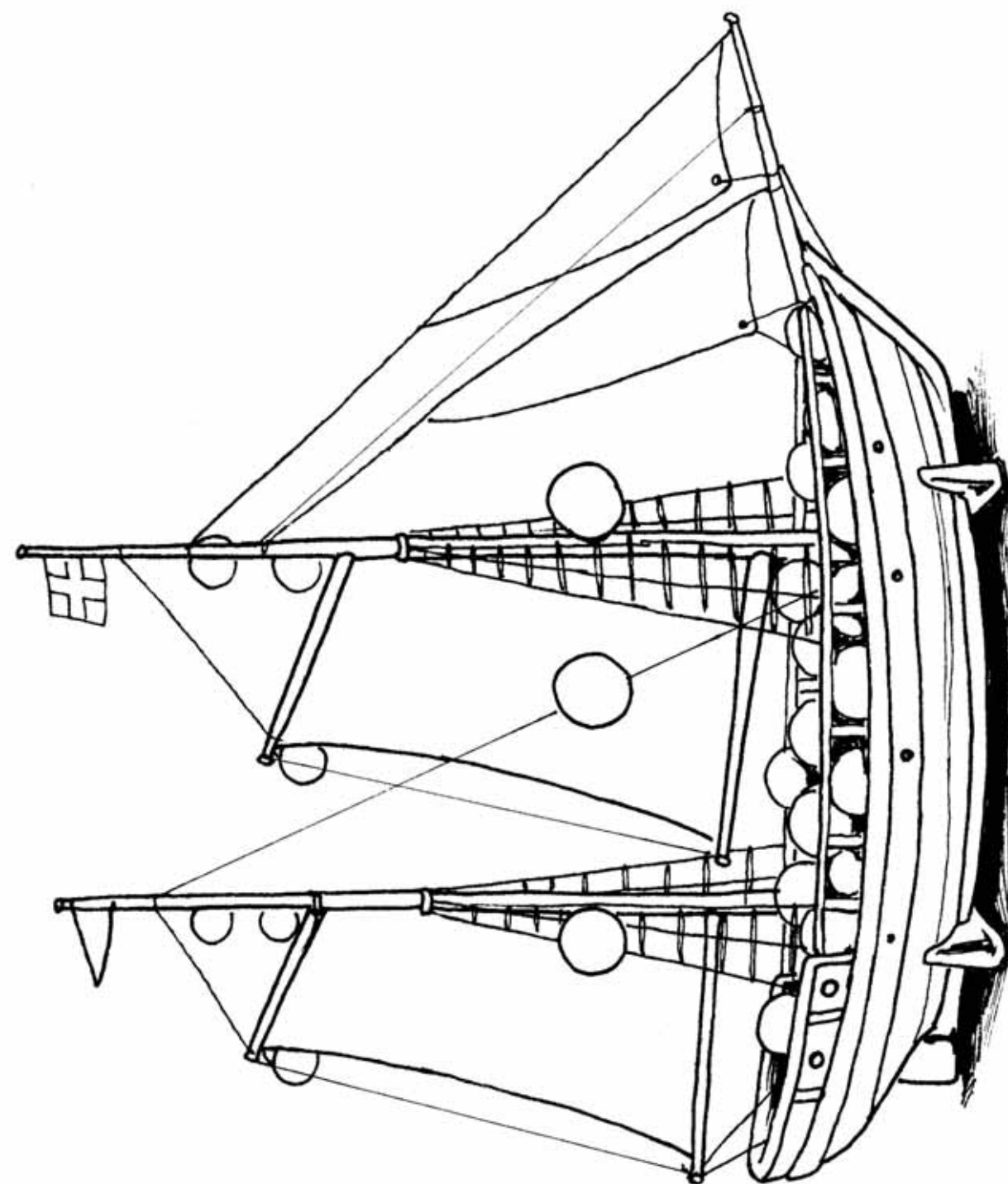

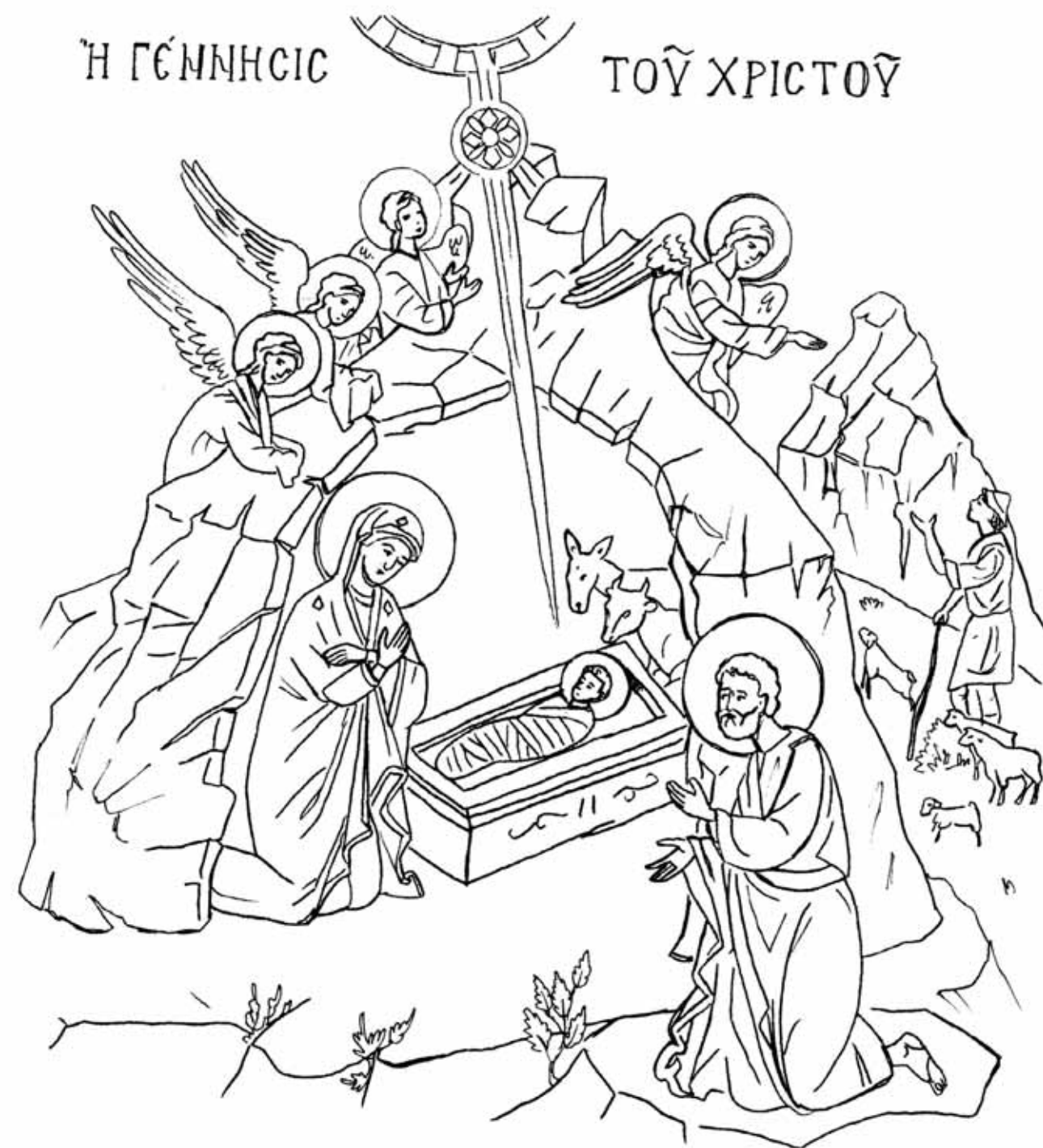
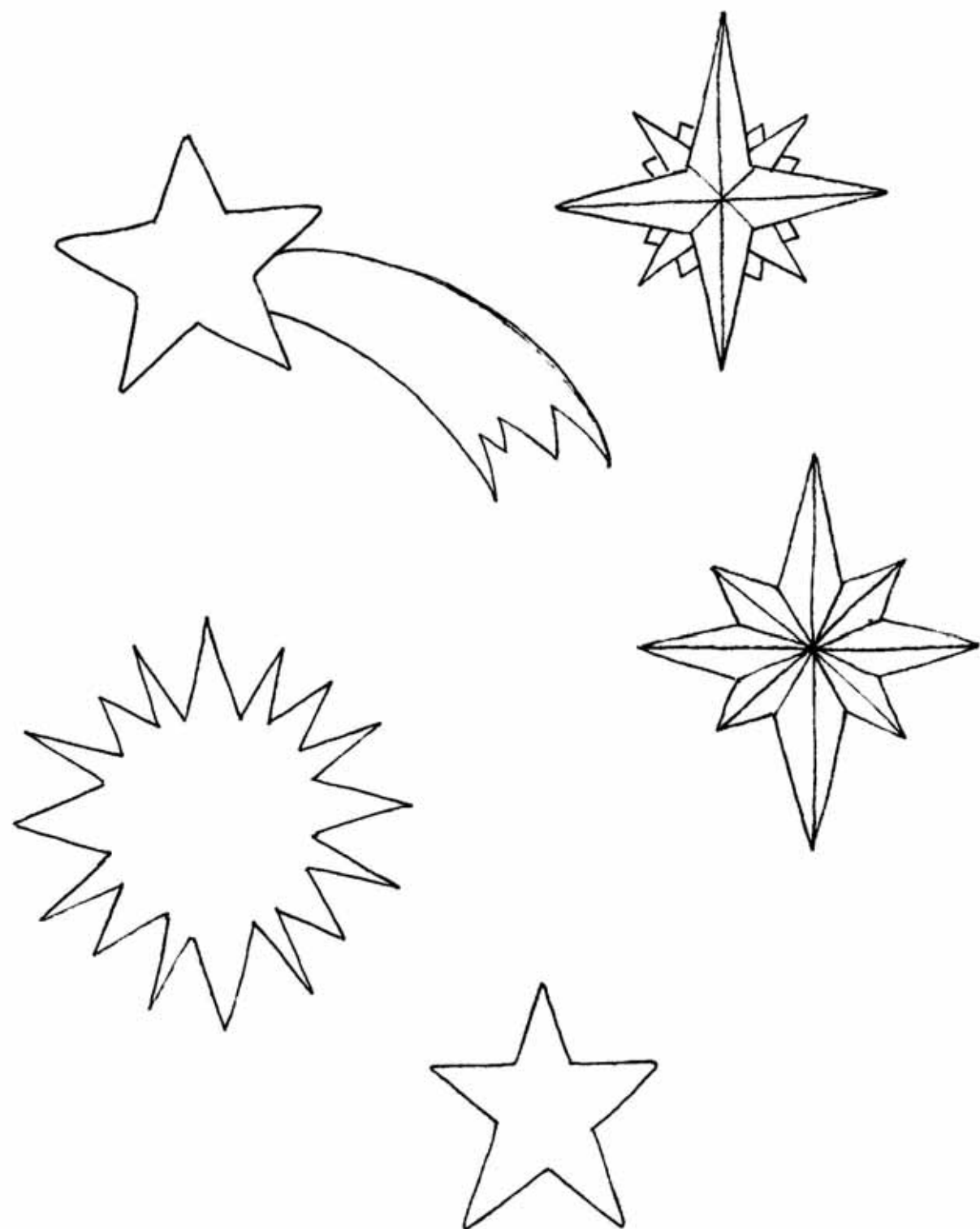

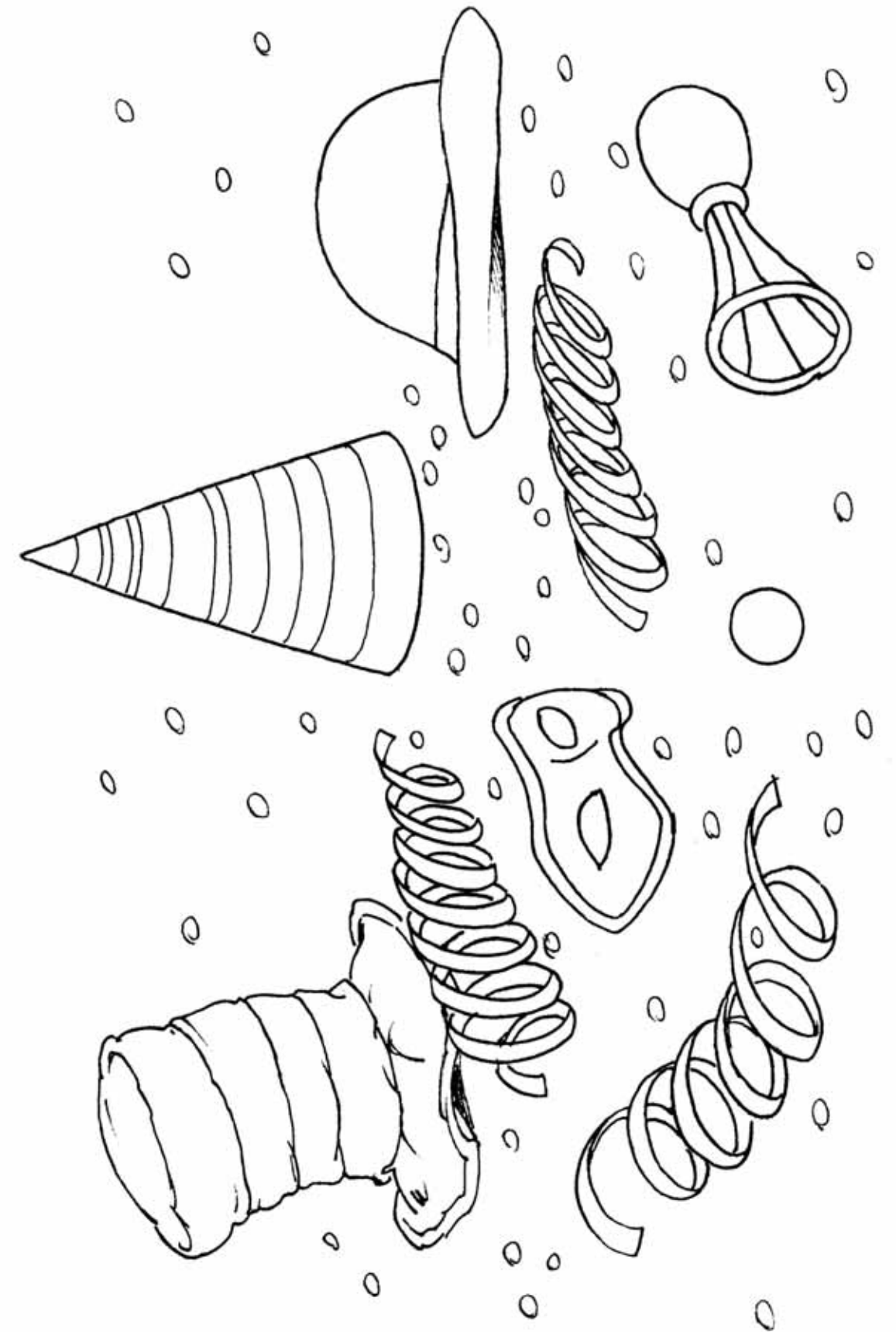

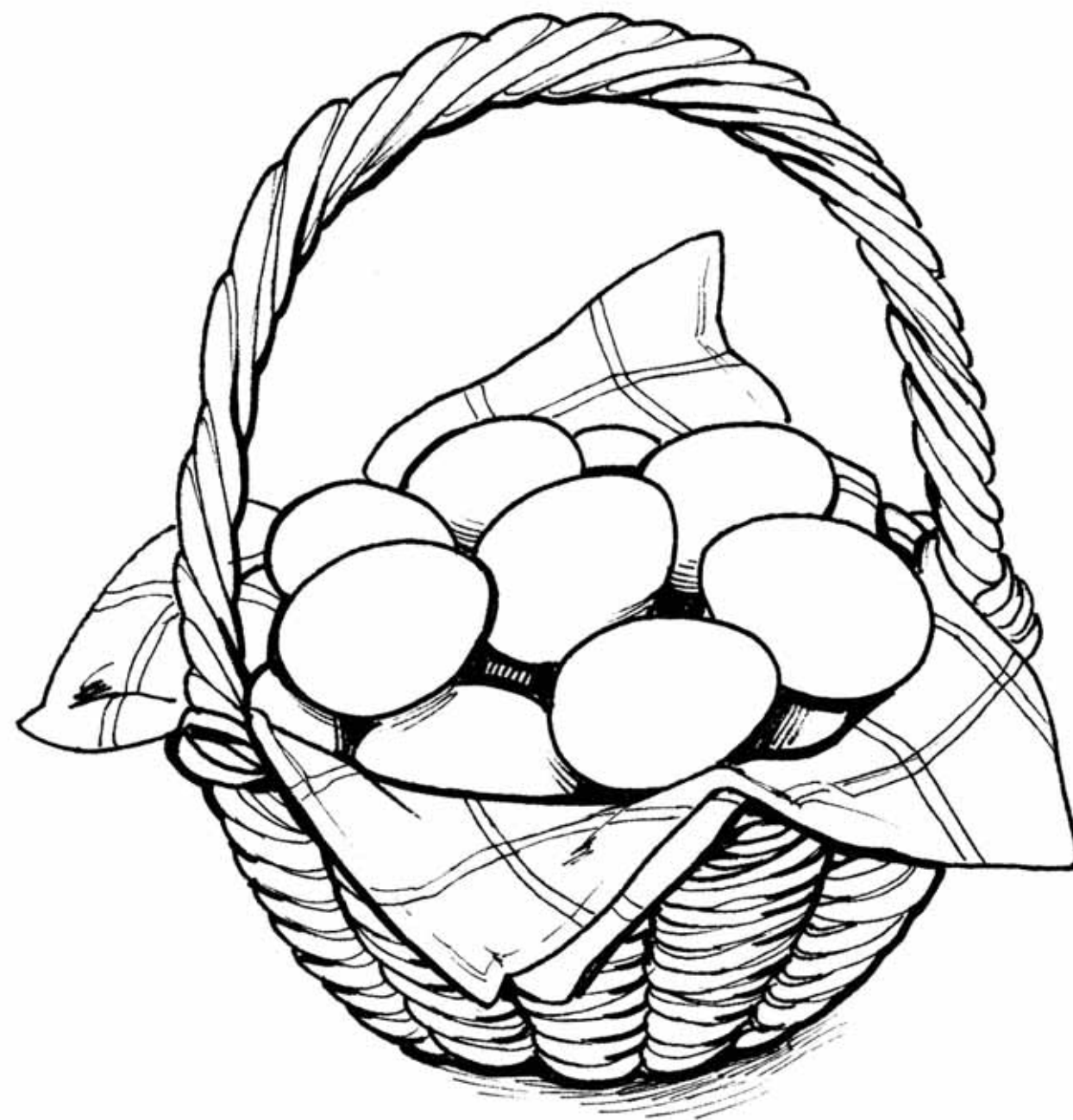
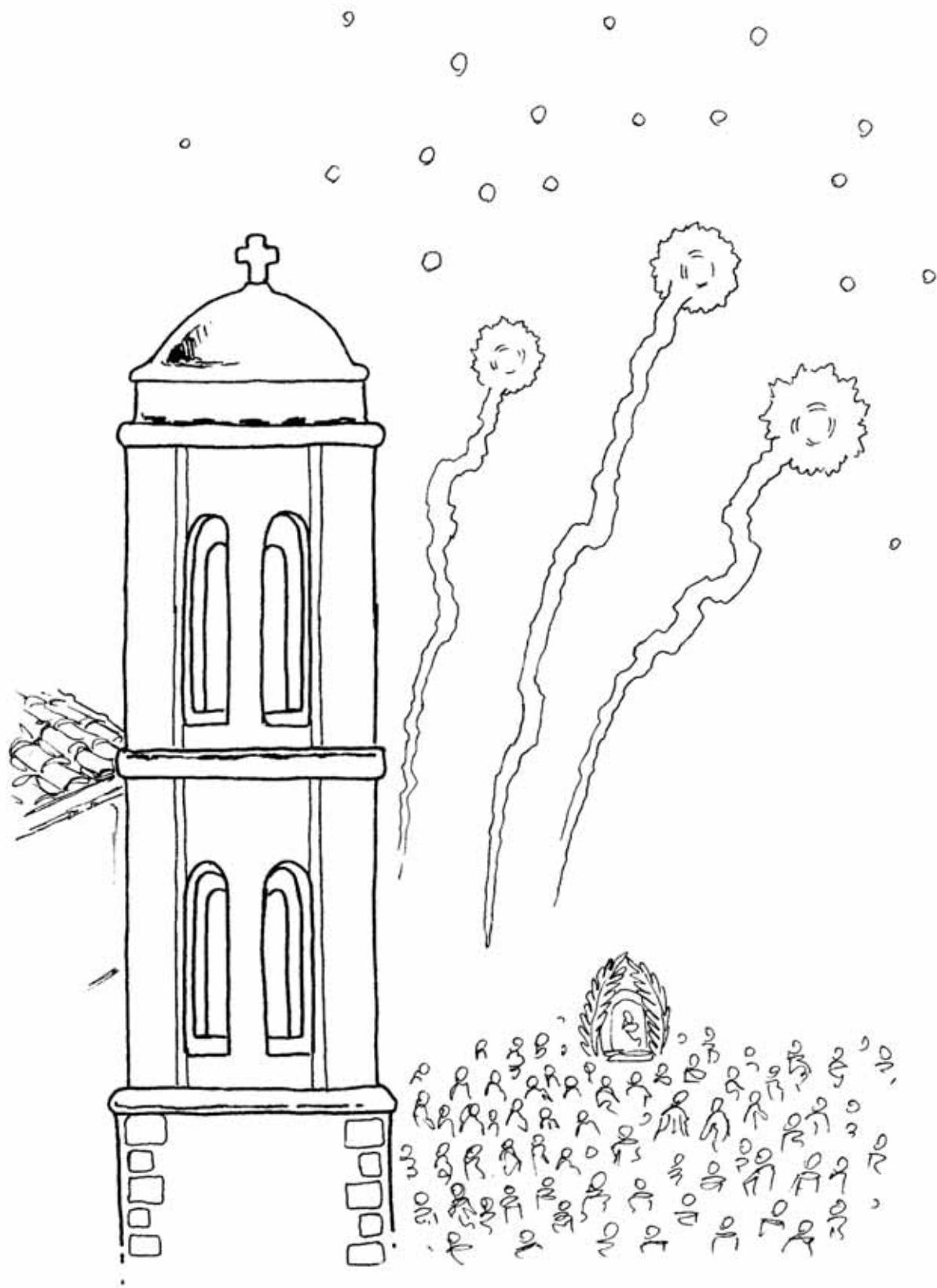

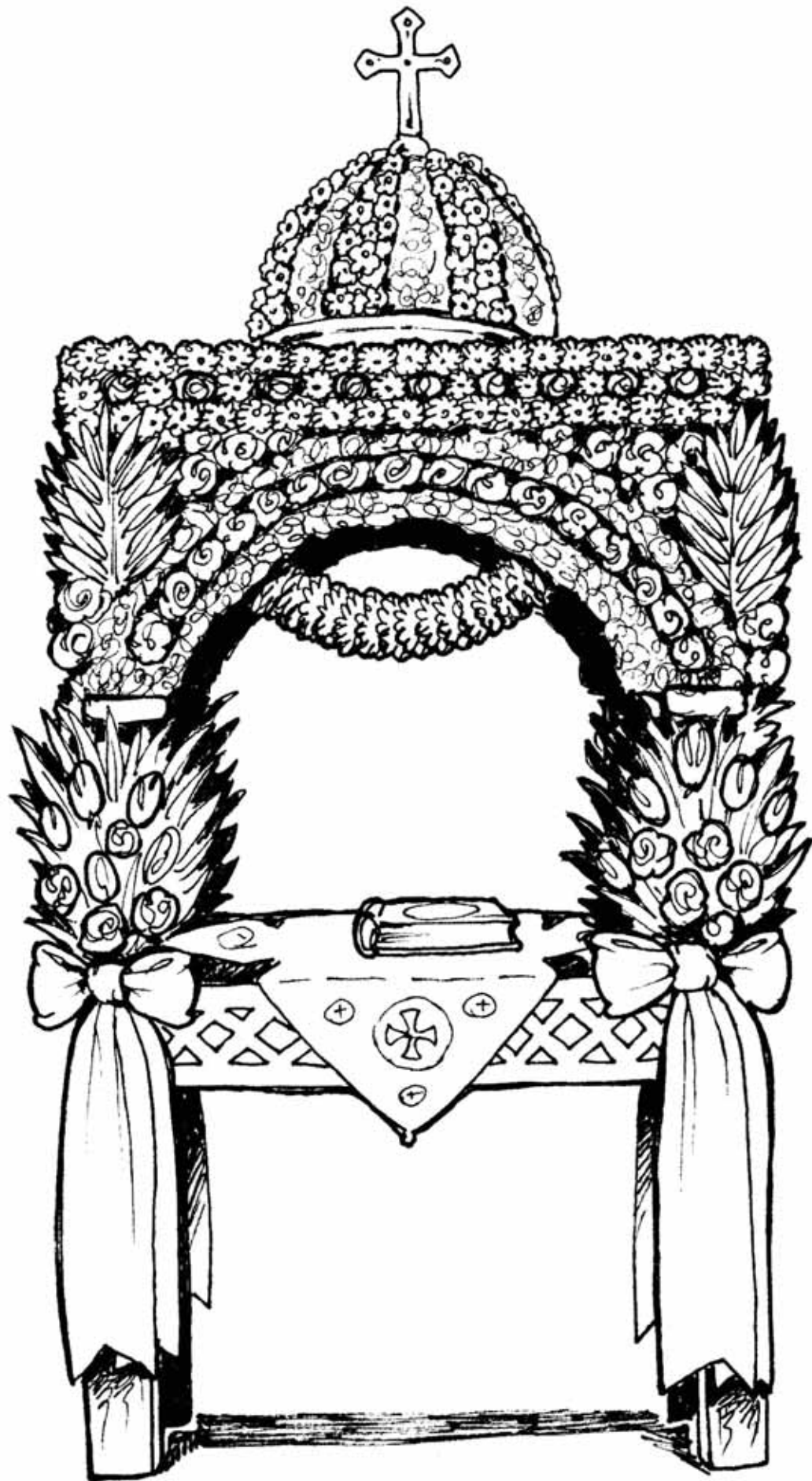

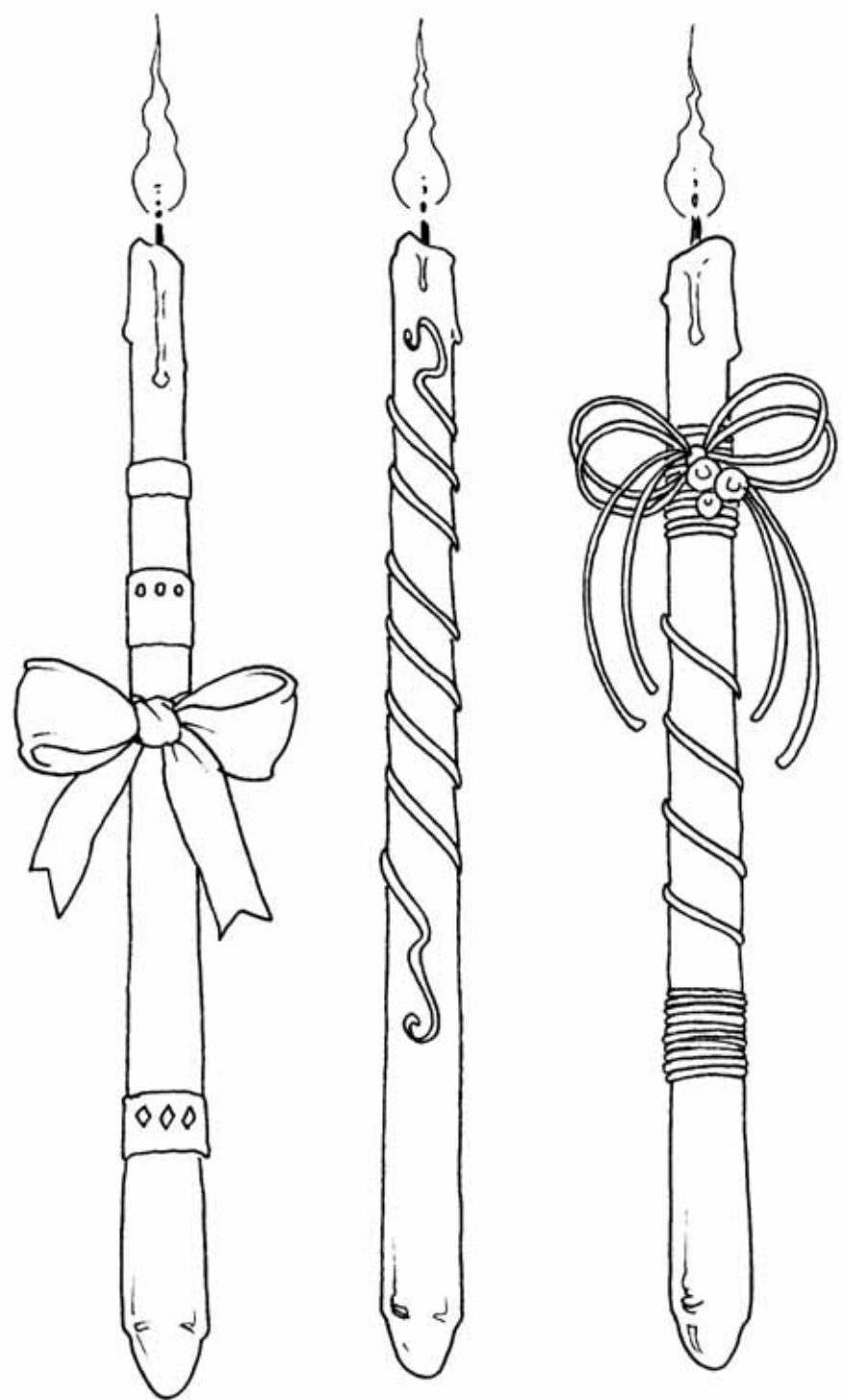

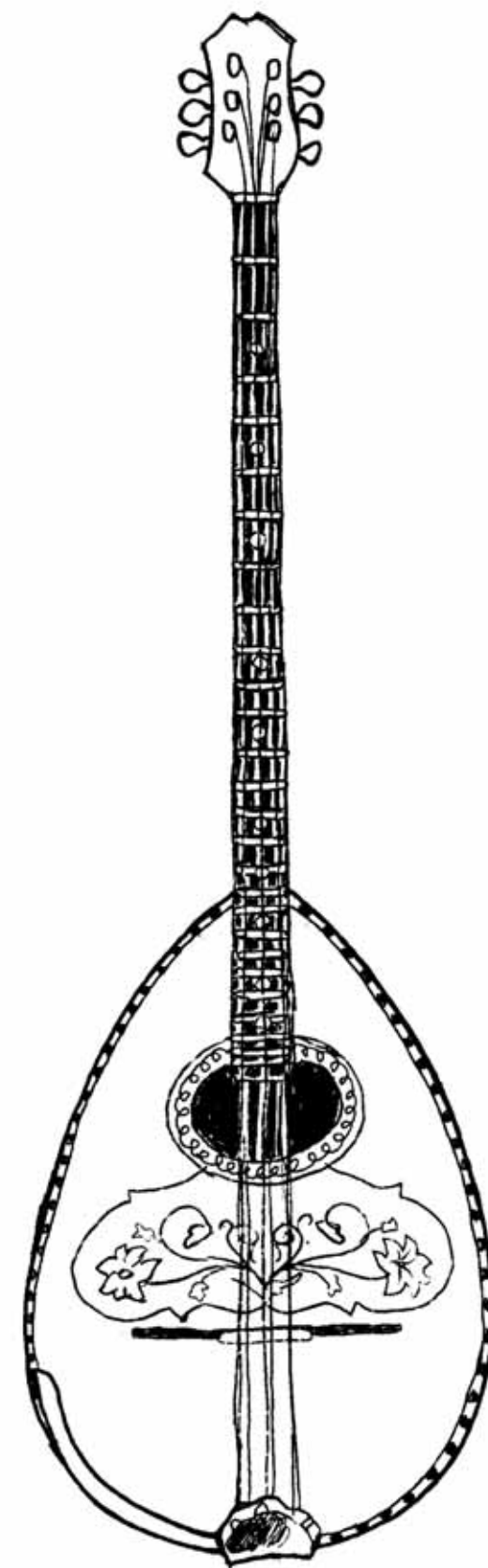
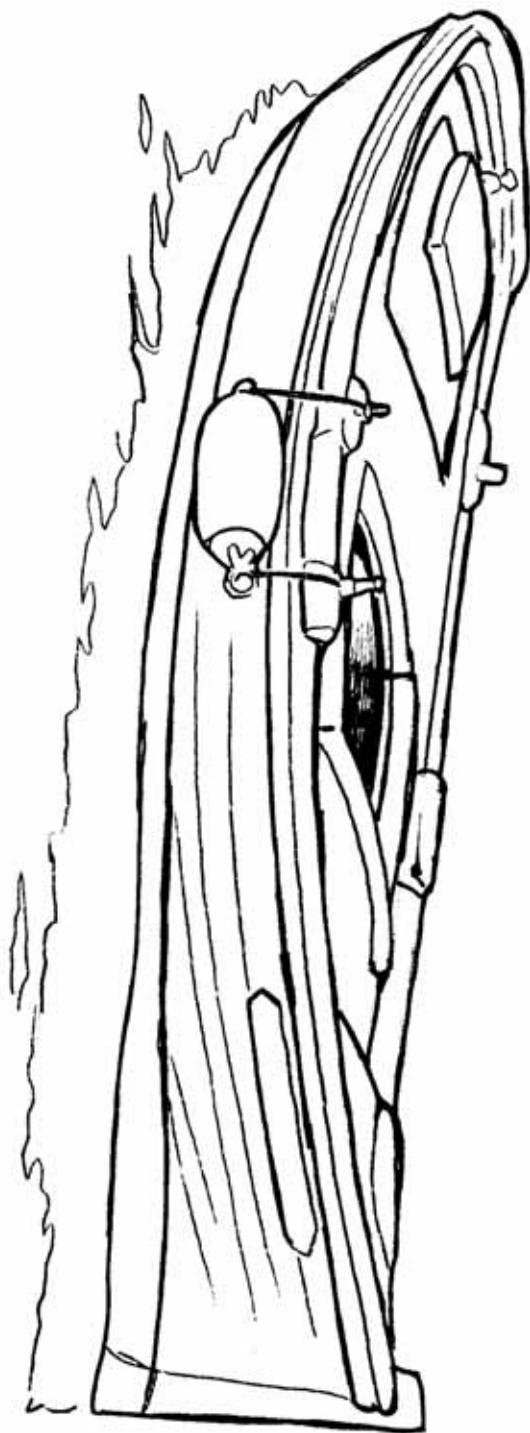
Ἡ ἀνάστασις

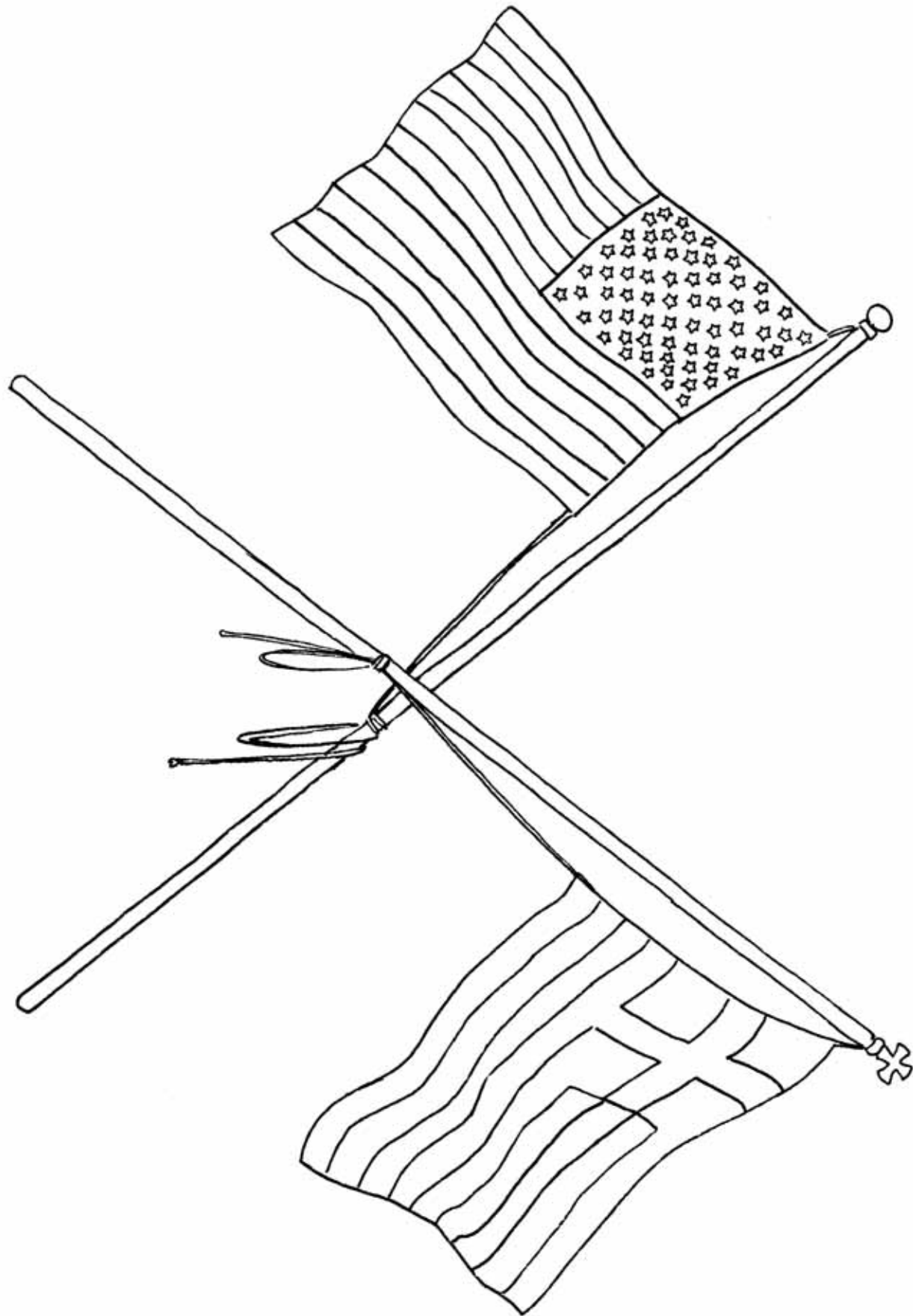

ΙΣΝ / SNF ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS FOUNDATION

ISBN: 978-0-86687-207-2